

TRTvizyon

TRT Aylık Radyo Televizyon Dergisi

Kasım 2025 Sayı 433

TRT
world
forum
2025

Farah Abdel Rahman Said Mahdi

Yahya Mohammed Ahmed Hijazi
Saad Khairou

Zuhayr Wasim Mahmoud Al-Hattab
Abdel Qader Al-Hattab

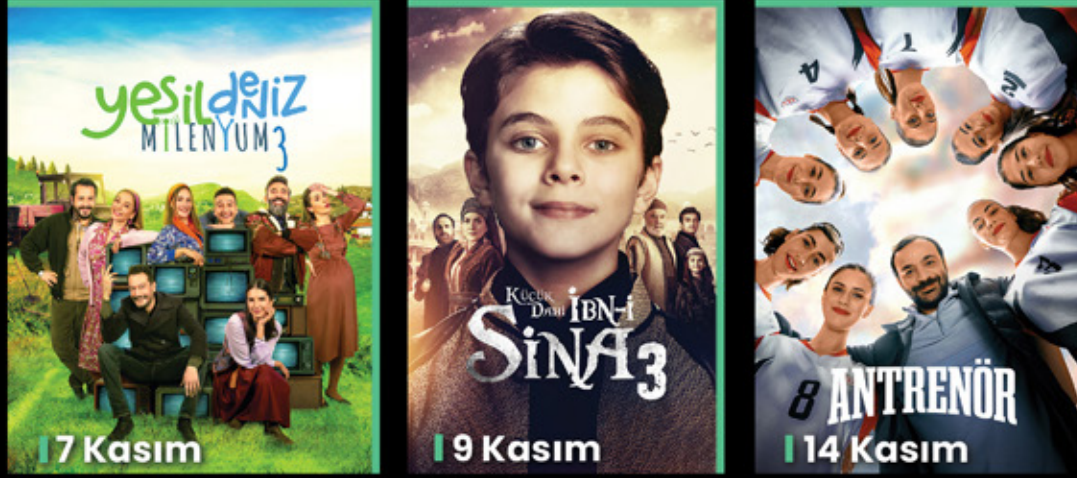
Qusai Ibrahim Ahmed

Iman Mohammed Farid Qaddouh

Gazze'nin Sessiz Çığlığı

Kasım'da **tabii**'de!

Hakikat odaklı bir medyanın inşası

Gerçeklerin örtbas edildiği, zulmün meşrulaştırıldığı, çılgınlıkların duyulmadığı, imgelerin manipüle edildiği ve haber akışının algoritmalarla yönlendirildiği bir çağda yaşıyoruz. Tek sesliliğin hâkim olduğu böylesi bir medya düzeninde, hakikati merkeze alan bir yayıncılık anlayışı evrensel bir gereksinim olarak öne çıkıyor. TRT olarak, bu ihtiyacı karşılayacak hakikat odaklı bir medya düzeninin inşası için tüm imkânlarımızı seferber ediyoruz.

Bugün yedi kıtada milyarlarca insana ulaşan uluslararası yayıncılık ağımla olduğu kadar, tüm insanlığı ilgilendiren meseleleri gündeme taşıyan platformlarımızla da küresel adalet ve hakikat arayışına katkı sunuyoruz. Ateşkese rağmen Filistin'de devam eden katliamlar karşısında medyanın sessizliğinin en büyük suç ortaklığı olduğunu biliyor; tüm yayıncılık faaliyetlerimizle örülen sessizlik duvarlarını yıkmak için mücadelesini veriyoruz. Çünkü biliyoruz ki, hakikat unutturulmaya çalışıldığında, kamu yayıncısının en öncelikli sorumluluğu objektifini gerçeklere odaklamaktır. Nitekim gerçekler görünür kılındıkça adaletin kapısı aralanır. TRT olarak, bu kapıyı aralayarak Türkiye'nin vicdan ve adalet çağrısını dünyaya duyurmak konusundaki kararlılığımızı, Kasım ayında düzenlediğimiz iki önemli uluslararası etkinlikte bir kez daha ortaya koyduk.

Bu etkinliklerin ilki; 31 Ekim – 1 Kasım 2025 tarihlerinde “Küresel Yeniden Kurulum: Eski Düzendeki Yeni Gerçeklere” temasıyla İstanbul'da düzenlediğimiz TRT World Forum'du. Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın katılımlarıyla onurlandırdığı etkinliğimizde, tüm insanlığı ilgilendiren konulara dair samimi bir duyarlılık ve adil bir yaklaşım geliştirme iradesi ortaya koyduk. Dokuzuncu yılında uluslararası fikir ve irade platformu kimliğini pekiştiren TRT World Forum, hem Türkiye hem de dünya kamuoyunda güçlü bir etki yarattı. Bu vesileyle, Forumumuzun başarıyla gerçekleştirilmesine katkı sunan tüm mesai arkadaşlarımıza tebrik ediyorum.

Kasım ayında düzenlediğimiz ikinci büyük etkinliğimiz ise 16. TRT Uluslararası Belgesel Ödülleri oldu. “Kimin Hikâyesi Kimin Gerçeği?” sorusuyla yola çıktığımız bu yılki festivalde; belgeseli yalnızca bir anlatı olarak değil, aynı zamanda bir tanıklık, bir kayıt ve bir adalet çağrısı olarak konumlandık. Dünyanın dört bir yanından gerçeğin izini süren belgeselcilerin katılımıyla gerçekleştirdiğimiz festivalimizin odağına, Filistin meselesini yerleştirdik.

Bir yarışmadan ziyade, insanlığın ortak vicdanına hitap eden bir kürsü ve gerçeklerin görünür kılındığı bir sahne olan TRT Uluslararası Belgesel Ödülleri'ne teveccüh gösteren tüm belgeselcilere; festivalimize değer katan jüri üyelerimize ve emeği geçen tüm mesai arkadaşlarımıza canı gönülden teşekkür ediyorum.

TRT olarak yalnızca haber içeriklerimiz, yayınlarımız ve etkinliklerimizle değil, yapımlarımızla da kamu yayıncılığı sorumluluğumuzu hakkıyla yerine getirmeye devam ediyoruz. Bu çerçevede, TRT 1 ekranlarında yayımlanmaya başladığı ilk günden bu yana izleyicisinin gönlünde müstesna bir yer edinen “Taşacak Bu Deniz” dizimiz, reytinglerdeki birinciliğini sürdürürken Karadeniz turizmini canlandıran etkisiyle de dikkat çekiyor. Sürmene'de gerçekleştirilen çekimlerin ardından bölgeye artan ziyaretçi ilgisi hem dizimizin başarısını hem de TRT'nin ülkemizin tanıtımına, yerel kalkınmaya ve kültürel diplomasiye sunduğu katkırı gözler önüne seriyor. Bu güçlü yapının ortaya çıkmasında emeği geçen herkese bir kez daha teşekkür ediyor; dizimize gösterdikleri ilgi için izleyicilerimize şükranlarımı sunuyorum.

Kasım ayı, milletimizin ortak hafızasında hüznle özdeşleşmiş bir aydır. Bu vesileyle, Cumhuriyetimizin banisi Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ü, vefatının 87'nci yıl dönümünde saygı ve rahmetle yâd ediyorum. TRT ailesi olarak, onun küresel adalet idealine katkı sunacak hakikat odaklı bir medya düzeninin inşası yolunda kararlılıkla çalışmayı sürdüreceğiz.

Prof. Dr. Mehmet Zahid Sobacı
Genel Müdür

10

18

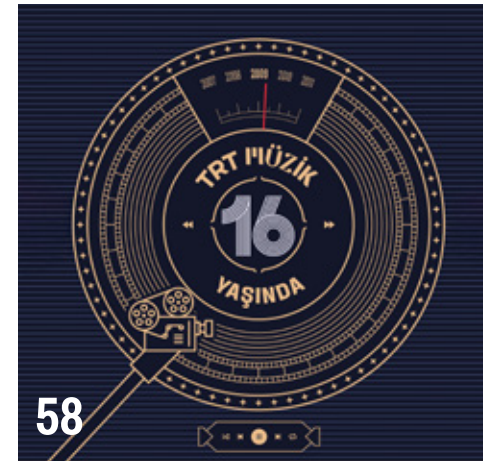
22

46

54

58

78

TRT

TÜRKİYE RADYO TELEVİZYON KURUMU ADINA YAYIN SAHİBİ
Prof. Dr. Mehmet Zahid Sobacı

GENEL YAYIN YÖNETMENİ
Masum EKİNCİ

SORUMLU YAZI İŞLERİ MÜDÜRÜ
Ceren BÖLÜKBAŞIOĞLU

EDİTÖR
Ela GÜRMAN
Meral ÜNSAL
Cihad ŞAHİNOĞLU

YAZI KURULU
Ela GÜRMAN
Meral ÜNSAL
Özlem KARADAYI DOĞAN
Öztürk Miraç SARAL
Umay KARADAĞ
Yeliz KARAKÜTÜK
Ömer KARA

KONUK YAZAR
Elif ARISOY CİNCİOĞLU

GRAFİK TASARIM
Metin Murat GİRAY

YÖNETİM YERİ
TRT GENEL SEKRETERLİK
TRT SİTESİ B BLOK KAT: 11
ORAN/ANKARA
06550
Tel : (312) 463 23 00
Faks: (312) 463 23 07

ISSN 1308-7495
YAYIN TÜRÜ
Yaygın/Süreli

BASIM TARİHİ
27 Kasım 2025

SAYI
433

BASILDIĞI YER
Semih Ofset Matbaacılık Tic. Ltd. Şti.
Büyük Sanayi 1.Cadde No:74/1 İskitler
Altındağ/ ANKARA
Tel : (312) 341 40 75
www.semihofset.com.tr

www.trt.net.tr/vizyondergisi
facebook.com/TRTVizyonDergisi
instagram.com/trtvizyon
trtvizyon@trt.net.tr

- 1 Başyazı
- 10 Dünyanın hiçbir yerinde hayat böyle durmuyor
Atamızı saygıyla anıyoruz
- 18 Biz rahat uyuyalım diye onlar ölmeyi göze aldı
Vatan kahramanlarının aziz hatırasına; "Şehit Tahtında"
- 22 16. TRT Uluslararası Belgesel Ödülleri sahiplerini buldu
Seçkin ve güncel yapımlarla gerçeğin peşinde
- 34 Yeniden kurulum mümkün mü?
TRT World Forum'da çarpıcı konular ele alındı
- 46 Suç psikolojisinin derinliklerine yolculuk
'tabii'nin yeni orijinal içeriği "Persona" yayında
- 54 TRT 2'de yeni yayın dönemi başladı
Hayata ve sanata dair zengin içerikler
- 58 Dünden bugüne TRT Müzik
Ekranda, dijitalde milyonların sesi
- 62 "Geleceğe Nefes" kampanyası
Yeşil bir vatan için milyonlarca fidan toprakla buluştu
- 68 Sıradan canlıların sıra dışı yaşamları
"Doğanın Saklı Hazineleri" TRT Belgesel'de
- 72 "Türklerin Mirası" projesi
Türk kültür ve medeniyeti kayıt altına alınıyor
- 74 Bilgiye ulaşmanın en kestirme yolu: OSINT
Açık kaynak istihbarat yöntemlerine dair
- 78 13. Boğaziçi Film Festivali'nden 5 ödül
TRT, bu sene de organizasyona damga vurdu

Özlemle ve minnetle...
Tam 87 yıldır her 10 Kasım günü yüreklerde tarifi imkânsız bir sızı belirir. Yurdun dört bir yanında kalpler aynı anda burkılır. Saat 09.05 olduğunda duyulan tek şey siren sesleri olur. Şehirlerin sokaklarında, köy yollarında, okullarda ve evlerde hayat durur ve o an milyonlarca kişinin kalbi aynı acıda birleşir. Elbette bu durum bu yıl da aynen yaşandı ve yine yer gök siren sesleriyle inlerken hayat durdu. Ardından Anıtkabir'e büyük bir akın başladı. Bebeğinden yaşlısına herkes Anıtkabir'e koştu ve o gün, Türkiye bir kez daha Ata'sına olan sevgisini, bağlılığını ve hiç bitmeyen özlemini gösterdi. On binlerce kişi, tek bir taşkınlık, en küçük bir saygısızlık olmadan; sükûnetle, düzenle ilerledi. Mozolenin başında dualar okundu, iç konuşmalar yapıldı, karanfiller bırakıldı. Kalabalığın sessizliği bir saygı duruşu gibiydi. Bu yıl Türkiye Cumhuriyeti'nin kurucusu Büyük Önder Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün ebedî istirahatgâhı Anıtkabir, 10 Kasım Atatürk'ü Anma Günü'nde 1 milyon 219 bin 148 kişi tarafından ziyaret edildi. Millî Savunma Bakanlığı'nın açıklamasında "Bu sayı bugüne kadar 10 Kasım tarihlerinde Anıtkabir'e yapılan en yoğun ziyaret olarak kayıtlara geçti." denildi.

Fotoğraf: AA

Edebi fotoğraf

Harf Devrimi'nin hemen öncesinde, Türkiye'de kültür ve sanat alanında büyük bir uyanış yaşıyordu. Atatürk'ün önderliğinde yürütülen inkılaplar, yalnızca siyaseti ve toplumu değil; düşünce dünyasını, edebiyatı ve sanatı da kökten şekillendiriyordu. Bu dönüşümün önemli adımlarından biri olarak Sanayi-i Nefise (Güzel Sanatlar) Birliği, bünyesinde kurulacak Edebiyat Şubesi için bir kongre düzenledi. Kongre, 18 Temmuz 1928'de Alay Köşkü'nde gerçekleştirildi ve dönemin önde gelen 42 edebiyatçısı bir araya geldi.

Toplantı başlamadan önce, katılımcılar Fotoğrafçı Jean Weinberger'in objektifi karşısında hatıra fotoğrafı çektiler. Bu olağanüstü fotoğrafta yer alan ünlü edebiyatçılardan bazıları şöyle: Ziya Osman Saba, Cevdet Kudret Solok, Yaşar Nabi Nayır, Peyami Safa, Orhan Seyfi Orhon, Mehmet Rauf, Celal Esat Arseven, Şaziye Berin, Hüseyin Rahmi Gürpınar, Halit Ziya Uşaklıgil, Yusuf Ziya Ortaç, Necip Fazıl Kısakürek, Halit Fahri Ozansoy, Vâ-Nû (Vala Nurettin). Bu kongre, yalnızca bir toplantı değil; Atatürk'ün kültür ve eğitim devrimlerinin yarattığı aydınlık iklimin bir yansımasıydı.

1 Kasım 1928'de yürürlüğe giren Harf Devrimi sayesinde okuyup yazmanın kolaylaşacağına inanan bu edebiyatçılar, yeni Türkiye'nin kültürel temelini atılmasına katkı sağlamak için aynı çatı altında buluştular. Modern Türk edebiyatının yönünü belirleyen bu buluşma, dönemin ruhunu ve Cumhuriyet'in yenilikçi vizyonunu güçlü bir şekilde hissettiriyor.

Fotoğraf: AA

**Avrupa heyecanı
TRT ekranlarında**

UEFA Şampiyonlar Ligi, UEFA Avrupa Ligi, UEFA Konferans Ligi ve UEFA Süper Kupa'nın yayın haklarını alan TRT, futbol tutkunlarına büyük heyecan yaşatmaya devam ediyor. 25 - 27 Kasım'da Avrupa futbolunun kalbi TRT ekranlarında atıyor. UEFA Şampiyonlar Ligi, UEFA Avrupa Ligi ve UEFA Konferans Ligi'nde oynanacak 32 heyecan dolu karşılaşma, futbolseverlerle TRT 1, TRT Radyo 1 ve 'tabii' platformlarından buluşuyor. Bu sezon Türkiye'yi Avrupa'da temsil eden takımlar da ekranlarda olacak: Şampiyonlar Ligi'nde Galatasaray, Avrupa Ligi'nde Fenerbahçe, Konferans Ligi'nde Samsunspor sahne alıyor. Bu karşılaşmalar TRT 1, TRT Radyo 1 ve 'tabii' platformundan yayınlanıyor. Kulüplerimizin Avrupa'daki mücadelesi, evlerin salonuna taşınıyor. Avrupa arenasında başarı arzusuyla sahaya çıkacak bu üç takım, rakipleri karşısında hem ülkemizi temsil edecek hem de UEFA'da Türk futbolunun gururunu yaşatacak.

Fotoğraf: YZ

Sonsuz sevgiyle anıyoruz

Hislerimiz kelimelere sığmıyor. Ne söylesek az geliyor. Yine bir 10 Kasım sabahı boğazlar düğüm düğüm, gözlerden sessizce süzülen yaşlarla onu anıyoruz.

Yeryüzünün herhangi bir köşesinde eşi benzeri var mıdır? Sanmıyoruz. Koskoca bir milletin zamanı durdurduğu böylesi bir an başka hiçbir yerde yaşanmıyordur. Her saniyesi koca bir asra dönüşen o bir dakikadan bahsediyoruz. Her yıl 10 Kasım sabahı, saatler tam 09.05'i gösterdiğinde zaman durur. Hayat zaten durur. O anlarda her nasılsa kendiliğinden daha hızla çarpmaya başlayan kalbinizin ritmi, siren seslerine eşlik eder. Gözyaşları özlem, minnet, vefa duygularıyla sessizce yanaklardan süzülür. Yine öyle oldu. 87 yıldır olduğu gibi... Bayraklar yarıya indirilirken ülkemizin her bir köşesinde hayat durdu.

Ankara Radyosu'ndan tebliğ edildi
Bundan 87 yıl önce o kara günün sabahında, Dolmabahçe Sarayı'ndaki sessiz hüzün ve acı tüm yurda yayıldı. Kendi emri ile yapımına başlanan ancak hastalığından ötürü açılışına katılamadığı Ankara Radyosu mikrofonundan okunan bir bildiriyle tüm halk yasa boğuldu. Titreyen sesiyle, hüznünü gizleyemeyerek metni seslendiren Ankara Radyosu spikeri "Türkiye Cumhuriyeti Hükümetinin Resmî Tebliği"ni halka duyuruyordu: "Milletimizin en büyük evladı, Cumhur Reisimiz, Türkiye Cumhuriyeti'nin kurucusu, büyük önder Kemal Atatürk, bugün, '10 İkinci Teşrin 1938 Perşembe' sabahı saat dokuzu beş geçe, aziz

vatanımızın kalbi olan İstanbul Dolmabahçe Sarayı'nda 'fani hayata' gözlerini kapamıştır. Bu hadise ile Türk vatani büyük yapıcısını, Türk milleti ulu şefini, insanlık büyük evladını kaybetmiştir. Milletimize içimiz yanarak bu tarife sığmayan ziyaından (kaybından) dolayı en derin taziyelerimizi beyan ederiz. Kederlerimizin tesellisini ancak ve ancak onun büyük eserine bağlılıkta ve aziz vatanımızın hizmetinde ararız. Şurasını da her şeyden evvel beyan etmeliyiz ki ölmez olan onun büyük eseri Cumhuriyet Türkiye'sidir. Devletimizin bânisi ve milletimizin fedakâr, sadık hadimi, insanlık idealinin âşık ve mümtaz siması, eşsiz kahraman Atatürk!

Vatan sana minnettardır. Bütün ömrünü hizmetine verdiği Türk milletiyle beraber senin huzurunda tazimle eğiliyoruz. Bütün hayatında bize ruhundaki ateşten canlılık verdin. Emin ol, aziz hatıran, sönmez meşale olarak, ruhlarımızı daima ateşli ve uyanık tutacaktır."

Hava soğuk ve kasvetliydi

Metnin Ankara Radyosu'ndan okunmasıyla artık tüm ülke gözyaşlarına boğulmuş, Atatürk'ün vefat ettiği İstanbul'da, Dolmabahçe Sarayı üzerindeki kasvetli hava daha önce de belirttiğimiz gibi tüm yurdu sarmıştı. O gün hem İstanbul hem Ankara'da hava sanki olacakları hissetmiş gibi kapalı, soğuk ve kasvetliydi.

Bu tarihten tam 87 yıl sonra, 10 Kasım 2025 Pazartesi günü tüm ülke o günden çok da farkı olmayan duygularla büyük önderini, Başkomutan Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ü andı. Soğuk bir kasım sabahı yollarda, okullarda, kamu kurumlarında, köprülerde, köylerde, şehirlerde iki dakikalığına zaman durdu yine. Ancak sonrasında yurdun dört bir yanından akın akın yüz binlerce insan Ata'sına koştu.

Yeryüzünde başka hiçbir ülkede evlatları tarafından böylesine sevilen bir lider yok. O da evlatlarına her zaman güvendi ve onları sevdi: "Ben ölürsem soylu milletimizin beraber yürüdüğümüz yoldan asla ayrılmayacağına eminim; bununla gönlüm rahat!"

Rekor sayıda ziyaretçi

Milli Savunma Bakanlığı sonraki günlerde, Anıtkabir'i o gün ziyaret edenlerin sayısını açıkladı: "10 Kasım Atatürk'ü Anma Günü'nde, 1 milyon 219 bin 148 kişi Anıtkabir'i ziyaret etti. Bu sayı bugüne kadar 10 Kasım tarihlerinde Anıtkabir'e yapılan en yoğun ziyaret olarak kayıtlara geçti. Cumhuriyet'imizin kurucusu Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ü ebediyete irtihalinin 87. yılında bir kez daha rahmet, minnet ve saygıyla anıyoruz." Elbette hepimizin hemfikir olacağı gerçek ise bu rakamların da Atatürk'ü bir

Mustafa Kemal Atatürk, ilk Meclis binasının balkonunda milletvekilleri ile

gün veya bir hafta anmanın da bizlere yetmeyeceğidir. O, Türkiye'nin modern kimliğine, bağımsızlık ruhuna ve aydınlık geleceğine kazınmış, canlı bir miras ve onun ilke ve devrimleri, bıraktığı eserler, her zaman yolumuzu aydınlatan birer meşale. Onun düşünceleri, uyguladıkları, bu ülkeyi esaret batağından kurtarıp bağımsızlığını

kazandırması, her biri ders niteliğindeki davranışları... Anlatmakla, yazmakla, okumakla bitmez. 57 yıllık hayata sığdırılmış birbirinden kıymetli devrimlerle örülü onun yolu. Dilerseniz bu yıl 10 Kasım Atatürk'ü Anma Günü ve Atatürk Haftası için hazırladığımız bu yazıda tüm bu eylemlerin, kararların verildiği

Atatürk ilk kadın pilotumuz manevi kızı Sabiha Gökçen ile

Atatürk ve devlet erkani o meşhur fotoğrafta İkinci Meclis çıkışında

Gazi Mustafa Kemal Atatürk’ün Selanik’te başlayan hayatı, Kurtuluş Savaşı, Türkiye Cumhuriyeti’nin kuruluşu ve yaptığı devrimlerle yeryüzündeki hiçbir hayata benzemedi. O, 57 yıllık ömründe yaptıklarıyla âdeta şahlanarak yalnızca ülkemizde değil dünyada yankılanan bir efsaneye dönüştü.

Her bir yapı, Atatürk’ün azmini, vizyonunu ve insan sevgisini yansıtan ayrı bir hikâye barındırır. Büyük Önder’in Ankara ve çevresinde adımladığı, çalıştığı ve yaşadığı o tarihî binalara doğru yapacağımız yolculuk onun bıraktığı somut izleri bir kez daha hatırlamamıza vesile olacak.

Ankara’da Atatürk’ün izleri

Atatürk’ün Ankara’ya ilk gelişi (27 Aralık 1919) ile başlayan süreç, şehrin kaderini tamamen değiştirmiş; Ankara, Millî Mücadele’nin karargâhı ve yeni devletin kalbi hâline gelmişti. Aslında Cumhuriyet binaları yazı dizimizde Ankara’ya Cumhuriyet damgası vurmuş bu

Az bilinen bu fotoğrafta Atatürk Ulus Meydanı’nda

“Benim manevi mirasım, bilim ve akıldır. Benden sonra beni benimsemek isteyenler, bu temel mihver üzerinde akıl ve ilmin rehberliğini kabul ederlerse manevî mirasçılarım olurlar.”

Mustafa Kemal Atatürk

binalardan bazılarını sizlerle paylaşmıştık. Bunlardan ilki ülkemizin kuruluşuna tanıklık etmiş “İlk Meclis Binası”ydı.

İlk Meclis Binası (Kurtuluş Savaşı Müzesi)

Türkiye Cumhuriyeti’nin doğum yeridir. Yapımı yarım kalmış bir İttihat ve Terakki Kulübü binasıyken, Millî Mücadele’nin merkezi olarak hızla tamamlanmış ve 23 Nisan 1920’de açılmıştır. Savaşın en zorlu döneminde millet iradesinin tecelli ettiği, egemenliğin kayıtsız şartsız millete ait olduğunun haykırıldığı yerdir. Atatürk, bu binada Meclis Başkanı olarak görev yapmış, tarihi kararları burada imzalamış ve yeni devletin hukuki çerçevesini burada oluşturmuştur. Atatürk’ün bu binada çekilmiş bazı fotoğrafları aslında hepimizin bildiği fotoğraflar. Meclisin açılışında dua ederken, Meclis kürsüsünde konuşurken kaydedilmiş pek çok fotoğraf bizi o günlere götürür.

İkinci Meclis Binası (Cumhuriyet Müzesi)

1924 - 1960 yılları arasında hizmet veren bu bina, en köklü devrimlerin ve modern Türkiye’nin kuruluş yasalarının çıkarıldığı yer olarak tarihimizdeki önemini bugün de korur.

Cumhuriyetin ilanı, Tevhid-i Tedrisat (Eğitim Birliği) Kanunu, Harf İnkılabı ve kadınlara siyasi hakların verilmesi gibi temel devrimler bu binada gerçekleşmiştir. Atatürk, ömrünün önemli bir kısmını bu binada geçirmiş, reformları yönetmiş ve Nutuk’un büyük bir bölümünü bu binanın önündeki kürsüden okumuştur. Bu özel yapıda da Atatürk’ten armağan pek çok görüntü fotoğraf karelerine kaydedilmiş. Madem birlikte Atamızın izlerine, anılarına yolculuk yapıyoruz bu fotoğrafların en bilinenlerinden birinin hikâyesini de burada paylaşalım.

Meşhur fotoğraf

Atatürk o meşhur kareyi kaydeden fotoğrafçı Ali Rıza Tuncay’ı ilk kez Fevzi Çakmak Paşa’nın kızının düğününde fotoğraf çekmeye çalışırken görür ve tanışır. Atatürk sonrasında Tuncay’a Ali Rıza diye seslenmez, her zaman “Sarı” diye hitap eder. O günden sonra “Sarı” Atatürk’ün özel fotoğrafçısı olur ve yüzlerce fotoğrafını çekme şansına erişir. Cumhuriyetin 6. yıl dönümünde ise İkinci Meclis binasında yapılan törenin ardından Atatürk ve devlet erkanının çıkışı için fotoğrafçılar Ankara Palas yönünde vaziyet alırlar. Ancak bir kaza olur ve birisi o sırada Ali Rıza Tuncay’a çarpar, fotoğraf makinesini düşürmesine yol açar. Tuncay çok üzülüp ağlamaya başlar ve bu durum elbette Atatürk’ün gözünden kaçmaz: “Neden üzülüyorsun Sarı?” der. Tuncay da fotoğrafı çekemediği için üzüldüğünden bahseder. Atatürk gülümseyerek “Canını sıkıttığın şeye bak bre çocuk!” der ve yanındakilere dönerek, “Arkadaşlar tekrar içeri girip yeniden çıkacağız. Sarı bizim fotoğrafımızı çekecek!” der. İşte o fotoğraf cumhuriyetin ilk adımlarını ve Atatürk’ün bir tek vatandaşının mutluluğu için gösterdiği ilgi ve tevazuyu simgeler.

Çankaya Köşkü (Atatürk Müze Köşkü)

Ankara’daki evi ve aynı zamanda Cumhurbaşkanlığı olarak kullanılan bu yapı, Atatürk’ün özel yaşamının ve resmî görevlerinin merkeziydi. Köşk, cumhuriyetle birlikte askeri bir karargâh

olmaktan çıkıp, cumhuriyetin modern yüzünü temsil eden, yabancı devlet adamlarının ağırlandığı ve önemli siyasi toplantıların yapıldığı bir mekân hâline gelmiştir. Atatürk bu köşkte, Latife Hanım ile evlenmiş, birçok sanatçıyı, bilim insanını ve aydını ağırlayarak fikir alışverişinde bulunmuştur. Türkiye’nin kültürel ve siyasi vizyonu burada şekillenmiştir diyebiliriz. Mustafa Kemal Atatürk’ün 1921 - 1932 yılları arasında kullandığı bu köşk ve aynı kampüste kız kardeşi Makbule Hanım için yaptırılan Camlı Köşk ziyarete açık. İlk fırsatta biz de randevu alarak sizler için bu köşkü gezmek ve fotoğraflamak niyetindeyiz.

Ankara Palas

Cumhuriyetin ilk yıllarında sosyal ve diplomatik yaşamın merkezi olan, yabancı misyon temsilcilerinin ve bakanların ağırlandığı bu otel bugün artık bir müzeye dönüştürülmüş durumda. Yeni Türk toplumunun modern sosyal yaşamını sergilediği bu yerde Cumhuriyet baloları, resmî resepsiyonlar ve diplomatik görüşmeler yapılırdı. Balo ve davetlere katılarak modern Türk kadınının ve erkeğinin sosyal hayattaki yerini pekiştiren Atatürk’ün, Cumhuriyetin çağdaş yüzünü dünyaya gösterdiği mekânlardan biri de Ankara Palas’tır.

Atatürk Orman Çiftliği (AOÇ)

Bugün dahi birçok Ankaralının nefes aldığı ve ismini yaşattığı Atatürk Orman Çiftliği, Atatürk’ün tarım ve kalkınma vizyonunun somutlaşmış hâli. Bataklık

Ankara Palas, Cumhuriyet’in modern yüzünün yaşandığı binalardandı

Cumhurbaşkanı Mustafa Kemal Atatürk, yapımı devam eden Türk Ocakları Genel Merkezi'ni gezerek, Genel Başkan Hamdullah Suphi Tanrıöver'den (sol 2) çalışmalar hakkında bilgi almıştı. Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreteri Tefvîk Bıyıklıoğlu (sağda) 24.11.1929

ve kurak bir arazi iken Atatürk'ün ileri görüşlülüğüyle burada âdeta bir cennet oluşturulmuş. Toprak reformu ve modern tarım uygulamalarına örnek teşkil eden bu oluşum, bir cumhurbaşkanının bizzat çiftçilikle ilgilenerek halka yol gösterme amacını ve vizyonunu taşıyordu. “Köylü milletin efendisidir” sözünün eyleme dönüştüğü bu yerde, Atatürk dinlenir ve çiftliğin idaresiyle yakından ilgilenirdi.

Direksiyon Binası

Ankara Garı'nda yer alan Direksiyon Binası ise yine her görüşte Atamızı hatırlatan özel bir yapı. 1892 yılında Bağdat Demiryolu'nun inşası sırasında yapılan Direksiyon Binası, âdeta bir zaman kapsülü gibi bizleri Millî Mücadele yıllarına götürüyor. Bu mütevazı bina, büyük önder Mustafa Kemal Atatürk'ün 27 Aralık 1919'da Ankara'ya gelişle başlayan destanla birlikte 1922 yılına kadar tam üç yıl boyunca, Millî Mücadele'nin Başkomutanlık Karargâhı ve Atatürk'ün konutu olarak tarihe tanıklık eder. Düşünün ki, memleketin kaderini belirleyen en kritik iç ve dış kararlar işte bu duvarlar arasında alındı! Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluş yıllarına ışık tutan, paha biçilmez hatıralara ev sahipliği yapan bu anıtsal yapı, yeniden düzenlendi ve 24 Aralık 1964 tarihinde kapılarını müze olarak açarak Ankara'nın kültürel mirasına görkemli bir katkıda bulundu. Tarihi dokusunu

koruma sorumluluğuyla, 16 Nisan 2012'de başlayan kapsamlı bir bakım ve restorasyon süreci de geçiren binada Mustafa Kemal Atatürk'ün şahsi eşyaları ile o destansı Millî Mücadele yıllarına tanıklık eden mobilyalar, titizlikle elden geçirildi.

Atatürk'ün “koliba”sı

Söğütözü... Bugün bile Ankara'nın artık binalarla örülmüş çehresinden kurtulabilmiş minik bir cenneti barındırır: Söğütözü Piknik Alanı. Bu yer, Atatürk'ten anılar taşıyan çok özel bir mekâna da ev sahipliği yapıyor. Dilerseniz bu mekânın, küçücük kulübenin etkileyici hikâyesini Hasan Rıza

Soyak'ın anılarından öğrenelim: “Orman çiftliğinin arazisi içinde; Balgat köyünün altında Söğütözü denilen bir yer vardır; burada oldukça bol su, bir küçük havuz ile ilk zamanlarda belki yüz kadar yetişmiş söğüt ağacı vardı. Atatürk çok beğendiği bu yerde küçük bir köy evi, daha doğrusu, onun deyişiyle bir “koliba” (kulübe) ve çardak yaptırmak istedi. ‘Paşam istediğin bir kulübe olsun hemen yaparız şuraya’ demişler. ‘Buradaki ağaçlara ne olacak peki?’ ‘Paşam buradakiler söğüt ağacı; arsız ağaçtır. Sökeriz başka bir yere dikeriz, mutlaka tutar’ demişler. Atatürk bir an

Atatürk'ün isteğiyle 1926 yılında yapılan koliba

10 Kasım 2025'te Anıtkabir'de ziyaretçi rekoru kırıldı

Soğuk bir 10 kasım sabahı yollarda, okullarda, kamu kurumlarında, köprülerde, köylerde, şehirlerde iki dakikalığına zaman durdu yine. Ancak sonrasında akın akın yüz binlerce insan Ata’sına koştu. 10 Kasım Atatürk’ü Anma Günü’nde, 1 milyon 219 bin 148 kişi Anıtkabir’i ziyaret etti. Bu sayı bugüne kadar “en yüksek 10 Kasım ziyaretçi sayısı” olarak kayıtlara geçti.

durur: ‘Bir tek şartla teklifinizi kabul ederim. Burada yetecek kadar söğüt ağacını kendi ellerimle sökeceğim, kendi ellerimle dikeceğim, önce tuttuklarını göreceğim, sonra kulübe yapımına izin vereceğim.’” Öyle de olur, Soyak'ın aktarımına göre;

söğütlerin sökülüp dikilmesinde, sabahın erken saatlerinden akşama kadar işçilerle birlikte çalışır, günlük resmî işleri de buradan yürütür, öğle yemeğini burada yer. Paydos zamanlarında yere serilen hasırlar üzerinde dinlenir. Ağaçlarla iş bitip de kulübenin yeri açıldığında Hasan Rıza Soyak’a “Ne dersin çocuk; acaba bu ağaçlar tutacak mı?” diye sorar. Soyak, konuşmanın devamını şöyle aktarır: “Kesin bir şey söyleyemem Paşam dedim... Yalnız bana öyle geliyor ki, önümüzdeki kış çiftlik, yakacak bakımından sıkıntı çekmeyecek. Yüzü pembeleşti; bıyık altından gülmeye başladı: ‘Bana da öyle geliyor, hele bakalım...’ dedi. Yerinden kalktı, köşke dönmek üzere otomobile bindik...” Mucizevi bir şekilde, yerleri değişen bütün ağaçlar tutar. Soyak'ın anlatımıyla Atatürk; “Sık sık oraya gider, bazen orada yemek yer, sonra ot minderli sedire uzanarak rahat, sakın uyurdu.” Bugün Atatürk Dinlenme Evi olarak anılan ve 1926 yılında yapılmış, tek katlı, tek odalı, bu küçük kulübe onun mütevazılığıının olduğu kadar ağaç ve doğa sevgisinin de bir başka kanıtı. Yalova'daki Yürüyen Köşk'ü herkes bilir. Atatürk'ün vefatından sonra “koliba”daki eşyalar

olduğu gibi korunmuş ve mekân, müze olarak ziyarete açılmış. Sediri örten Lâdik halı seccadenin, Atatürk'e annesi Zübeyde Hanım'ın hediyesi olduğu söylenir. Kulübenin ön cephesinde ahşap çatılı bir çardak bulunur. Atatürk'ün kahvesini yudumladığı o meşhur fotoğrafın bu kulübenin önünde çekildiği basında yer alan bilgiler arasında. Bunu net bir kaynaktan doğrulamak şimdilik mümkün olamasa da kuvvetle muhtemel. Koltuğun “koliba”da oluşu da büyük bir delil.

Ruhu şad olsun

Daha anlatacak çok mekân, aktaranlardan öğrenilecek çok anı var. Atatürk bu mekânlarla veya zamanla sınırlı olmayan bir lider. Sadece Ankara'nın değil, tüm yurdun her bir karış toprağında onun izi var. Bu mekânlarda nefes alıp verirken bizlere öğüt niteliğindeki sözleri, onun düşünce dünyası, devrimleri, öğretileri hepsi tıpkı Atatürk gibi ölümsüz. Ona dair her mekân, her anı, her yaşanmışlık, bize geçmişti hatırlatırken, geleceği inşa etme sorumluluğumuzu da fısıldıyor. Sözlerimizi ebediyete irthalinin 87'nci yıl dönümünde büyük önderimiz Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ü bir kez daha özlem, minnet ve rahmetle yâd ediyoruz. Ruhu şad olsun.

TRT'de 10 Kasım ruhu

Atatürk'ün, vefatının 87'nci yıl dönümüne özel içerikler, televizyon ve radyolardan izleyici ve dinleyicilerle buluştu.

Bir ulusun doğuşunun simgesi, bir halkın özgürlüğe kavuşmasının şairane öyküsüdür Atatürk. O, bir milletin geleceğine inanarak, kelimeleriyle değil, eylemleriyle tarih yazdı. Yalnızca kendi çağını değil, her dönemi aydınlatan bir ışık oldu. Sonsuzluk, bir zaman diliminin ötesinde de var olabilmekse eğer; 10 Kasım, Atatürk'ün ebediyete irtihal ettiği tarihi simgelemekten çok daha fazlasını ifade eder. Zira O'nun ölümsüzlüğü, yazdığı eserde değil; kurduğu Cumhuriyet'te, milletin her bir ferdinin içindeki gücün yansımada gizlidir. Ve biz bir 10 Kasım'ı daha saygı ve minnetle geride bırakırken TRT de, Türkiye Cumhuriyeti'nin kurucusu Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ü, vefatının 87'nci yıl dönümüne özel yayınlarla televizyon ve radyolarından izleyici ve dinleyicileriyle birlikte andı.

TRT 1'de özel yayınlar

TRT 1'in özel dizisi "Ya İstiklal Ya Ölüm" saat 06.45'te ekranda olurken Atatürk'ün ölüm yıl dönümü dolayısıyla Anıtkabir'de düzenlenen tören saat 08.45 itibarıyla TRT 1, TRT Avaz ve TRT Türk'te canlı yayınla ekranlara geldi. TRT Haber, özel konuklarıyla birlikte saat 08.00'den itibaren "10 Kasım Özel Yayını"nı gerçekleştirirken "Pelin Çift ile Gündem Ötesi 10 Kasım Özel", saat 00.15'te TRT 1 ekranında yayınlandı. 10 Kasım'da Selanik'te Atatürk'ün doğduğu evden canlı yayınla ekrana gelen programda; Atatürk'ün hangi odada doğduğuna, Pembe Köşk'ün nasıl restore edildiğine; hasta yatağında Sabiha Gökçen ile doğduğu ev hakkında neler konuşulduğuna ve evde Atatürk'ten yadigar nelerin muhafaza edildiğine dair pek çok konu masaya yatırıldı. Televizyonda ilk kez yayınlanan ve tarihçi yazar Koray Şerbetçi'nin sunumuyla

hazırlanan "Dolmabahçe'de O Sabah: 10 Kasım 1938" belgeseli, yine TRT 1'de ekrana geldi. Atatürk'ün, ışığı hiç sönmeyen bir rehber ve bir ulusun küllerinden yeniden doğuşunun sembolü olduğuna vurgu yapan belgesel, 10 Kasım'ın, hüznle değil, Atatürk'ün bize bıraktığı cesaret, akıl ve umutla hatırlanması gereken bir tarih olduğuna dikkat çekti.

TRT 1'in sevilen programları "Alişan ile Hayata Gülümse" ve "Lingo Türkiye" de özel bölümleriyle izleyicileriyle buluştu.

10 Kasım'ın diğer yüzü TRT 2'de "Tarihin Ruhu", 10 Kasım özel bölümünde 1938'de çekilen Atatürk'ün cenaze töreninin görüntülerini mercek altına aldı. Dolmabahçe'den başlayıp, Ankara'da Etnografya Müzesi'nde son bulan yolculukta neler yaşandı? 10 Kasım törenleri, ne zaman, nasıl değişti? Bu tarih bir yas günü olmaktan ne zaman

Sonsuzluk, bir zaman diliminin ötesinde de var olabilmekse eğer; 10 Kasım, Atatürk'ün ebediyete irtihal ettiği tarihi simgelemekten çok daha fazlasını ifade eder. Zira O'nun ölümsüzlüğü, yazdığı eserde değil; kurduğu Cumhuriyet'te, milletin her bir ferdinin içindeki gücün yansımada gizlidir.

çıkarılıp, bir anma gününe dönüştürüldü? Atatürk'ün cenazesinin yolculuğu ve çok özel öyküsü "Tarihin Ruhu" ile izleyicileriyle buluştu.

TRT 2'nin ilgiyle izlenen programlarından biri de İzmir Devlet Senfoni Orkestrası'nın "10 Kasım Atatürk'e Çalan Keman" konseri oldu. Atatürk'ü anma konserinde, Şef Hakan Şensoy'un yönetimindeki orkestra, keman virtüözü Cihat Aşkın Henri Vieuxtemps'ın 5. Keman Konçertosu'nu ve Selanik Türküsü'nü

yorumlarken, Atatürk'ün her defasında hayranlıkla dinlediği Toska Operası'ndan bir arayı da tenor Levent Gündüz seslendirdi.

Doğan Hızlan, "Karalama Defteri" ile çalışma masasındaki Atatürk'e dair sevdiği eserleri izleyiciyle buluştururken; "Hülya Koçyiğit ile Film Gibi Hayatlar"ın 10 Kasım yayınında, Cumhuriyetimizin kurucusu Gazi Mustafa Kemal Atatürk ve Atatürk dönemi Türkiye'sinde sosyo - kültürel değişim, tarihçi ve yazar Prof. Dr. İlber Ortaylı ile konuşuldu. Çankaya Köşkü'nde Mustafa Kemal Atatürk'ün çalışma tarzının ele alındığı "Tarihin Renkleri - Atatürk Müze Köşkü" programı ise TRT 2 ekranında yerini aldı.

Atatürk'ü görmek

Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün sevdiği eserlerin seslendirildiği "Atatürk'ün Şarkıları" programının ekrana geldiği TRT Müzik'te ayrıca Türkiye'ye mâl olmuş ses sanatçıları ve bestekârların radyo arşivlerindeki röportajlarından derlenen "Maziden Gelenler - Safiye Ayla" programı izleyicileriyle buluştu. Atatürk'ü anmak üzere hazırlanan "Radyo Sanatçıları

Konseri - 10 Kasım Özel" saat 17.45'te TRT Müzik ve TRT Türk ekranlarında yayınlandı. Cumhuriyet'in soyut ve somut anlamlarını keşfetmek üzere 18 yaşındaki öğrenci Ecrin ile geçmişe doğru bir yolculuğa çıkaran "Yüzyıllardaki Cumhuriyet" belgeseli 10 Kasım'da TRT Belgesel'de ekrana geldi. Millî hamlelerle güçlenerek yıldızlaşan Türk savunma sanayisinin unutulmaz ismi Nuri Demirağ'ın çabalarının anlatıldığı "Savunma Sanayiinin Yalnız Dehaları: Nuri Demirağ" belgeseli yine TRT Belgesel'de izleyicileriyle buluştu. TRT Avaz'ın sevilen programları "İzler" ve "Sence Bilir Mi?", 10 Kasım özel bölümleriyle ekrana gelirken millî mücadele ruhunu anlatan "Ya İstiklal Ya Ölüm" dizisi TRT Türk'te; Atatürk'ün sevdiği solo ve düet performanslarının yer aldığı "Ezgiler" programı ve Mustafa Kemal Atatürk'ü hayattayken görenlerin tanıklıklarıyla hazırlanan belgesel "Ben Atatürk'ü Gördüm" ise TRT EBA'da ekrana geldi. TRT radyoları da gün boyunca özel içerik, program ve söyleşileri dinleyiciyle buluşturdu.

TRT

10 KASIM ATATÜRK'Ü ANMA GÜNÜ
ÖZEL İÇERİKLERİ

 Pelin Çift ile Gündem Ötesi 06.15 TRT1	 Anıtkabir'den Naklen Yayın (Canlı) 06.45 TRT1 TRT TÜRK	 Dolmabahçe'de O Sabah: 10 Kasım 1938 08.15 TRT1	 Tarihin Ruhu 10 Kasım 1938 09.15 11.00 18.00 TRT2	 İzmir Devlet Senfoni Orkestrası 10 Kasım Atatürk'e Çalan Keman 09.45 TRT2	 Karalama Defteri 16.45 TRT2
 Hülya Koçyiğit ile Film Gibi Hayatlar İlber Ortaylı 17.00 TRT2	 Tarihin Renkleri Atatürk Müze Köşkü 19.30 TRT2	 Atatürk'ün Şarkıları 09.05 TRT MÜZİK	 Radyo Sanatçıları Konseri 10 Kasım Özel 17.45 TRT MÜZİK TRT TÜRK	 Sence Bilir Mi? 18.30 23.45 TRT AVAZ	 Ben Atatürk'ü Gördüm 23.45 TRT EBA
 Mustafa Kemal'in İstiklal Harbi Gece Tiyatrosu 01.05 TRT TÜRK	 Sonsuzluğa Atılan İmza: Atatürk 12.05 TRT TÜRK	 Anıtkabir'in Bilinmeyenleri 12 KASIM 08.05 TRT TÜRK			

Ölümsüz kahramanların anısına

Vatan kahramanların aziz hatırasını yaşatmak amacıyla hazırlanan ve TRT Haber'de yayınlanan “Şehit Tahtında”, Ömer Halisdemir bölümüyle milyonların kalbine dokundu.

Geleceğe ve özgürlüğe mühürlenmiş bir fedakârlığın en sade, en suskun ama en gür sesidir şehitlik. Biliriz ki bir şehidin hikâyesi, bir son olmaktan çok daha öte bir değer taşır yüreğimizde. Zira vatan dediğimiz yer, yalnızca taş ve topraktan ibaret değil. Adına “şehit” dediğimiz kutlu canlar için de öyle değildi... Onlar da birer evlattı son nefeslerini vermeden önce. Bir eş, bir kardeş, belki bir baba. Bir ananın kıymetlisi, sevdiğinin can yoldaşı... Bizim yürüdüğümüz sokaklardan yürüdüler daha dün. Bizimle aynı yağmurda ıslandılar, aynı güneşe yüz çevirdiler. Aynı sevinçleri hissettiler, aynı umutları taşıdılar. Ama bir gün kalplerinde

büyüyen “vatan” kelimesi, sıradan bir kelime olmaktan çıkıp bir ömürlük vazifeye dönüştü. Ve onlar, biz rahat uyuyalım diye uykularından vazgeçen, biz nefes alabilelim diye son nefeslerini veren kahramanlar oldular.

Şehitlerimizin ardından

İşte o kahramanların isimlerini yaşatmak amacıyla hazırlanan ve TRT Haber'de yayınlanan “Şehit Tahtında”, şehitlerimizin aziz hatırasını toplum hafızasına kazımak hedefiyle ortaya çıkmış özel bir proje. Hayatlarını, hayallerini geride bıraktıkları ailelerinin gözünden derinlemesine anlatan program her bölümde, bir şehidimizin isminin verildiği cadde, sokak, okul veya kurumun önemini vurgularken yaşanan

süreci daha iyi anlamamıza da katkı sağlıyor. Program, kahramanlarımızın toplumsal hafızamızda daha güçlü bir şekilde yer edinmesine olanak tanırken, millî birlik ve beraberlik duygumuzu da pekiştiriyor. Şehitlerimizin anne - babaları, eşleri, çocukları ve kardeşleriyle yapılan özel röportajlar ile onların duygu ve düşünceleri aktarılırken; şehitlik kavramının tarihi ve kültürel derinliğine de vurgu yapılıyor. Kısacası “Şehit Tahtında”, izleyiciyi hem derinden etkileyen hem de bilinçlendiren bir formatla, şehitlerimizle izleyiciler arasında bir köprü kuruyor.

Ömer Halisdemir bölümü büyük yankı buldu
“Şehit Tahtında” bugüne kadar pek çok

Vatan dediğimiz yer, yalnızca taş ve topraktan ibaret değil. Adına “şehit” dediğimiz kutlu canlar için de öyle değildi. Onlar da birer evlattı son nefeslerini vermeden önce. Bir eş, bir kardeş, belki bir baba. Bir ananın kıymetlisi, sevdiğinin can yoldaşı...

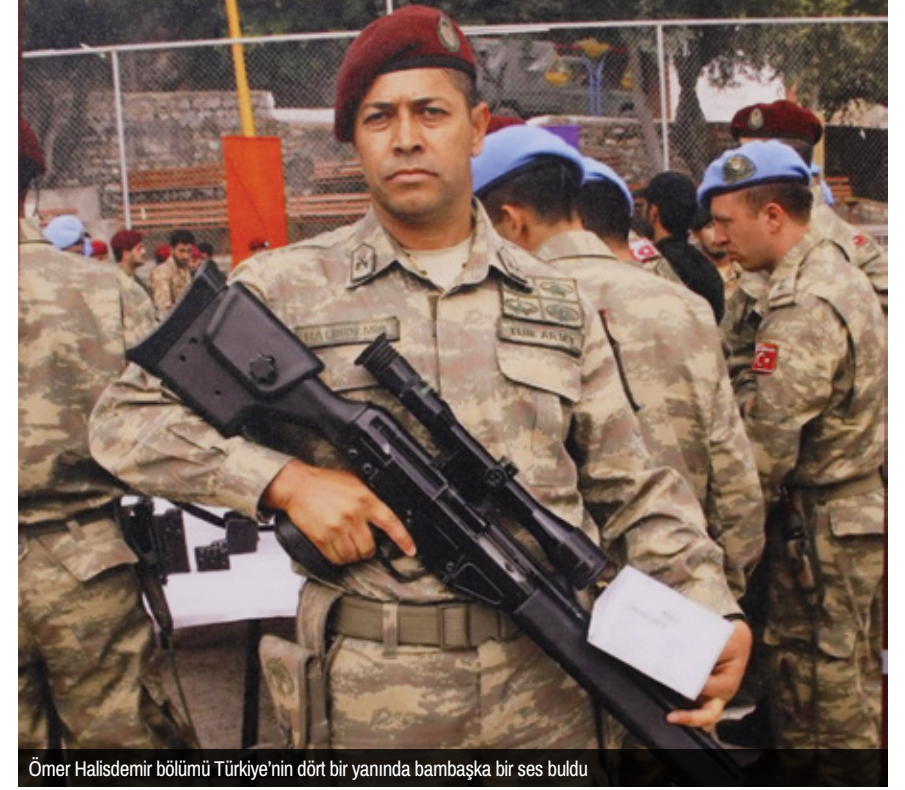
şehidimizin hatırasına ev sahipliği yaptı. Ama Ömer Halisdemir bölümü hem sosyal medyada hem de Türkiye'nin dört bir yanında bambaşka bir yankı buldu. 15 Temmuz gecesini değiştiren o yiğidin hikâyesi, bu kez babası Hasan Hüseyin Halisdemir'in sesiyle milyonların kalbine dokundu. “Program boyunca sadece anlattıklarını değil; onun yüreğindeki sızıyı, boğazına tıkanan acıyı duyduk. Bir babanın evladına duyduğu sevginin, gururun ve ateş gibi yanan özlemin en saf hâlini gördük.” diyen yapımcı ve yönetmen Yeliz Uslu Aslan, programa ve bu özel bölüme dair sorularımızı cevapladı.

Biz okuyucularımız için bir giriş yapmış olsak da programı sizin cümlelerinizden öğrenmek isteriz. Biraz bahseder misiniz?

“Şehit Tahtında”, benim için sadece bir televizyon programı değil; bu topraklarda yaşanan fedakârlığın, sessiz kahramanlığın ve bir milletin vicdanında taşıdığı emaneti kayıt altına alma sorumluluğudur. Her bölümde bir şehidimizin hikâyesini, ailesinin sesinden ve gönlünden duyururken aslında tarihin unutulmuş sayfalarına yeniden ışık tutuyoruz. Programın yönetmeni olarak en büyük gayem; acıyı sömürmeden, istismara kaçmadan, ailelerin duygu dünyasına saygı duyarak onların yaşadıklarını en doğru, en samimi ve en zarif şekilde izleyiciye ulaştırmak. Kamera arkasında aldığım her nefes, çekilen her plan, kurulan her cümle bu sorumluluğun ağırlığıyla şekilleniyor.

Zor bir program bu denli hassas bir konu olduğu için. Neler söylersiniz?

Ben bu projeye kendi ruhumu; duyarlılığımı, titizliğimi, anlatım dilimi ve şehit ailelerine duyduğum sonsuz saygıyı

Ömer Halisdemir bölümü Türkiye'nin dört bir yanında bambaşka bir ses buldu

katıyorum. Her röportajdan önce ailelerle uzun uzun konuşuyor, onların dünyasını anlamaya çalışıyor, kendimi onların yerine koyuyorum. Çünkü bu programın temelinde insanlık var, merhamet var, vefa var. “Şehit Tahtında”nın her bölümü benim için yeni bir hayat dersi. Bir babanın evladına duyduğu gururu, bir annenin kalbindeki derin boşluğu, bir kardeşin taşıdığı emaneti

dinlerken aslında bizler de millet olarak bir arada durmanın önemini görüyoruz. Bugün “Şehit Tahtında” çok değerli bir izleyici kitlesine ulaştıysa, bu başarı ekip arkadaşarımla birlikte vicdanı ve saygıyı rehber edinmemizdendir. Ancak en büyük pay, bize kapılarını açan o kıymetli şehit ailelerindir. Bu programda yönetmen olmak benim için bir meslek değil, onurlu

Biz Ömer'i "bir asker" biliyorduk ama aslanmış, yiğitmiş...

bir görevdir. Şehitlerimizin hatırasına duyduğum saygıyla, her bölümde onların adını geleceğe bir kez daha emanet ediyoruz.

Geçtiğimiz günlerde yayınlanan Şehit Ömer Halisdemir bölümü oldukça ses getirdi. Bekliyor muydunuz bu kadar ilgi?

“Şehit Tahtında” bugüne kadar pek çok şehidimizin hatırasına ev sahipliği yaptı. Ama Ömer Halisdemir bölümü, Türkiye’nin dört bir yanında bambaşka bir ses buldu. 15 Temmuz gecesini değiştiren şehidimizin hikâyesi, bu kez babası Hasan Hüseyin Halisdemir’in sesiyle milyonların kalbine dokundu. Program boyunca sadece onun

“Her bölümü benim için yeni bir hayat dersi. Bir babanın evladına duyduğu gururu, bir annenin kalbindeki derin boşluğu, bir kardeşin taşıdığı emaneti dinlerken aslında bizler de millet olarak bir arada durmanın bedelini görüyoruz.”

Yeliz Uslu Aslan

Yeliz Uslu Aslan, “Şehit Tahtında”nın her bölümünün kendisi için yeni bir hayat dersi olduğunu söylüyor

Baba Hasan Hüseyin Halisdemir’in anlattıkları sadece bir hayatı değil; Türkiye’nin kaderine yön veren bir anı belgeliyor

anlattıklarını değil; onun yüreğindeki sızıyı, boğazına tıkanan acıyı duyduk. Bir babanın evladına duyduğu sevginin, gururun ve ateş gibi yanan özlemin en saf hâlini gördük. “Ömer’imin cenazesine baktım... gülümsüyordu.” Bu cümleyle başladı aslında tüm Türkiye’nin içindeki sessizlik. Bir baba, yüreğinin içi alınmış gibi konuşuyordu. “Öldüm” dedi. “Elbisesini saklıyorum, her bayramda kokluyorum. Gelmedi oğul, gelmez oldu.” Ağzından çıkan her kelime, sadece bir şehidin değil; bir milletin omuzlarına yüklenen emanetti. O gece hepimiz bir kez daha anladık: Biz Ömer’i “bir asker”

biliyorduk ama aslanmış, yiğitmiş... Bu vatani canından üstün bilen bir evlatmış. Baba Halisdemir’in sesi titrediğinde, Türkiye nefesini tuttu. “Gözleri açıldı... Bakıyordun... Gülümsüyordun. Ağlamadım ama içim yandı.” Bir baba düşünün. Oğluna Ömer ismini, babası gibi güçlü olsun diye koymuş. Ve bir bayram sabahı “Gitme,” dediği evladını; “İki yılını kaldı emekliliğe baba” diyen o kahramanı son kez görmüş. Ramazan Bayramı’nda, şehadetinden bir hafta önce.

Ne hissettirdi bu bölüm size?

O bölümde Hasan Hüseyin Halisdemir’in anlattıklarıyla sadece bir hayatı değil; Türkiye’nin kaderine yön veren bir anı belgeledik. Ve o belge, izleyen herkesin hafızasına kazandı.

“Bu çocuk şehit olur” demiş giderken babası. Sonra o uzun gece... Sabaha kadar çalan ama açılmayan telefon... Evin önüne asılan bayrak... Yetkililerin kapıya gelişi... Bir annenin köşede oturuşu... Bir babanın içinden kopan dağ... Ve iç burkan şu cümleler: “Türkiye’yi bana bağışladı oğlum. Ruhı geziyor. Rüyalarımda gelir. ‘Ne yapıyorsun oğlum?’ derim. ‘Baba, nöbetteyim,’ der.”

Sanıyoruz izleyicinin kalbinde de çok güçlü bir etki yarattı.

“Şehit Tahtında”nın bu bölümü, artık sadece bir yayın değil; bir milletin hafızasına yazılan bir ağıt, bir destan, bir vefa duruşu hâline geldi. Biz bu programda, şehitlerimizin hatırasına sadece kulak vermedik. Onları geleceğe emanet ettik. Ömer Halisdemir bölümü ise bu emanetin en güçlü seslerinden biri oldu. Çünkü o akşam bir kez daha gördük: Bazı hikâyeler anlatılmaz, yaşanır. Ve yaşadıkça da yaşatır. “Baba... nöbetteyim.” Türkiye’nin kulağında hâlâ bu cümle çınlıyor.

TRT

24 KASIM ÖĞRETMENLER GÜNÜ ÖZEL İÇERİKLERİ

1 ALIŞAN ile HAYATA GÜLÜMSE Alişan ile Hayata Gülümse 24 Kasım Özel (Canlı) 10.30 TRT1	1 LINGO TÜRKİYE Lingo Türkiye 24 Kasım Özel 17.45 TRT1	Kayıp İzler Atlası “Mehmet Akif Ersoy” 11.30 TRT2	Tudo Que Aprendemos Juntos (Keman Öğretmeni) 15.00 TRT2
Hülya Koçyiğit ile Film Gibi Hayatlar “Prof. Dr. Nabi Avcı” 17.00 TRT2	Cumhuriyetin Mimari Eserleri “Musiki Muallim Mektebi” 19.30 TRT2	The Teacher (Öğretmen) 21.30 TRT2	Çizgisiz Defter 19.15 TRTBELGESEL
Çocuğum İçin 22.00 TRTBELGESEL	Sence Bilir Mi? 18.30 23.45 TRT AVAZ	24 Kasım: Benim Hikâyem 08.00 11.15 14.00 15.30 17.15 TRT eba	Yeryüzleri 23.30 TRT eba
24 Kasım Öğretmenler Günü Söyleşileri 23.45 TRT eba	Mercanya 10.00 15.30 COCUK	Antrenör tabii	Memleket Treni (Canlı) 10.05 TRT TSR
Hayal Hayat Sanat (Canlı) 17.05 TRT TSR			

Gerçeğin peşinde dört gün

6 - 9 Kasım 2025 tarihleri arasında İstanbul’da düzenlenen 16. TRT Uluslararası Belgesel Ödüülleri; film gösterimleri, atölyeler, paneller ve söyleşilerle geçen dört gün boyunca “kimin hikâyesi, kimin gerçeği” sorularına cevaplar aradı.

Türkiye'de belgesel film yapımcılığının en büyük merkezi olan TRT, televizyon yayıncılığına başladığı 1968 yılından bugüne hem iç yapımları hem de sektörü desteklediği dış yapımlarıyla alandaki en yetkin okul olma özelliğini koruyor. Geçen 57 yılda TRT; gelişen, geliştiren, değişen, değiştiren, soran, sorgulayan, belgeleyen, tanıklık eden pek çok yapıma imza atarken sektörün dinamiklerini de belirleyen

"TRT Belgeselcilği" kavramında çıtayı daima yükseltti. Bu anlayışın belki de en güzel ifadelerinden birisi olan TRT Uluslararası Belgesel Ödülleri, on altıncı yılında bir kez daha dünyanın dört bir yanındaki belgeselcileri TRT çatısı altında bir araya getirerek sektörün nabzını tuttu. Belgesel film yapımcılığının en güncel ve seçkin örneklerini bir araya getiren Festival'in yarışma bölümüne bu yıl; 98 ülkeden toplam bin 243 proje başvurusu yapıldı. Proje Destek, Ulusal Öğrenci,

Ulusal Profesyonel ve Uluslararası kategoride 10'u proje aşamasında toplam 40 belgesel film finale kaldı. Birbirinden kıymetli finalistlerin 12 tanesi ise festival ödülleriyle taçlandırıldı.

Kimin hikâyesi, kimin gerçeği?

Kaoslardan beslenen bir dünya düzeninde “insan” olmanın ya da “insan” kalabilmenin belki de en temel gereksinimi sorgulama yetisini kaybetmeden, “gerçeği” anlama ve algılama zorunluluğu olsa gerek...

Türkiye'nin tek, dünyanın ise sayılı uluslararası belgesel film festivallerinden biri olarak gün geçtikçe daha çok adını duyuran TRT Uluslararası Belgesel Ödülleri, on altıncı yılında sektördeki bilinirliğini arttırarak bir sonraki ödüller için çıtayı daha da yükseltti. Festival, film sayısı ile birlikte seçkilerdeki konu, ülke ve tür zenginliğiyle belgesel severler için âdeta bir şölen tadında geçen bir hafta sundu.

İşte tam da böyle karmaşık bir yolda ilerlerken, belgeseller bizim yolumuza ışık tutacak o en önemli olguyu; "hakikati" bize sunabilir mi? Peki kamera bir kez izleyici ile izlenen arasına girdi mi "gerçeklik" denen o şey kendini tüm çıplaklığıyla ortaya serebilir mi? Bu yıl on altıncısı düzenlenen TRT Uluslararası Belgesel Ödülleri, dört gün boyunca tüm film gösterimleriyle, panel ve söyleşileriyle hatta sergi ve çeşitli enstalasyonlarla "Gerçek nedir?"i sorguladı.

Her yıl olduğu gibi bu yıl da özel ve özgün bir mottoyla yola çıkan festival ekibi: "Kimin Hikâyesi, Kimin Gerçeği" temasını tüm festival etkinliklerinin merkezine yerleştirerek, festivali izlemeye gelen seyircileri ise "gerçeği arayan yolcular" olarak konumlandırdı. Festival ekibi bu fikrin yola çıkış hikâyesini ise dergimize şöyle açıkladılar: "Elbette gerçek tektir; ancak onu anlatan kişinin dünyayı algılama biçimi, gerçeğin nasıl şekilleneceğini belirler. Tıpkı belgesellerde olduğu gibi... Güçlü bir anlatı türü olan belgeselde, gerçeğin ne kadarının nasıl

aktarılabacağı büyük ölçüde anlatıcıyla bağlıdır; seçilen her kare, her renk, her bakış açısı, konuşulan her kişi ve hatta kullanılan kamera bile, o anlatıcının gerçeğini yansıtır. Biz de bu yıl, belgesel sinemanın en temel sorularından biri olan, gerçeğin kimin bakış açısından anlatıldığı meselesine odaklanmak istedik. Kamerasını gerçek insanların yaşamlarına çeviren, sesi bastırılanların hikâyelerini aktaran, anlatının dönüştürücü gücüne inanan belgeselcileri amaçmayı ve onlara destek olmayı amaçladık. Bu yaklaşımımızın en önemli sebeplerinden biri de Filistin'de yaşananları, yani gerçeği, hikâyenin asıl sahiplerinin tanıklıklarıyla dünyaya aktarma sorumluluğumuzun olduğuna olan inancımızdı. Bu doğrultuda hem festivalin açılış filminde hem de gösterim haftası boyunca düzenlenen paneller, söyleşiler, atölyeler ve fotoğraf sergimizde Filistin'de yaşanan gerçeklere özel bir yer ayırdık. Festivalimizin en başından beri temel amacı, Türkiye'de ve dünyada belgesel iklimini zenginleştirmek, küresel kamuoyunda insanoğlunun

dünyayı anlama ve hayatı anlamlandırma
arayışına katkı sunmak.”

Açılış filmi ayakta alkışlandı
Festivalde bu yıl; ulusal, uluslararası ve öğrenci kategorileri ile Filistin Seçkisi, TRT Seçkisi, ve Özel Seçki olmak üzere farklı bölümlendirmelerle 60 film gösterildi. Kanada'dan Gürcistan'a, Vietnam'dan Amerika'ya, Belçika'dan Norveç'e kadar pek çok dünya ülkesinden film gösterimleriyle belgesel meraklılarına eşsiz bir seyir keyfi sunuldu.

Festivalin "Açılış Filmi" ise kurmaca ve belgesel arasındaki ince çizgide gidip gelen filmleriyle adından sıkça söz ettiren Kaouthar Ben Hania'nın son filmi "The Voice of Hind Rajab" oldu.

6 Kasım'da Grand Pera'da düzenlenen açılış galasında gösterilen film, İsrail işgali sırasında Gazze'de bir arabanın içinde ateş altında mahsur kalıp Kızılay gönüllülerini arayarak yardım isterken hayatını kaybeden 6 yaşındaki Hind Rajab'ın trajik hikâyesini anlatıyor. Salonun gözyaşları içinde izlediği film, dakikalarca

Festivalin açılış konuşmasını TRT Genel Müdürü Prof. Dr. Mehmet Zahid Sobacı yaptı

ayakta alkışlanarak Filistin'de yaşanan zulmü bir kez daha gözler önüne serdi. Hind Rajab'ın sesi âdeta, tüm dünyanın duyduğu ama kimsenin cevaplamadığı bir imdat çığlığı olarak festivalin en özel yapımlarından biri olarak belgesel film dünyasına etkileyici bir iz bıraktı. Açılış filminin başrol oyuncularları Motaz Malhis ve Saja Kilani ile filmin prodüktörlerinden Sawsan Asfari festivalin onur konukları arasındaydı. TRT Genel Müdürü Prof. Dr. Mehmet Zahid Sobacı, festivale ve Filistin halkının haklı davasına katkı sunan sanatçılara birer plaket sundu.

Sobacı: “Hind’in sesi, insanlığın vicdanına bir sesleniştir”

Festivalin açılışını yapan TRT Genel Müdürü Prof. Dr. Mehmet Zahid Sobacı, konuşmasında açılış filmine özellikle yer ayırarak festivaldeki önemine şu sözlerle vurgu yaptı; “Bu yılki açılış filmimiz, soykırım karşısında örülen sessizlik duvarlarının arasından yükselen bir çığlıkla başlıyor: ‘Hind Receb’in Sesi’yle. Hind Receb, henüz altı yaşındaydı. Hayatının son saatlerinde, ailesinin naaşlarıyla aynı arabada, tek başına yardım bekleyen altı yaşında bir kız çocuğu. Filistin Kızılay’ı gönüllülerinden yardım istediği ses kaydında, çok korkuyorum, burada tek başıma kalmak istemiyorum diyordu. Ambulans şehrin yıkıntıları arasında ilerlemeye çalışırken, Hind’in sesi giderek silikleşti ve sonunda tamamen sustu. Hind Receb, şehit düştü. Nice Filistinli çocuk gibi, o da feryadına kulak tıkayan bir dünyada verdi son nefesini. Hind, bir daha hiç konuşamayacak, gülemeyecek,

yürüyemeyecek, koşamayacak ve büyüemeyecek bir çocuk artık. Tıpkı, 56 yıldır sırtını dünyaya dönen ve asla büyüemeyecek olan o masum çocuk Hanzala gibi... Hind’in sesi, yalnızca bir çocuğun feryadı değil; aynı zamanda insanlığın vicdanına bir sesleniştir. Onun yaşadıklarını bir anlatıya dönüştüren Hind Receb’in Sesi belgeseli, işte bu yüzden yalnızca bir film değil; bir sorumluluğun tezahürü ve bir yasin ifadesidir. Ben, filmin yönetmeni Kaouthar Ben Hania, yapımcısı ve programımızın onur konuğu Sawsan Asfari ve başrol oyuncularları başta olmak üzere, bu sesin yankılanmasını sağlayan tüm film ekibini canıgönülünden kutluyorum.” Bir kamu yayıncısı olarak TRT’nin ısrarlı bir tutumla gerçeğin peşindeki tavrına da değinen Sobacı, TRT’nin sorumluluğunun “unutturmamak” olduğunun altını bir

Sobacı, açılış filminin yapımcısı Sawsan Asfari ve oyuncularını Saja Kilani ile Motaz Malhis’e birer teşekkür plaketi sundu

“Kimin hikâyesi, kimin gerçeği ?” teması ile 6 - 9 Kasım tarihleri arasında gösterime giren 60 film, yedi salonda, halka açık ve ücretsiz seanslarla izleyicisiyle buluştu. Belgeselin yeni eğilimleri ile zamanın ruhu dört gün boyunca özellikle genç bir izleyici kitlesinin ve belgesel sinemaya gönül veren bağımsız sinemacıların yoğun katılımıyla takip edildi.

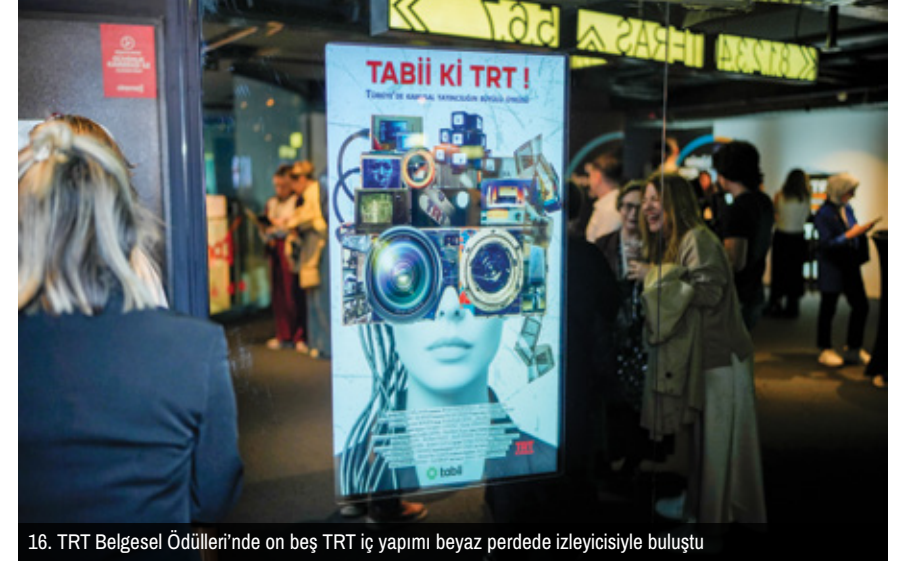
kez daha çizdi. Sobacı; “Şair, ‘hafıza-i beşer nisyan ile maluldür’ der. Yani insan unuttur. Ancak hatırlatmak da insani bir sorumluluktur. TRT olarak, tam da bu sorumluluğun bilinciyle hareket ediyoruz. Zira biliyoruz ki, unutturulan her hakikat zalime cesaret; hatırlatılan her gerçek mazluma umut aşılar. Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan’ın liderliğinde, uluslararası alandaki insani ve ahlaki duruşuyla örnek teşkil eden Türkiye’nin kamu yayıncısı olarak, bizim safımız mazlumların safı, vazifemiz ise unutturmamaktır. Ben bu düşüncelerle, festivalimize gösterdiğiniz ilgiden dolayı her birinize ayrı ayrı şükranlarımı sunuyorum. 16. TRT Uluslararası Belgesel Ödülleri’nin, dünyadaki belgesel ikliminin zenginleşmesine katkı sunmasını diliyorum.” dedi.

Haber başlıklarının ötesinde bir Gazze...

TRT çatısı altında dünyanın önde gelen belgesel film yapımcıları ile on altıncı kez İstanbul’da buluşan TRT Uluslararası Belgesel Ödülleri’nde bu yıl Filistin, özel bir seçki ile yer buldu. Gazze’de yaşanan insanlık suçuna karşı belgeselcilerin bakış açısını ve duruşunu ortaya koyan pek çok film ve hikâye belgeselcilerin objektifinden perdeye yansıdı. Filistin Seçkisi’nin filmleri arasında “Aisha’s Story”, “Echoes Of Innocence”, “Eyes Of Gaza”, “Gaza Remains In Frames”, “Free Fish”, “Put Your Soul On Your Hand And Walk” ve “Under An Olive Tree”, Gazze’deki çatışma bölgelerinde yok edilmeye çalışılan hayatlara mercek tutarak görülmeyen pek çok insanlık dramına dikkat çekti. Gazze’de yaşananları haber başlıklarının ötesine geçerek algılama fırsatı veren filmlerde; bir çocuğun suskunluğu, bir babanın direnişi, bir annenin umuduna tanıklık edildi. Bazıları seçkin uluslararası festivallerden ödüller almış bu filmler, görsel hafıza, arşiv ve kişisel kayıtlar üzerinden bir milletin yok edilmeye çalışılan belleğini âdeta korumaya alıyordu. Filistin Seçkisi’nde yer alan “Aisha’s Story” filminin ana karakteri Aysha, Ürdün’de yaşadığı kamptan gelerek festivale katılan onur konukları arasında yer aldı. Filistin Seçkisi kapsamında gösterimi yapılan “Echoes of Innocence” ve “Free Fish” filmleri ise dünya prömiyerlerini 16. TRT Uluslararası Belgesel Ödülleri kapsamında yaptı. Dört gün boyunca Grand Pera’nın 7 farklı salonunda süren gösterimler boyunca; dünyanın farklı coğrafyalarından, farklı kültürlerinden insana, doğaya, hayata,

Festivalin ilgiyle takip edilen bir diğer özel seçkisi ise TRT iç yapımlarına aitti

16. TRT Belgesel Ödülleri’nde on beş TRT iç yapımı beyaz perdede izleyicisiyle buluştu

tarihe dair hikâyeleri anlatan özel festival seçkileri belgesel severlerle buluştu.

Belgesel film yapımcılığının dünyadaki en son örnekleri festivalde yer aldı

“Kimin hikâyesi, kimin gerçeği” teması ile 6 - 9 Kasım tarihleri arasında gösterime giren 60 film, yedi salonda, halka açık ve ücretsiz seanslarla izleyicisiyle buluştu. Belgeselin yeni eğilimleri ile zamanın ruhu hafta boyunca özellikle genç bir izleyici kitlesinin ve belgesel sinemaya gönül veren bağımsız sinemacıların yoğun katılımıyla takip edildi. Üniversite öğrencilerinden sektör profesyonellerine, belgesel alanında çalışan akademisyenlerden festival takipçilerine kadar oldukça geniş ve nitelikli bir topluluk salonlarda yönetmen ve yapımcılarla bir araya geldi. İzleyiciyle temas etme, sohbet ve söyleşi ile sorularını

cevaplama imkânı veren festival, film yapımcıları açısından da farklı deneyimler sundu. Sadece bir festival değil, aynı zamanda uluslararası bir etkileşim platformu oluşturan TRT Uluslararası Belgesel Ödülleri, on altıncı yılında sektördeki bilinirliğini arttırarak bir sonraki ödüller için çitayı daha da yükseltti. Bu sene uluslararası kategoride en iyi film ödülü alan “A New Kind Of Wilderness”, ikincilik ödülünün sahibi “9-Month Contract”, ulusal kategoride üçüncülük ödülünün sahibi “Üstad Mehmed Siyah Kalem”, Ulusal Öğrenci Filmleri Kategorisi’nde birinciliği alan “Mehmet Tekten: Bir Bakışın Hikâyesi” dikkat çeken finalistler arasında yer aldı. Türkiye’nin tek, dünyanın ise sayılı uluslararası belgesel film festivallerinden biri olarak gün geçtikçe daha çok adını duyuran Festival, film sayısı ile birlikte seçkilerdeki konu, ülke ve tür zenginliğiyle belgesel severler için âdeta bir şölen tadında geçen dolu dolu dört gün sundu. Festivalin “Özel Seçki” filmleri arasında yer alan yedi film, dünyanın farklı bölgelerindeki hikâyeleri farklı karakterler üzerinden anlatarak gerçeği bir kez daha sorgulayıp, sorgulattı. Bu yapımlar arasında; İran’da baskılara rağmen profesyonel bir Muay Thai boksörü olma hayalinin peşinde koşan bir kadının hikâyesine odaklanan “Maydegol”, Gürcistan’da Abhaz-Gürcü çatışmasından kaçan bir ailenin yaşama tutunma umudunu anlatan “Eve Dönerken”, Prof. Dr. Cenk Demirkan’ın yönetmenliğini yaptığı yapay zekâ destekli canlandırmalarıyla dikkat çeken “Santorini’nin Külleri”, Afgan yönetmen Najiba Noori’nin Hazara

kadınının öyküsünü dramatik bir yapıyla aktaran “Havva’yı Yazmak” seçkinin dikkat çeken filmleri arasındaydı.

TRT yapımları dikkat çekti

Festivalin ilgiyle takip edilen bir diğer özel seçkisi ise TRT iç yapımlarına aitti. Türkiye’de TRT belgeselciliğinin okulu niteliğindeki misyonu ile her yıl onlarca belgesel yapım üreten TRT İç Yapımlar Dairesi Başkanlığının yönetmen ve yapımcılarının imzasını taşıyan filmlerden derlenen on beş yapım, festival boyunca beyaz perdeye yansıdı. TRT’nin deneyimli prodüktörlerinden Ahmet Selim Sabuncu’nun “Bir Dönüm Noktası: 30 Ağustos 1922”, edebiyat karakterlerinin iç dünyasına belgesel filmle yaklaşan Pınar Yakışıklı yapımı “Bir Roman Kahramanı Gibi”, Anadolu kıyılarının üretken kadınlarının deniz sevdasını ekrana taşıyan Arzu Balkız’ın “Deniz Kadınları”, ilk belgesel film yönetmenliği ile beğeni toplayan Ülkü Yerli’nin “Evimi Ararken”, müzik belgeselleri serisi ile çok beğeni toplayan Mustafa Belen imzalı “Kayahan”, Barış Akçalı ve Sinem Dirlik ortak yapımı, gezginlerin yeni rehberi “Şimdi Nereye”, TRT’nin deneyimli belgeselcileri Hilal Yumuk ve Özlem Topçu Eralp imzalı “Çakı Cevizi” seçkide izleyiciyle buluşan on beş yapım arasında yer alan TRT’nin değerli pek çok yapımından sadece bir kaçtı oldu.

İç yapımlar, Türkiye’nin belgesel hafızası

Festival ekibiyle gerçekleştirdiğimiz sohbetimizde TRT İç Yapımlar Dairesinin festivale katkılarını değerlendirdik. Yeni nesil yönetmenlerin desteklenmesi, teknik altyapının sürekli yenilenmesi ve farklı yapım modellerinin teşvik edilmesinin, belgesel üretimini çok daha güçlü bir noktaya taşıdığını söyleyen Festival Ekibi, Kurum’un desteğini şu şekilde ifade ediyor; “İç Yapımlar Dairesi Başkanlığının son yıllardaki yaklaşımı, sadece klasik belgesel formatını sürdürmek değil, aynı zamanda yeni anlatım biçimlerine alan açmak yönünde. Bu dönemde üretilen işler; dramatik belgesel, arşiv odaklı yapımlar, deneysel anlatılar ve uluslararası ortak yapımlar gibi farklı kategorilerde ciddi bir zenginlik sunuyor. Bu çeşitlilik, TRT’nin hem yerel hem evrensel hikâyelere verdiği değeri gösteriyor.” Festivalin TRT Seçkisi’nin izleyici tarafından da ilgi gördüğünü belirten ekip; “İç Yapımlar olarak hazırladığımız belgesellerle,

dünyanın en seçkin festivallerinde yer alıyoruz. Ulusal ve uluslararası alanda kazandığımız ödüller, TRT’nin iç yapımlarının alandaki başarısının da en önemli göstergelerinden birisi. TRT İç Yapımlar, hem ülkenin belgesel hafızasını oluşturan hem de geleceğin belgeselcilerini yetiştiren bir yapı olarak, bugün de Türkiye’de belgesel sinemaya destek olmayı sürdürüyor.” diye de vurguluyor.

“Gerçeği arayan yolcu”

Festival’de bu yıl, sanatçı Selin Atasoy tarafından hazırlanan 5 odaya yayılan bir enstalasyon çalışmasıyla da katılımcılara farklı bir deneyim alanı sundu. İzleyiciyi “gerçeği arayan bir yolcu” olarak konumlandırın bu çalışma, tarihi Grand Pera Cercle d’Orient binasının beş odasını birbirine tematik bir kurguyla bağlıyor. Bu odaların her biri; festivalin temasına uygun olarak farklı hikâyelere ve farklı gerçeklere temas edilmesi üzerine tasarlanmış. İlk olarak karanlık bir odada, bir fil ile körlerin hikâyesiyle başlayan bu yolculuk, gerçeğe ve bilgiye yaklaşmayı sorguluyor. İkinci odada, sorular ve cevaplarla gerçeğin peşine düşülüyor. “Gerçek sadece onu çeken kamerada değil, onu izleyen gözde

yeniden doğar” diyen bu odada temaya bir kez daha vurgu yapılıyor. Üçüncü odada katılımcıyı, Yaprak isimli bir yapay zekâ simülasyonuna gerçeklikle ilgili sorular sorabildiği bir tasarım karşılıyor. Aynı zamanda, sergilenen fotoğrafların yapay zekâ ile hazırlanmış olanlarının gerçeğinden ayırt edililmeyeceğine dair minik bir oyun da sunuluyor. Dördüncü odada, birbirinin aynısı olan sandalyelerde oturan her bir bireyin kendi hikâyesini ve gerçekliğini yaşaması simgesel biçimlemelerle anlatılıyor. Oda tasarımları beşinci ve son oda olan belgesel sohbetlerinin gerçekleştirildiği “Aydınlanma Odası”na geçişle tamamlanıyor. Festival Ekibi; bu 5 odayı tasarlarken festival katılımcılarını sadece bir seyirci olmaktan öteye taşıyarak, “gerçeği arayan birer yolcu” yapmayı amaçladıklarını ifade ediyor. Belal Khaled’in Gazze’de yaşananları “eller” üzerinden anlattığı fotoğraf sergisi de tasarlanan bu özel odalarda katılımcıların dikkatine sunuldu. Sadece birer fotoğraf değil belge ve hatta kanıt niteliğinde olan Khaled’in fotoğrafları Filistin’de yaşanan insanlık ayıbını farklı bir gözle bizlere yeniden hatırlattı.

Gerçeği paylaşmak için: DocTalks

Festivalin bu yılki konseptinde “gerçek” ve “gerçeği anlamlandırmak” tüm etkinliklerin seyrinde önemli bir yer tuttu. Aydınlık Oda’nın ilgiyle takip edilen “DocTalks” Belgesel Sohbetleri serisi ise Türkiye ve dünyadan önemli belgesel film yapımcılarını amatör ve profesyonel film yapımcıları ve belgesel severlerle bir araya getirdi. Grand Pera’nın tarihi binasındaki bu özel oda, gerçeği ararken yorulan zihinleri birlikte oturup, konuşup, tartışarak dinlendirmek üzerine tasarlanmış. Gerçeği, izlenen ve aranan bir şey olmanın dışında paylaşılan bir şey olarak da görmeğe çalışan bu odanın konukları ise; vahşi yaşam ve doğa belgesellerinin Türkiye’deki en önemli temsilcisi Ece Soydam; çatışma ve savaş bölgesi belgesellerinin ödüllü yönetmeni Zeynep Güllü Keçeciler; Emmy Ödüllü “Off the Grid”in yapımcılarından Alexandra Pauliat; deneysel çalışmalarıyla tanınan sinema yazarı Serdar Arslan oldu.

Film yapımcılığında ayrışmalar

Aydınlanma Odası’nın konukları arasında yer alan, belgesel ve haber sektöründe 25 yıllık bir deneyime sahip olan Fransız yapımcı ve yönetmen Alexandra Pauliat, Belgesel Sohbetleri serisinde son dönem belgeselciliğine dair ilgi çekici yaklaşımlarda bulundu. Film yapımcılığının evrensel bir dil kuruyor olmasına rağmen özellikle sosyal medyanın etkisiyle giderek ayrışmaların arttığı bir döneme girdiğini belirtti. “Sosyal medya paylaşımlarının evrensel dil yerine ayrışmayı körüklediğini üzülerək ifade ediyorum.” diyen Pauliat; belgeselciliğin bu yön kaymasından kendini yeniden evrensel dile doğru çevirmesinin gerçeği arayan belgesel dili açısından çok önemli olduğunu vurguladı. Pauliat, aranan gerçeğin “duygular ve gözlerde” olduğunu da şu sözlerle ifade etti; “Hepimiz tartışabiliriz; kimin gerçeği, kimin hikâyesi? Kim hangi öyküleri anlatıyor? Ancak hakikati gösterirken, örneğin bir insanın duygularını anlatırken, gözlerinin içine bakıp oradaki derin duyguları anlatan bir film çekmek hepimizi birleştirecek olan evrensellik noktasına bizi ulaştıracaktır.” Belgesel film yapımcısının gelecek kuşaklara olan sorumluluğunu da vurgulayan Pauliat; “Belgesel yapmak zaten adı üzerinde belge bırakmak demek, insanlar belgesel yaparken kendi bakışları ve farkındalıklarıyla bir belge bırakmış oluyorlar ortaya. Bu yalnızca bugünün toplumuna değil aynı zamanda gelecek kuşaklara da, “geçmişte insanlar ne yapmış” diyen insanlara da belgesel film aracılığıyla tarihten bir eser bırakmış oluyoruz.” dedi.

Usta yönetmen Sun-Kyung Yi’den katılımcılara özel atölye

6 - 9 Kasım tarihleri arasında düzenlenen etkinlikler boyunca, ünlü yönetmen, yapımcı ve uzmanların tecrübelerini paylaştığı paneller, söyleşiler ve atölye çalışmaları düzenlendi. Prof. Dr. Uğur Batı “Algının İnşası: Gerçek mi Anlatı mı?” adlı söyleşide, dijital çağın bilgi kirliliğinde gerçeğin nasıl şekillendiğini ve anlatının izleyici üzerindeki etkilerini tartışırken; Doç. Dr. Özlem Arda, “Gerçeğin İzzini Sürerken” başlıklı eğitimle, bir belgeselin yapımında fikir aşamasından başlayarak saha çalışmalarına kadar dikkat edilmesi gereken tüm ayrıntıları paylaştı. Festivalin jüri üyeleri arasında olan Sun-Kyung Yi, “Seçtiğimiz Hikâyeler Söylediğimiz Gerçekler” adlı ustalık sınıfında hangi hikâyeleri anlatmayı seçiyoruz ve neden anlatıyoruz gibi sorulara cevap arayan çok kıymetli bir atölye düzenledi. Katılımın oldukça yoğun olduğu atölyede dünyaca ünlü usta belgeselci Sun-Kyung Yi, amatör belgesel film yapımcılarına, deneyimlerinden yola çıkarak önemli tavsiyelerde bulundu. “Ben kazara yönetmen oldum. Sadece kendi göç hikâyemi anlatmak istiyordum” diyen Yi, “Öğrencilerime de söylüyorum, öncelikle en çok anlatmak istediğiniz konu ne ise onu ele alın. İlk filmlerinizi bu hikâyeler üzerine kurun. Daha sonra konularınızı çoğaltırsınız.” diyor ve ekliyor; “İlk filmimi yaparken öğrendiğim şeydu; bir hikâye anlatıyorsunuz ama temelde üç hikâye var. Biri hikâyenin kendisi, biri yönetmenin hikâyesi, biri de izleyicinin hikâyesi.” İlk filmi yapacaklara tavsiyelerde bulunan usta yönetmen; “Riskler alın, fırsatları değerlendirin. Gösterime girecek mi, festivale seçilecek mi, bunları umursamayın. Özgür olun. Ben bu işe başladığımda kuralları bile bilmiyordum, gazetecilik reflekslerimi kullandım. Empati geliştirip duygusal gerçekliğe ulaşmanız lazım. İnsanlardan kalpten kendi hikâyelerini anlatmalarını isteyin. Siz de hikâyeyi içtenlikle anlatın ve onlarla paylaşın.” diyerek genç yönetmenleri yüreklendirdi.

“Benim Hikâyem, Senin Gerçeğin”

16. TRT Uluslararası Belgesel Ödüller’inin hiç kuşkusuz en dikkat çekici filmi Tunus, Fransa ve ABD ortak yapımı “The Voice of Hind Rajab” (Hind Rajab’ın Sesi) oldu. Belgesel ve kurgu arasında gidip gelen filmin başrol oyuncularını Motaz Malhees ile Saja Kilani’nin ve filmin yapımcısı Sawsan Asfari’nin katılımıyla düzenlenen “Benim Hikâyem, Senin Gerçeğin” adlı panel ise ilgiyle takip edilen etkinliklerden di. 6 Kasım’da Grand Pera’nın tarihi binasında düzenlenen etkinliğin moderatörlüğünü ise TRT’nin çatışma ve savaş bölgesi belgeselciliğinde deneyimli prodüktörü Zeynep Güllü Keçeciler yaptı. Zeynep Güllü Keçeciler “Belgesel filmlerde hangi gerçeği görüyoruz üzerine bir tartışma yürüteceğiz. Kamera devreye girip de bir kadraj yapmaya başladığınızdan itibaren aslında, gerçeğin kadrajlandığı kadarını görürüz. Peki, göstermediğimiz ya da göstermediğimiz nasıl şekillendirilir, nasıl yönlendirilir? Bu noktada belgesel ve gerçeklik kavramını çok değerli konuklarımızla çok özel bir film üzerinden konuşacağız.” sözleriyle panelin açılışı yaptı.

Kurgu ve belgesel ortaklığının en özgün örneklerinden

Filmin yapımcısı Asfari, konuşmasında; “Çok başarılı bir yönetmenle çalıştık ve kendisi var olan gerçekliği izleyiciye bütün açıklığıyla ulaştırmaya gayret etti. Burada kahramanımız olan bir kız çocuğu var. Biz onu film boyunca hiç görmüyor, sadece ona dair ses kayıtlarını duyuyoruz. Bu çok iyi bir anlatım tarzıydı. Çok özücü bir gerçeklik, izleyiciye başarılı ve etkileyici bir şekilde ulaştı. Aslında orada yaşananları anlatmanız ve hissetmeniz için Filistinli olmanıza gerek yok. Burada önemli olan nokta, bir bilinç ve farkındalık oluşturmaktır.” Oyuncu Motaz Malhees, The Voice of Hind Rajab filminin oldukça sarsıcı ve travmatik bir hikâyeye sahip olduğunun altını çizerek, “Benim için bu sorumluluğu almak elbette kolay değildi. ‘Bu hikâyeyi en iyi nasıl anlatabilirim’ diye fazlasıyla düşündüm. Elbette duygusal boyutları çok yoğun bir işti. Sette bir aile gibiydik ve bu işleri bizim için fazlasıyla kolaylaştırdı. Hem sete hem de rolüme sevgi ve sorumlulukla yaklaştım. Bütün bunlar olmasaydı bu işi yapmak gerçekten benim için imkânsız hâle gelebilirdi. Çünkü yüzünüze vurulmuş o gerçekliğe, sahip olduğunuz sevgi ve sorumluluk olmazsa dayanmanız mümkün değil.” diye konuştu. Oyuncu Saja Kilani ise filmde sessiz bir karakteri canlandığını belirterek; “Sinemanın gücü belki de kelimelerin söyleyemediği hakikati yansıtmıştı kaynağandır. Bu anlamda filmimiz, gerçekliği sessizlikle birlikte izleyiciye ulaştırmaya çalıştı ve bunu da başardı. Benim kişisel hayatımda öğrendiğim temel noktalardan birisi de buydu. Ailemdaki büyüklerimin anlattıklarını çokça dinledim, onlarla büyüdüm. Onların sessiz tanıklıkları benim kişiliğimin oluşmasında çok önemliydi. Bu filmdeki rolüm de bunun bir devamı olarak ortaya çıktı.” dedi.

TRT Uluslararası Belgesel Ödülleri, 9 Kasım'da İstanbul'da düzenlenen bir tören ile sona erdi

Belgeselin en iyileri belli oldu!

“Hakikati perdelemeye çalışan her türlü güce karşı adalet çağrısı”

Bu yıl; filmlerden söyleşilere, atölyelerden, sergilere kadar her alanda gerçeğin izini süren 16. TRT Uluslararası Belgesel Ödülleri, 9 Kasım'da İstanbul'da düzenlenen bir tören ile sona ererek bir sonraki yıl için belgesel severlerle sözleşti. Türkiye ve dünyadan sektörün önde gelen isimlerinin bir araya geldiği gala gecesi, TRT Belgesel'den canlı yayımlanarak final heyecanını ekranlara taşıdı. Okan Bayülgen'in sunuculuğunda gerçekleşen gecenin sonunda Mazhar Alanson canlı sahne performansı ile konuklara unutulmaz bir akşam yaşattı.

Festivalin kapanış galasında konuşma yapan TRT Genel Müdürü Prof. Dr. Mehmet Zahid Sobacı; TRT'nin belgesel yapımlarına verdiği önemin altını çizdi. Sobacı, belgeselin ana teması olan “Kimin hikâyesi, kimin gerçeği” sorularından yola çıkarak hakikati perdelemeye çalışan her türlü güce karşı adalet çağrısını yineledi. Sobacı, Gazze'yi hatırlattığı konuşmasında; “Katil İsrail'in Gazze'de uyguladığı soykırım; dünyanın gözü önünde ama Batı medyasının suskunluğu eşliğinde gerçekleşti. Sözde demokratik değerleri savunanlar, masum çocukların üzerine yağın bombaları görmezden

gelirken, küresel medya düzeni de, çoğunlukla bu zulmü örtbas etme gayesiyle hareket etti. Soykırım karşısında neredeyse tüm dünya derin bir sükuta gark olmuşken, Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan liderliğinde, yine Türkiye taşın altına elini koydu. Dünyada yaşanan her insani krizde olduğu gibi. Sayın Cumhurbaşkanımız, üç maymunu oynayanlar karşısında hakkı haykırarak, adaletsizlik batağına saplananlara adalet çağrısı yaparak, insanlığın ortak vicdanının sesi oldu.” dedi.

“Gerçeklerin görünür kılındığı bir sahne”

Sobacı, “Türkiye'nin TRT'si olarak biz 7 Ekim'den itibaren tüm imkân ve kabiliyetimizle, hem Gazzeli kardeşlerimizin feryadını duyurmanın hem de Filistin'deki işgalin boyutlarını, yani gerçekleri belgelemenin gayretinde olduk. Yalnızca haber yayınlarımızla değil, film ve belgeselleri kapsayan özel yapımlarımız ve etkinliklerimizle de Filistinli kardeşlerimize olan desteğimizi ortaya koyduk.” diye konuştu. TRT'nin bu anlayışla Belgesel Ödülleri'nin odağına da Gazze'yi yerleştirdiğini ifade eden TRT Genel Müdürü, haber yayınlarıyla, dizilerle, film, belgesel ve uluslararası etkinliklerle olanları unutturmama mücadelesi verdiklerini söyledi. Sobacı, kapanış gecesinde yaptığı konuşmasına şu sözlerle devam etti; “Bir yarışmadan ziyade, insanlığın ortak

“Hem festivalin açılış filminde hem de gösterim haftası boyunca düzenlenen paneller, söyleşiler, atölyeler ve fotoğraf sergimizde Filistin'de yaşanan gerçeklere özel bir yer ayırdık. Festivalimizin en başından beri temel amacı, Türkiye’de ve dünyada belgesel iklimini zenginleştirmek, küresel kamuoyunda insanoğlunun dünyayı anlama ve hayatı anlamlandırma arayışına katkı sunmak.”

16. TRT Belgesel Ödülleri, Festival Ekibi

vicdanına hitap eden bir kürsü, gerçeklerin görünür kılındığı bir sahne olarak gördüğümüz TRT Uluslararası Belgesel Ödülleri'nin programına, ‘Filistin Seçkisi’ni dahil etmemiz ve açılış filmimiz olarak Hind Receb'in Sesi belgeselini belirlememiz, işte bu yaklaşımımızın bir yansımasıdır. Sobacı, “Algı duvarlarını belgesellerin hakikat yüklü cümleleriyle yıkıyoruz. Bu yolda bizim yol arkadaşlarımız, kamerasını sahici hayatlara çeviren kadrajın merkezine ise görmezden gelinenleri yerleştiren belgeselcilerdir. Çünkü onların tuttuğu ışık sadece sahneyi değil, karartılmak istenen

Festival'in Filistin Seçkisi'nde yer alan filmler; Gazze'de yaşananları haber başlıklarının ötesine geçerek algılama fırsatı verirken, bir çocuğun suskunluğu, bir babanın direnişi, bir annenin umudunu gözler önüne serdi. Bazıları seçkin uluslararası festivallerden ödüller almış bu filmler, görsel hafıza, arşiv ve kişisel kayıtlar üzerinden bir milletin yok edilmeye çalışılan belleğini âdeta korumaya alıyordu.

gerçekleri de aydınlatır. Bizler o ışığın daha güçlü şekilde parlaması için, bundan sonra da var gücümüzle çalışmaya devam edeceğiz.”

TRT ekipleri kutlama için bir araya geldi

6 Kasım'da başlayarak dört gün boyunca belgeselin son eğilimlerini ve gerçekliğin tüm hâllerini perdeye taşıyan, tartışan, atölyelerle deneyimleyen, sergi ve enstalasyonlarla farklı boyutlarda bakış açıları sunan Festival, 9 Kasım'da unutulmaz bir gece ile sona erdi. Başta TRT İç Yapımlar Dairesi Başkanlığı, Genel Sekreterlik ve TRT Belgesel Kanal Koordinatörlüğü olmak üzere TRT'nin deneyimli tüm birimlerinin büyük özverisi ve katkısı ile hazırlanan 16. TRT Uluslararası Belgesel Ödülleri, aylar süren hummalı bir çalışmanın eseri olarak bir kez daha sektörü bir araya getirdi. Her biri kendi alanında deneyimli olan festival ekibinden ön jüri ve ana kategori jüri üyelerinin değerlendirmelerine, teknik planlamadan gösterim organizasyonuna kadar, sürecin her detayında büyük bir titizlikle çalışmalar sürdürüldü. Sektörün önde gelen isimlerinden oluşan jüriler; hem sürecin kalitesini hem de festivalin uluslararası güvenilirliğini artıran önemli unsurlardan biri oldu.

Belgesel film yapımcılığına sunulan önemli katkılarını başarılı bir organizasyonla tamamlayan TRT ailesi, kapanışın ardından Grand Pera'da TRT Yönetim Kurulu Başkanı Prof. Dr. Ferudun Yılmaz, TRT Genel Müdürü Prof. Dr. Mehmet Zahid

4 kategoride 40 filmin aday olduğu gala programı, yoğun bir izleyici katılımıyla gerçekleşti

Mazhar Alanson etkileyici bir canlı sahne performansı sergiledi

TRT ailesi finalin ardından, festival başarısını pasta keserek kutladı

Sobacı, TRT Genel Müdür Yardımcısı Mücahid Eker, TRT Genel Sekreteri Mesut Eker, TRT İç Yapımlar Dairesi Başkanı Osman Emre Şen, TRT Belgesel Kanal Koordinatörü Ahmet Canbaz ve TRT çalışanlarıyla birlikte bu başarıyı kutladı.

TRT Genel Müdürü Sobacı'nın tek tek tebrik ettiği festival ekibi, final pastasının kesilmesiyle bir sonraki festivalin çalışmalarını için şimdiden çalışmaya başladıklarını ifade etti.

Jüri üyeleri festivali değerlendirdi

Ece Soydam Yapımcı - Yönetmen Uluslararası Kategori Jüri Üyesi

Bu yıl festivalde uluslararası kategoride finale kalan 10 belgesel izledik. Ülke çeşitliliği, konular, anlatım biçimleri bakımından çok farklı türler vardı. Bu aslında çok büyük bir zenginlik ama aynı zamanda değerlendirmeyi de zorlaştıran bir durum. Örneğin konu olarak çok kişisel bir öyküyü çok toplumsal bir sorunla ya da teknik olarak çok uzun süreli ve profesyonel bir prodüksiyonu daha sade ve basit bir yapımla karşılaştırmak gerekiyor. Sonuçta izleyiciye en fazla dokunan ve belgesel olarak iz bırakan filmleri seçmeye çalıştık. Güçlü yönleri birbirinden farklı olan filmler arasından bu seçimi yapmak hiç kolay olmadı. Bana göre zaten finale kalmak ve festivalde izleyiciyle buluşmak da başlı başına bir ödül.

Türkiye'de küçük ya da büyük birçok belgesel film festivali yapılıyor. TRT Belgesel Ödülleri, 16 yıldır bu festivallerin en geniş kapsamlılarından biri olarak devam ediyor. Belgesel türüne sağlanan bu destek çok değerli. Özellikle tüm kategorilerde verilen para ödülleri, yeni belgeseller üretilmesine de doğrudan katkı sağlamış oluyor. Gösterimi yapılan belgesellerin kalitesi, izleyicileri televizyonlarda ya da dijital platformlarda bulamayacakları filmlerle buluşturmak ve bunları ücretsiz olarak sunmak, belgesel türüyle ilgili paneller, söyleşiler düzenlemek çok değerli. Umarım festival, daha uzun yıllar devam eder ve birçok belgeselciye ilham olarak destek sağlar.

Sun-Kyung Yi Yönetmen – Gazeteci – Eğitmen Uluslararası Kategori Jüri Üyesi

TRT Belgesel Ödülleri'nin uluslararası jürisinde görev almak hem bir ayrıcalık hem de eşsiz bir keşifti benim için. Festival boyunca Japonya, Çin, Gürcistan, İran, Norveç, Vietnam, Ukrayna, Sudan ve Kanada'dan gelen on filmi -karşımda açılan on ayrı dünyayı- izledim. Her biri kendi ritmini ve kalp atışını taşıyor, insan olmanın kırılgan ama dirençli güzelliğini aydınlatıyordu.

Bende en çok iz bırakan, hikâye anlatımlarındaki zenginlik. Bu filmler, belgeseldeki gerçeğin tek bir nota değil, bir perspektifler senfonisi olduğunu yeniden hatırlattı.

TRT Belgesel Ödülleri, bu sanat formuna olan bağlılığıyla öne çıkıyor. Sinemacılara cömertçe destek sunmak ve gösterimleri halka ücretsiz açmak hem nadir hem de dönüştürücü bir yaklaşım. Sinema her zaman kolektife ait olmuştur.

Küçük ekranlarda tek başına izlenen bir çağda, TRT bu ortak ruhu yeniden canlandırıyor, belgeseli herkes için erişilebilir kılıyor ve daha geniş, daha insani bir sohbetin kapısını aralıyor.

Festival süreci boyunca TRT ekibinin profesyonelliği ve sıcaklığı da benim için çok değerliydi. Gösterdikleri özen ve adanmışlık festivalin gerçek omurgasını oluştururken misafirperverlikleri bende kalıcı bir iz bıraktı. TRT Belgesel Ödülleri'nin kapsam ve önem bakımından büyüme devam edeceğinden ve uluslararası belgesel topluluğunun önde gelen festivalleri arasındaki yerini daha da güçlendireceğinden şüphem yok.

Alexandra Pauliat Yapımcı - Yönetmen Uluslararası Kategori Jüri Üyesi

TRT Uluslararası Belgesel Ödülleri'nde jüri üyesi olmak harika bir deneyimdi.

Diğer jüri üyeleriyle birlikte, farklı konular ve bölgelerden ön seçime alınmış 10 belgeseli değerlendirdik. Çoğu; aile, yas, kimlik gibi evrensel temaları ele alan, oldukça güçlü yapımlardı.

Açılış töreni ve "The Voice of Hind Rajab" filminin gösterimi festivalin en özel anlarındandı.

Etkinliğin böyle güçlü bir filmle başlaması festivalin tonunu belirledi. Festivalin tamamı çok iyi organize edilmişti, etkileyici bir film seçkisi vardı. Ayrıca bu yıl Gazze'ye yönelik anlamlı bir odak noktası oluşturdu. Festivalin önümüzdeki yıllarda gelişmeye devam edeceğine ve belgesel sineması alanında giderek daha önemli bir etkinlik hâline geleceğine inanıyorum.

Doç. Dr. Mesut Aytekin Akademisyen - Yönetmen Ulusal Profesyonel Kategori Jüri Üyesi

Bu yıl Grand Pera'da, 98 ülkeden başvurunun olduğu eşzamanlı gösterimlerle tam bir festival coşkusu vardı. Seçici Kurul toplantıları ve diğer etkinliklerden dolayı diğer belgesellerin birçoğunu kaçırdım. Ama notlarımı da aldım. Pek çok nitelikli yapım vardı. Birçoğu sinematografik olarak güçlü olmalarının yanı sıra duygu yönünden de güçlüydüler. "Muzaffer", "Berona", "Annemin Hikâyesi" ve "K-ömür" gibi önemli sorunlara değinen yapımlarla birlikte "Yıkılmak", "Siyah Kalem" ve "Kitabın Rüyası" gibi farklı işler de vardı.

Beni en çok etkileyen ise aynı zamanda Festivalin açılış filmi olan "Hind Rajab'ın Sesi" oldu. Gazze'de yaşanan zulmü tüm gerçekliği ile iliklerimize kadar hissettik. Film bittiğinde salonda derin bir sessizlik ve suçluluk hissi vardı. Kendimize; "Filistinli mazlumlara ne kadar yardım edebildik, bunlar yeterli miydi? Elimizden geleni yaptık mı?" diye sorduk...

TRT Uluslararası Belgesel Ödülleri, birçok filmi seyirciye ulaştırmasının yanı sıra uluslararası ve ulusal sektör paydaşlarını bir araya getiriyor. Sinema alanında eğitim veren kurumları, öğrencileri sürece dâhil ediyor. Bu yılki başarılı lokasyon seçimi de festivali halka daha da yakın kıldı. Ayrıca büyük emek veren güler yüzlü, arı gibi çalışan festival ekibini de canı gönülden kutlarım. Öğrencilerimden aldığım geri dönüşlere göre de çok verimli bir festival olmuş. Çok önemli bir deneyimdi onlar için, pek çoğu sektör ile ilk defa burada temaslarda bulundu. Bu yıl festivali çok daha sıcak, samimi ve üretken buldum. En büyük temennim ve önerim bu güzel festivalin zirve bir haftada taçlanması dışında yıl içine yayılması, gelemeyen sinemaseverlerin ayağına giderek şehir şehir gezmesi. Farklı şehirlerde festival seçkisinden gösterimler ve söyleşiler yapılması.

Doç. Dr. Nagihan Çakar Akademisyen Ulusal Profesyonel Kategori Jüri Üyesi

Bu yıl Ulusal Profesyonel Kategori'de izlediğimiz 10 filmi, konu çeşitliliği, anlatım dili ve genel içerikleri açısından oldukça zengin ve güçlü buldum. Farklı yaşam deneyimlerine, toplumsal meselelere ve bireysel hikâyelere odaklanan filmler; yönetmenlerin belgesel sinemaya duydukları ilgiyi ve sorumluluk bilincini net biçimde ortaya koyuyordu.

Bazı yapımlar özellikle duygu aktarımı, kurgu yapısı ve sinematografik tercihler açısından çok etkileyiciydi. Seçim sürecinde zorlandığım anlar oldu; çünkü 10 filmin her biri kendi içinde güçlü bir bakış açısı taşıyordu. Ancak nitelikli belgesellerin dünyasına girmek ve onları değerlendirmek, jüri sürecinin en keyifli ve ilham verici kısmını oluşturdu.

TRT Uluslararası Belgesel Ödülleri, belgesel sinema alanında Türkiye'deki tek; uluslararası düzeyde ise önemli ve saygın festivallerden biri olarak konumlanıyor. Ulusal Profesyonel Kategori'de jüri üyesi olarak yer almak benim için hem gurur verici hem de ufuk açıcı bir deneyimdi. Festivalin geleceğine baktığımda, her yıl artan profesyonellik, uluslararası görünürlük ve genç yönetmenlere verilen destekle TRT Uluslararası Belgesel Ödülleri'nin giderek daha da güçlü bir konuma ilerlediğini düşünüyorum. Hem ulusal hem uluslararası alanda belgesel sinemasının önemli merkezlerinden biri hâline gelme yolunda emin adımlarla ilerleyen bir yapıya sahip. Kısacası, 16. yıl benim için hem profesyonel hem kişisel anlamda çok değerli bir deneyimdi ve bu gelişim sürecine katkı sunmaktan büyük mutluluk duyuyorum.

Nehir Erdoğan Oyuncu Ulusal Profesyonel Kategori Jüri Üyesi

İzleme süreci oldukça keyifli geçti. Jüri heyetinde çok kıymetli hocalarımız vardı. Kurtuluş Özgen, Mesut Aytekin, Halil Kardeş, Nagihan Çakar... Böyle değerli isimlerle beraber bu izlemeyi yapmak benim adıma da gerçekten keyifli bir kamptı. Ayrıca oldukça iyi on profesyonel belgesel film izledik. Belgesel filmlerde genel olarak oyuncu kullanılmaz ve sosyal aktörlerle belgesel anlatılır. Hikâyeler tarihsel, toplumsal dünyadan çekip çıkartılır. Bu anlamda ülkemizin dört bir köşesinden önemli sorunlara değinen hikâyelere tanıklık ettik. Sosyal aktörler gerçekten çok özgün ve enteresantlardı. Onları görmek, onların direnç noktalarına tanıklık etmek benim için kıymetli ve önemliydi. Çünkü koşullar ne olursa olsun umutla hayatta kalmaya devam etmenin vurgulanması gerçekten önemli. Profesyonel koşullarda çekilenler olduğu gibi tamamen amatör ruhla çekilmiş filmler de vardı. Bunu da kıymetli buluyorum. İlk filmlerini çeken yönetmenler, bu anlamda bu yıl on altıncısı düzenlenen TRT Belgesel Ödülleri'nin bu alanı açmış olması çok kıymetli. Genel olarak festival de çok güzel geçiyor. Komite de çok güzel hazırlanmış. Filistin seçkisinde de yer alan açılış filmi çok özel bir film. İnsanlığımızı sorgulamamız adına mutlaka izlenilmesi gereken bir film olduğunu düşünüyorum.

Filmler, TRT ödülleriyle taçlandırıldı!

16. TRT Belgesel Ödülleri, üçü proje destek aşamasında olmak üzere on iki yapımı ödüllendirdi. Ödülleriyle belgesel film yapıcılığına önemli katkılar sunan festival, bu yıl 98 ülkeden bin 243 proje başvurusu aldı. "Uluslararası Kategori", "Ulusal Profesyonel Kategori", "Ulusal Öğrenci Filmleri Kategorisi" ve "Proje Destek Kategorisi" olmak üzere 4 kategoride toplam 40 finalist ödül için yarıştı.

16. TRT Uluslararası Belgesel Ödülleri'nde kazanan yapımlar ise şöyle;

Uluslararası Kategori

En İyi Belgesel Film Ödülü: A New Kind Of Wilderness

Yönetmen: Silje Evensmo Jacobsen

İkincilik Ödülü: : 9-Month Contract

Yönetmen: Ketevan Vashagashvili

Üçüncülük Ödülü: Grape Season

Yönetmen: Ebrahim Hesari

Ulusal Profesyonel Kategori

En İyi Belgesel Film Ödülü: Muzaffer

Yönetmen: Ömer Faruk Çetin

İkincilik Ödülü: Yıkılmak

Yönetmen: Mehmet Ali Sevimli

Üçüncülük Ödülü: Üstad Mehmed Siyah Kalem

Yönetmen: Selin Aktaş, Murat Kadir Toy

Ulusal Öğrenci Filmleri Kategorisi

En İyi Belgesel Film Ödülü: Mehmet Tekten: Bir Bakışın Hikâyesi

Yönetmen: Özgür Aşkın

İkincilik Ödülü: Kök

Yönetmen: Sanem Karasalih

Üçüncülük Ödülü: Cam Adam

Yönetmen: Ahmet Hakan Kurt

Proje Destek Kategorisi

Proje İsmi: Aramızdaki 16.965 Saat Mesafe

Yönetmen: Deniz Ceyhan

Proje İsmi: Baraj

Yönetmen: Yunus Emre Özdemir

Proje İsmi: Orfoz

Yönetmen: Hasan Ete

**İZLERİ TAKİP ET,
HİKAYEYİ PAYLAŞ.**

Fotoğraflar: Aykut Çevik, Tanık Aşçı

İstanbul'da “yeniden kurulum” zamanı

İstanbul'da 31 Ekim ve 1 Kasım tarihleri arasında iki gün boyunca süren TRT World Forum, dünyaya dair sorunların tespitiyle sınırlı kalmayıp çözüm önerilerinin de yüksek sesle dillendirildiği bir zemin oluşturdu.

The Global Reset - Küresel Yeniden Kurulum... kulağa biraz bilim kurgu, biraz da korku filmi gibi geliyor değil mi? İşin aslı, dünya zaten bir “yeniden başlatma” sürecinin içinde. Pandemiler, ekonomik krizler, yapay

zekâ patlaması derken modern insanın elindeki kum saati tersine çevrildi. İnsanlık uzun zamandır kendi kurduğu sistemin altında nefes almaya çalışıyor. Bir yanda aşırı bireyselleşmiş bir toplumun yalnızlığı, diğer yanda ekranlara hapsolmuş sosyal bir varoluş. Evet, bu tablo biraz karanlık; ama belki de bu

“reset”, insanın yeniden hayata dair anlam arayışına dönmesi için gerekiyordu. Biz neyiz? Kimiz? İyilik nedir, kötülük neye benzer? Sınırlar kalkıyor mu? Robotlar bizi ele mi geçirecek? Çok fazla soru. Bazen “sistemi” düzeltmenin tek yolu, kapatıp açmaktır. Yani resetlemek.

“TRT’nin Gazze’deki soykırımın ilk gününden itibaren büyük bir özveriyle sürdürdüğü yayınlarının çok kıymetli” olduğunu belirten Cumhurbaşkanı Erdoğan, TRT’nin failer hakkındaki dosyaların arşivlenmesinde büyük bir başarıya imza attığını ve bu uğurda bedeller ödediğini de sözlerine ekledi.

Politik düzlemde ise dünya 1945’ten beri sürdürdüğü kodlarla artık işlemiyor. Güç dengeleri veri merkezlerine taşındı, diplomasi algoritmalarla devredildi. Belki bu kez yeni küresel güçler, savaşın yıkıcılığından doğan bir refahtan değil yapay “bilgiden” doğacak. Fakat tüm bu “eğilimlerin” ortasında hâlâ Gazze’de bir çocuğun çılığı duyuluyor. Aynı sessizlik Ukrayna’da donmuş sokaklarda yankılanıyor; Sudan’da, Kongo’da, Yemen’de insanlar hâlâ suya, bir parça ekmeğe, bir soluk nefese muhtaç. Bilgisayarda önemli bir işlem yapmadan önce bir “emin misin?” penceresi belirir. İşte o soruyu sormaya çalışan hâlâ vicdanlı, iyi kalpli insanlar var. Dünyayı resetlemek isteyen sistemlere karşı, onu yeniden ele almak, “kurtarmak” isteyenler de var. Gazze’de bir doktorun, Ukrayna’da bir öğretmenin, Yemen’de bir gönüllünün, Sudan’da bir hemşirenin direnciyle... Politik gücünü kullanan siyasetçiler, sanatını kullanan sanatçılar, objektifiyle unutturmayan foto muhabirleri ve isimsiz, isimsiz kalmaktan da gurur duyan; ateşe su taşıyan karınca misali, felakete karşı inatla yürüyenlerle... Belki de gerçek değişim, o insanların sabrında gizlidir. Çünkü iyilikler, büyük planlarla değil, küçük umutlarla yeniden yeşerir.

Bu karmaşık tabloyu konuşmak için, dünyanın dört bir yanından siyasetçiler, aktivistler, bilim insanları, uzmanlar ve gazeteciler İstanbul’da bir araya geldi. TRT World Forum, bu yıl da “global reset”in gölgesinde, insanlığın yeni yüzyılına dair büyük soruları masaya yatırdı: Güç dengesi mi değişecek, yoksa insanın tanımı mı? Adalet nasıl yeniden sağlanacak? Teknoloji bizi kurtaracak mı, yoksa birbirimizden daha da uzaklaştıracak mı? 2017 yılından itibaren aralıksız şekilde düzenlenen TRT World Forum, belki de ilk kez bu “seçkisinde” çağın nabzını tutmakla

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, dokuz yıldır olduğu gibi bu yıl da TRT World Forum’un açılış konuşmasını gerçekleştirdi

kalmayıp, “reset”in yönünü belirleyecek fikirlerin doğduğu bir laboratuvar hâline geldi. Dünya gündemine yön veren ve alanında uzman akademisyenler, siyasetçiler, sivil toplum çalışanları, düşünce kuruluşu uzmanları, bürokratlar ve gazeteciler 31 Ekim - 1 Kasım tarihleri arasında İstanbul’da düzenlenen “TRT World Forum 2025”te “Küresel Yeniden Kurulum: Eski Düzendeki Yeni Gerçeklere” şemsiyesi altında bir araya geldi. Otuz beş ülkeden 150’ye yakın konuşmacının, yedi kamuya açık, sekiz kapalı oturumda bir araya gelerek “reset”i konuştu. Sadece akademik bilgilerin paylaşıldığı entelektüel bir ortam olmanın dışında Gazze’de gazi olmuş meslektaşlarımızla birlikte uygulandığımız, üniversite öğrencilerinin ilgisiyle mutlu olduğumuz, birbirinden farklı deneyim alanlarıyla da keyifli anları yaşadığımız iki günlük bir “kaçış”a dönüştü. Bu iki günde, kayıtlara geçen önemli anları sizler için derledik.

Bir forum geleneği

TRT World Forum’un dokuz yıllık macerasında bugüne kadar dünyanın farklı ülkelerinden alanlarında uzman bini aşkın konuşmacı yer alsa da önemli bir isim başından bugüne kadar daima Forum’un uzun maratonunu başlattı: Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan. Her yeni edisyonda yaptığı konuşmada ve verdiği önemli mesajlarda, TRT World Forum’un “tonunun” belirlenmesini sağladı. Cumhurbaşkanı Erdoğan, bu yıl da onur konuğu olarak katıldığı TRT World Forum’un açılış konuşmasında TRT’ye teşekkür ederek TRT’yi insanı merkeze alan yayıncılık anlayışı ve sesini dünyanın dört bir tarafına ulaştıran yayınlarıyla Türkiye’nin “iftihar kaynağı” olarak nitelendirdi. Erdoğan, konuşmasında mevcut

küresel sistemin “ikinci Cihan Harbi’nin galipleri eliyle” kurulduğunu ve günümüzün gerçeklerine uymadığını ifade etti. BM Güvenlik Konseyi’nin adaletsiz karar alma yapısını eleştiren Cumhurbaşkanı Erdoğan, dünyanın beş büyük ülkenin insafına bırakılmayacağını söyleyerek “Dünya beşten büyüktür.” sözünü yineledi. Türkiye’nin insani krizlerdeki sorumluluğunu tüm dünyaya tekrar hatırlatan Erdoğan, İsrail terörünün acı sonuçlarını paylaştı: “En büyük insani krizlerde, en somut insan hakları ihlallerinde dahi karar almakta geciken sistemin, taze fikirlere, yeni katkılara ve elbette önceli yansıtan bir yeniden yapılanmaya ihtiyacı olduğu aşikârdır. Son 2 yılda Gazze’de yaşananları hep beraber takip ettik. İsrail hükümeti 2 yıl boyunca tüm dünyanın gözleri önünde 20 binden fazlası çocuk olmak üzere 70 bin Gazzeli’yi şehit etti.” Cumhurbaşkanı Erdoğan, İsrail’in medya gücüyle “masum” rolü oynamasına itiraz etti: “Hâlâ ne diyorlar? İsrail masum. Nasıl masum oluyor? Nükleer silah ve en güçlü bombalar İsrail’de... Tam aksine masum değil, zalim İsrail’in ta kendisidir. Bunu yutmazlar. Hele hele Türkiye olarak biz bunu yutmayız.”

270 şehidin ardından

TRT World Forum 2025’te Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan’ın konuşmasından önce İsrail’in Filistin’deki saldırılarında hayatlarını kaybeden gazetecilerin anıldığı özel bir kısa film gösterildi. İzleyicileri duygulandıran bu kısa filmde yer alan isimlerden bir tanesi de şehit fotoğrafçı Yahya Barzak’tı. TRT için de bölgede serbest şekilde çalışan Filistinli fotoğrafçı Yahya Barzak, 1 Ekim tarihinde İsrail ordusunun Gazze Şeridi’nin orta kesimine düzenlediği

Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanı Prof. Dr. Burhanettin Duran, “Cephede Gazetecilik: Savaş Alanı Tehlikelerinden Algoritmik Baskıya” panelinin açılışında söz aldı

hava saldırısında hayatını kaybetmişti. Aslında ödüllü bir “yeni doğan” fotoğrafçısı olan Barzak, İsrail ordusunun operasyonu nedeniyle Gazze’yi terk etmek zorunda kalmış; bu saldırılarda küçük oğlu da can vermişti. Şehit gazeteci bu olayın ardından objektifini, bu soykırımı arşivlemek için kullanmıştı. Cumhurbaşkanı Erdoğan, konuşmasında Yahya Barzak’a ve Filistin’de şehit düşen basın mensuplarına da değindi: “İnşallah mahşeri vicdan, Yahya Barzak’ın ve diğer 270 basın mensubunun hatrasına sahip çıkacak ve onların canları pahasına topladıkları deliller ışığında soykırım faillerinin hukuk önünde hesap vermesini sağlayacaktır. Türkiye olarak bu konuda üzerimize düşeni yapmaya hazırız. Lahey adalet divanı başta olmak üzere bütün buralarda gerekli adımlar neyse bu adımları atmaya hazırız.” Kalemini, kamerasını ve ekranını Gazze’de işlenen soykırım suçlarını karartmak için

Forum’un ziyaretçileri “Yahya Barzak” anısına hazırlanan özel 360 derece VR gözlük ile Gazze’deki dramı “dijital” ortamda yaşad

“İsrail saldırdığında Batılı medya kuruluşlarında buna meşru müdafaa deniyor. Filistinliler işgale direndiğinde ise terör... Kelime seçimleri asla tesadüf değildir.”

Prof. Dr. Burhanettin Duran
Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı
İletişim Başkanı

olan “zor şartlardaki gazetecilik” temasına da değinerek, uluslararası medya tekellerine dair güçlü düşüncelerini paylaştı. Cumhurbaşkanı Erdoğan, Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi’nin, BM Genel Kurulu’nun ezici çoğunlukla aldığı kararları bile “çıkar hesaplarına kurban ettiğini” belirterek, “Bunu anlamak, anlamlandırmak mümkün değil,” sözleriyle uluslararası sistemin işleyişini eleştirdi. Erdoğan, sistemin bir parçası olan uluslararası basın camiasının bu durumun muhasebesini er ya da geç yapacağına inandığını ifade etti. Bu olumsuz tablonun aksine, “TRT’mizin soykırımın ilk gününden itibaren büyük bir özveriyle sürdürdüğü yayınlarının çok kıymetli olduğunu” belirten Cumhurbaşkanı, TRT’nin “failer hakkındaki dosyaların arşivlenmesinde de büyük bir başarıya imza attığını” ve bu uğurda bedeller ödediğini de sözlerine ekledi.

Gazze, Sudan, Somali...

Erdoğan, adaletsizliğin sadece Gazze ile sınırlı olmadığını, Sudan’daki krize de dikkat çekerek belirtti: “Kuzey Darfur’un başkenti El Faşir’de sivil halka yönelik katliamları vicdan sahibi hiç kimse kabul edemez. Türkiye olarak El Faşir şehrinde sivililere karşı işlenen zulümleri en güçlü biçimde lanetliyoruz.” Erdoğan, bu noktada pasif kalmanın ahlaki bir suç olduğunun altını çizerek evrensel bir ilkeyi hatırlattı: “Haksızlık karşısında susan, o haksızlığa ortak olmuştur. Zulme rıza göstermek de unutmayın, zulümdür.” Türkiye’nin bu krizler karşısında sadece eleştiren değil, proaktif çözüm üreten bir pozisyonda olduğunu belirten Erdoğan, Gazze konusunda net bir taahhüt ortaya koydu: “Türkiye, Gazze’nin bir an evvel ayağa kaldırılması için sadece elini değil tüm gövdesini taşın altına koymaya hazırdır.” Kalıcı barış için uluslararası topluma, “Henüz bu kararı almayan ülkeleri de bugünden tezi yok harekete geçmeye ve Filistin Devleti’ni tanımaya davet ediyorum,” çağrısını yineledi. Erdoğan, konuşmasının son bölümünde

TRT Genel Müdürü Prof. Dr. Mehmet Zahid Sobacı, konuşmasının bir kısmını Forum’un “yeniden kurulum” olan temasına attetti

medyanın rolüne ve toplumsal değerlere odaklandı. TRT’nin 41 dilde dünya nüfusunun yarısından fazlasına hitap ederek, sorumlu yayıncılığın zeminini büyüttüğünü belirtti. Bu sorumluluğun en kritik alanlarından birinin aile kurumu olduğunu vurguladı. “Çarpık ilişkiler, sapkın akımlar, insan fitratını hiçe sayan birlikelikler dijital platformlar vasıtasıyla özendirilmektedir. Kadın ve erkekten oluşan aile kurumunun altına âdeta dinamit konuluyor.” uyarısında bulunan Erdoğan, bu tehditlere karşı TRT’nin aile odaklı temiz içerikleri yaygınlaştırma çabasını takdirle karşıladığını ve bu misyonu reyting kaygısına kurban etmeden sürdürmelerini beklediğini net bir dille ifade etti.

Bildiğimiz dünyanın sonu

Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanı Prof. Dr. Burhanettin Duran, TRT World Forum’daki açılış konuşmasına son yirmi yılda yaşanan sorunlara adaletli bir cevap verilmesi gerektiğini vurgulayarak başladı. Pandemiden güvenlik risklerine uzanan krizlerin insanları korunaksız bıraktığını, konvansiyonel savaşların hatırı sayılır büyük güçler arasında başladığını belirten Duran, durumu şöyle özetledi: “Böyle bir dünya bizim bildiğimiz dünyanın sonudur. Bu karmaşa ve karanlık bizlere çok düşündürücü dersler vermektedir. Yine seçici bir insaniyet gösterildiğini, çifte standartlı bir hak savunuculuğu yapıldığını ve sadece güçlüye saygı gösterildiğini görüyoruz.” Bu rahatsız edici ortamdaki en trajik konunun elbette Gazze’deki soykırım olduğunu belirten Duran, “Uluslararası hukuku ayaklar altına alan İsrail’in karşısında ancak Cumhurbaşkanımız ve Türkiye olmak üzere birkaç vicdan yükselmiştir.” ifadelerini sözlerine ekledi.

Ara bulucu, üretici, dönüştürücü

Türkiye’nin “aranan, beklenen ve istenen aktör” hâline geldiğini belirten İletişim Başkanı, Cumhurbaşkanı Erdoğan’ın “Dünya beşten büyüktür” ve “Daha adil bir dünya mümkündür” şiarlarının tüm dünyada karşılık bulduğunu ifade etti. Cumhurbaşkanı Erdoğan’ın barış diplomasisinin, dünya liderlerine ilham veren bir politika hâline geldiğini söyleyen İletişim Başkanı Türkiye’nin insani güvenlik, adaletli bir düzen ve dirençli sistemler ilkelerine dayanan bir vizyon ortaya koyduğunu belirtti. Bu vizyonu ise “ara bulucu”, “üretici” ve “dönüştürücü” olarak özetledi. İletişim Başkanlığının da bu küresel mücadelede üzerine düşen görevin bilincinde olduğunu vurgulayan Prof. Dr. Burhanettin Duran, “Teknolojik feodalizmin ve sosyal medya faşizminin hortladığı, dezenformasyonla toplumların yıpratıldığı bir düzende üzerimize düşen görevleri yerine getirmek için çalışıyoruz.” ifadeleriyle kültürel emperyalizme karşı duruşlarını paylaştı. Duran, “Aile ve değerlerimize yönelik saldırıların olduğu bu dönemde yalana karşı hakikatin, batıla karşı hakkın yanında yer alıyoruz. Kültürel emperyalizme direniyoruz.” dedi. İletişim Başkanı aynı bağlamda TRT ve Anadolu Ajansı’nın gerçeğin sesi olarak büyük gayret gösterdiklerini belirterek, Gazze’deki gazetecilere şükranlarını sundu ve şehit olanları rahmetle andı.

Diplomasi, uzlaş, adalet

TRT’nin hayata geçirdiği en önemli organizasyonların arasında yer alan TRT World Forum’un açılış konuşmasında, mevcut küresel düzene; özellikle gazetecilik kavramı üzerinden çarpıcı tespitler paylaşıldı. TRT World Forum’un açılış konuşmasını

“Bugünün dünyası ne hakkı önceleyen bir yapı ne de ortak geleceğimizi düşünen bir akıl tarafından yönetilmektedir. Bizce küresel barış, adil kalkınma ve sahici güvenlik büyük güçlerin dikte ettiği bloklar arasında değil iş birliği ile kurulan vicdan ittifaklarında yeşerebilir.”

Prof. Dr. Mehmet Zahid Sobacı
TRT Genel Müdürü

gerçekleştiren TRT Genel Müdürü Prof. Dr. Mehmet Zahid Sobacı dünyanın içinde bulunduğu durumu şu sözlerle özetledi: “İkinci Dünya Savaşı sonrası inşa edilen uluslararası sistem geçen 80 yılın ardından krizlerden, çatışmalardan ve savaşlardan yorgun düşmüş, çözüm üretme kapasitesini yitirmiştir.” Bu sistemin artık ne jeopolitik sarsıntılara ne de çok boyutlu krizlere karşı koyabilecek bir dirence sahip olmadığının altını çizen Sobacı, düzenin kurallara değil güce, düzene değil kaosa teslim olduğunu ifade etti. Genel Müdür Sobacı, bu yeni uluslararası tablonun artık taşınamayacak bir yük olduğunu belirtirken daha adil, kapsayıcı ve ahlaki derinliğe haiz küresel yeniden kurulumun ertelenemez bir zorunluluk olduğunu vurguladı. Çözüm noktasında Türkiye’nin rolüne işaret eden TRT Genel Müdürü, “Tam da bu noktada Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan’ın ‘küresel barış vizyonu’ ve diplomatik girişimleriyle, Türkiye denklemleri değiştiren bir aktör olarak ortaya çıkmaktadır.” ifadelerini kullandı. Türkiye’nin, çatışma karşısında diplomasiyi, ihtilaf karşısında uzlaşmayı, zulüm karşısında adaleti, kaos karşısında düzeni öne çıkaran bir anlayışla küresel yeniden kurulum sürecinde dönüştürücü bir rol üstlendiğini dile getirdi. Bu duruşu “haklıya hakkını teslim eden, haksıza da haddini bildiren bir duruş” olarak tanımlayan Sobacı, en somut örneklerin Gazze ve Suriye olduğunu belirtti. “İsrail’in tam iki yıl boyunca Gazze’de sürdürdüğü soykırım meşrulaştırılmaya çalışılırken, Türkiye adaletin sesi olmuştur. Bu süreçte sessizlik duvarları örülmek istenirken Sayın Cumhurbaşkanımız kelimelere cesaret yüklemiştir.” diyen Sobacı, “Ülkemizin, Suriye’deki iç savaş boyunca hak ve hakikatten yana duruşu ise bir onur belgesi

niteliğindedir.” sözleriyle Türkiye'nin sahadaki katkısını pekiştirdi.

Türkiye'nin TRT'si

TRT Genel Müdürü Mehmet Zahid Sobacı, Türkiye'nin eski düzenin yıkıntıları arasından yükselen feryatlara kayıtsız kalmadığını ve dünyanın yeniden kurulumuna öncülük eden ülkelere biri olacağını kaydederek, TRT'nin bu vizyondaki yerini “Bizler de Türkiye'nin TRT'si olarak, televizyon ve radyo kanallarımızdan dijital haber platformlarımıza, uluslararası dijital platformumuz 'tabii'den TRT Akademi'ye kadar uzanan küresel yayın ağımla çizdiğiniz istikamet doğrultusunda uluslararası sistemin yeniden kurulum sürecine katkı sunmaya gayret ediyoruz.” sözleriyle açıkladı.

“İzleyen değil, izlenen ülke”

Güçlü mesajların verildiği açılış konuşmalarının ardından ise makro anlamda yapılan tespitler, mikro anlamda daha da detaylandırılmaya başlandı. TRT World Forum'un oturumlarının “perdesi açıldı” ve ilk panel olan “Stratejik Özerkliğin İnşası: Türkiye ve Küresel Savunma Paradigması”, Cumhurbaşkanı Yardımcısı Cevdet Yılmaz'ın konuşmasıyla başladı. Savunma sanayimizde yerlilik oranının yüzde 20'den yüzde 80'in üzerine çıktığını belirten Yılmaz, bu başarının somut çıktılarını şu ifadelerle detaylandırdı: “Türkiye bugün dünyanın en büyük üç insansız hava aracı (İHA) üreticisinden biri ve 11'inci en büyük savunma ihracatçısı konumundadır. 2024 yılında dünya genelindeki İHA ihracatının yüzde 65'ini tek başına gerçekleştirmiştir.” Yedi milyar doları aşan ve on milyar dolar hedefine ilerleyen ihracat kapasitesine dikkat çeken Yılmaz,

TRT World Forum 2025, İsrail'in katlettiği 3 bin 925 Filistinli gencin isimlerinin anıldığı “Gazze - Kayıp Gelecekler” anmasıyla başladı. Norveçli sanatçı Vibeke Harper'ın rekor performansından uyarlanan anma etkinliğinde, Cumhurbaşkanı Erdoğan da sergiyi gezerek duvara kendisini temsilen kırmızı bir kurdele astı.

sorgulattığını belirtti. “Avrupa'nın güvenlik öncelikleri ile Türkiye'ninki farklı” diyen Yeşiltaş, Türkiye'nin Avrupa ile işlevsel bir ortaklık hedeflediğini kaydetti: “Türkiye'nin bu stratejik özerklik hamlesi bence bir reaksiyon; küresel ve uluslararası değişikliklere karşı kendini güvene alan bir hamle.” Bu hamlenin Türkiye'nin dış politikasına katkı sağladığını ifade eden Yeşiltaş, mevcut küresel belirsizliği “Şu anda küresel anlamda savaş hâlinde miyiz yoksa barış mı?” sorusuyla özetledi. Türkiye'nin eski İngiltere Büyükelçisi Peter Westmacott ise dünyanın öngörülemez ve oldukça tehlikeli bir dönemden geçtiğini vurguladı. “Ne yazık ki hâlâ güçlünün güçsüzün elindekini aldığı bir dünyadayız.” diyen Westmacott, Avrupalı müttefiklerin NATO'ya daha fazla katkı sunması gerektiğini belirtirken, Türkiye'nin başarısını “savunma sanayisindeki yerli üretim kapasitesini yüzde yirmiden yüzde seksene çıkararak olağanüstü bir başarı elde etti.” sözleriyle övdü.

“Stratejik Özerkliğin İnşası: Türkiye ve Küresel Savunma Paradigması” oturumunda küresel dünyanın bir savaşta olduğu kabul edildi

“Savaşta mıyız?”

Kritik oturumlarda kritik konu başlıkları ele alınır, bazen kulağa “aykırı” gelse de güçlü mesajlar verilir. Tıpkı “Stratejik Özerkliğin İnşası: Türkiye ve Küresel Savunma Paradigması” oturumunda seyircilerle paylaşıldığı gibi... Alican Ayanlar'ın yönetimindeki panele SETA Direktörü Prof. Dr. Murat Yeşiltaş, İngiltere'nin eski Türkiye Büyükelçisi Peter Westmacott, İngiltere'nin eski Libya Büyükelçisi Peter Millett ve İtalya'nın eski Ankara Büyükelçisi Carlo Marsili katıldı.

SETA Direktörü Yeşiltaş, “stratejik özerklik” kavramının Avrupa'nın ana savunma duvarı olduğunu, ancak Ukrayna savaşının bu duvarı

Dışişleri Bakanı Hakan Fidan, forumdaki konuşmasında Gazze'deki krizin geçen yıl burada öngörüklerinden de kötü bir hâle geldiğini ifade etti

İngiltere'nin eski Libya Büyükelçisi Millett de “Türkiye son 10 yıldır daha büyük düşünüyor.” ifadeleriyle konuşmasına başladı. Türk şirketlerinin risk alma konusunda oldukça başarılı olduğunu söyleyen Millett, “Ankara'ya gerçekleştirdiğim ziyaretlerde şöyle bir stratejik yaklaşım gördüm: Türkiye, teknolojiyi, savunmayı, siyaseti ve ekonomik çıkarları birbirine bağlıyor.”

Suriye'deki yeni süreç

Küresel dünyayı değiştirecek yeni gelişmeler, eskilerinin yerini almaya devam ediyor. Ancak bu eski hikâyelerin de tamamen bittiği anlamına gelmiyor. Mesela Suriye... TRT World Forum 2025'te Jaffar Hasnain'in moderatörlüğünde “Suriye'nin Yeni Şafağı: Yeniden İnşa ve İstikrar için Bir Yol Haritası” başlıklı oturum gerçekleştirildi. Oturumda medyanın rolü, STK'lar, kayıp kişiler ve ulus inşası gibi kritik konular ele alındı. Suriye Enformasyon Bakanı Hamza El Mustafa, “Geçen yıl tıpkı buradaki genç arkadaşlarımız gibi TRT World'ün izleyicileri arasındaydım. O zaman Esed rejiminin düşeceğine dair bir düşünce yoktu. Bugün ise burada sevdiğim ülkemin bir bakanı olarak konuşuyorum, Esed rejimi ise tarihe karıştı.” diyerek çarpıcı bir başlangıç yaptı. Esed rejiminin insanları ayırtırmaya yatırım yaptığını, kendilerinin ise birleştirmeye odaklandığını belirtti. Suriye'deki en önemli STK'lar arasında yer alan Uluslararası İnsani Yardım Kuruluşu (IHR) Kurucu Ortağı ve Başkanı Houda Atassi, STK'ların Suriye'deki eski rejimde “terör örgütü olarak göründüklerini” belirterek, “Bugün ise STK'larda artık çok daha aktifiz; sadece insani yardım yapmıyoruz, yeniden inşada yer alıyoruz.” dedi. Yeni dönemde STK'lara

yeniden inşa sürecinde aktif rol alması konusunda imkânlar sağladıklarını dile getirdi.

Umut var, mucize yok

İç savaşın on yıldan uzun bir süredir devam ettiği Suriye'de binlerce kişi cezaevlerinde “kaybolmuş” durumda. Ondan öncesinde bile Suriye'deki Esed rejimi sırasında insanlar sebepsizce tutuklanıyor ve ortadan kayboluyordu. Suriye'de yeni düzen sağlandıktan sonra kaybolmuş insanların tutulduğu pek çok hapishane keşfedildi ama hâlâ pek çok kayıp insan var. BM Genel Sekreter Yardımcısı ve Suriye'de Kayıp Kişilerin Araştırılması için Bağımsız Kuruluş'un başkanlığını yürüten Karla Quintana, Suriye'deki kayıp kişilerin trajedisine dikkat çekti. “Suriye'de ne kadar insanın kaybolduğunu bilmiyorduk.” diyen Quintana, acı gerçeği ve aslında hâlâ tam

“Ukrayna'da barışçıl bir çözüme giden yolda diplomasinin geçerli bir yol olduğuna inanıyoruz. Bu anlayışla, İstanbul'da dördüncü tur görüşmelerine ve olası bir liderler zirvesine ev sahipliği yapmaya hazır olduğumuzu bir kez daha teyit ediyoruz.”

Hakan Fidan
Türkiye Cumhuriyeti Dışişleri Bakanı

olarak bilinmeyen rakamı “Suriye'de herkes ya birini kaybetti ya da birini kaybeden birini tanıyor.” ifadesiyle özetledi. Millî İstihbarat Akademisi Başkanı Prof. Dr. Talha Köse de geçmişin yaralarının sarılmasının belirli bir süreç alacağını söylerken, “yeni” Suriye'nin önündeki yolu “Suriye'de yeniden bir ulusun inşası”, “devlet aygıtının kurulması” ve “insanların rızasının ve fikrinin her kademede sorulması” şeklinde özetledi.

Dünya 2.0

TRT World Forum'un ikinci gününün menüsü, açılış günü gibi yine dopdoluydu. İlk gün, yeni dünyanın yeni krizleri saptanmıştı. İkinci günde ise yeni dünyanın, başlığımızdaki ifadeyle “Dünya 2.0”ın ekseninde hangi ülkelerin dünyanın devamlılığında söz sahibi olacağı konuşuldu. İkinci günün açılış konuşmasını ise Türkiye'nin Dışişleri Bakanı Hakan Fidan gerçekleştirdi. Hakan Fidan, TRT World Forum 2025'teki “Yüksek

TRT World Forum'u Türkiye ve dünyadan takip eden basın mensupları için özel röportaj alanları hazırlandı

Riskli Diplomasinin Dönüşü: Orta Güçler ve Yükselen Çok Kutuplu Düzen” oturumunda küresel sistemin içinde bulunduğu krizi net ifadelerle tanımladı. Geçen yılki analizlerin sadece daha kötü bir hâle doğru ilerlediğini belirten Fidan, sistemin belirsizlik içinde olduğunu vurguladı. Bakan Fidan, bu işlevsizliğin bedelini Gazze'deki trajedi üzerinden şu sözlerle ifade etti: “Bu mekanizmalar aksadığında, adalet seçici hâle geldiğinde ve hesap verebilirlik başarısız olduğunda bunun bedeli asla soyut değildir. İnsanlık dramlarıyla ölçülür. Meşruiyetin aşınması ve küresel liderliklerin felci en trajik hâliyle Gazze'de kendini göstermektedir.”

Türkiye'nin barış vizyonu

Fidan, bu küresel kaosa karşı Türkiye'nin benimsediği “bölgesel sahiplenme” ilkesini ve çözüm odaklı diplomasi anlayışını şu kalıp ifadelerle açıkladı: “Krizler boşlukta ortaya çıkmaz. Genellikle bölgesel bağlamlardan kaynaklanır. Doğal şekilde de bölgesel ülkelerin sorumluluk almalarıyla çözümleri gerekir.” Türkiye'nin bu konudaki yaklaşımının temel felsefesini ise “istikrar dayatılmaz. Geliştirilmelidir. Diyalogu güvene, güveni de istikrara dönüştürerek ilkeleri sonuçlara bu şekilde dönüştürebiliriz.” sözleriyle vurguladı. Fidan, bu diplomatik çabanın en somut örneklerinden birinin Rusya - Ukrayna savaşı olduğunu belirterek, Türkiye'nin barış vizyonunu şu çağrıyla yineledi: “Ukrayna'da barışçıl bir çözüme giden yolda diplomasinin geçerli bir yol olduğuna inanıyoruz. Bu anlayışla, İstanbul'da dördüncü tur görüşmelerine ve olası bir liderler zirvesine ev sahipliği yapmaya hazır olduğumuzu bir kez daha teyit ediyoruz.”

“Anti-kahraman ülkeler”

Aynı oturumda, küresel diplomasi de uzmanları tarafından mercek altına alındı. Moderatörlüğünü Adnan Nawaz'ın üstlendiği panele Akif Çağatay Kılıç, Kılıç Buğra Kanat, Prof. Amitav Acharya, Prof. Dr. Thomas G. Weiss ve Dr. Thomas Greminger katıldı. SETA Washington DC Araştırma Direktörü Kılıç Buğra Kanat, “süper güçlerin” bile dünyadaki tüm çatışmaları çözemeyeceğine işaret etti. Kanat, bu durumu ilginç bir örnekle açıkladı “Süper kahraman filmleri vardır, orada süper kahraman bazen kimlik krizi yaşar... BM'deki süper güçlerin yaşadığı kriz de bu.” Türkiye'nin bu konudaki itirazını en erken söyleyen ülkelere birini olduğunu belirten Kanat, bu tür meselelerdeki çözüm arayışında her şeyin “kamu, insan ve vatandaş” merkezinde olması gerektiğini vurguladı.

“Suriye'nin Yeni Şafağı: Yeniden İnşa ve İstikrar için Bir Yol Haritası” oturumunda Suriye'deki yeni dönem tüm hatlarıyla ele alındı

Amerikan Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Profesörü Amitav Acharya da Batılı olmayan ülkelerin de artık “orta seviye güç” olarak nitelendirildiğini belirtti. “Orta seviye güçler aynı zamanda kendi bölgelerinin büyük güçleridir. Türkiye, Endonezya ve Güney Afrika gibi ülkeler geçmişte çok güçlü ülkelerdi. Yani tarihsel alışkanlık açısından lider ülke olmayı âdeta DNA'larında arzulayan ülkelerdir.” tespitinde bulundu. New York Şehir Üniversitesinden Prof. Dr. Thomas G. Weiss, “orta güçler” kavramının 50'lerde başladığını ancak “bu ülkelerin hepsini tam olarak sisteme dahil etmeye başaramadık.” diyerek bir eksikliğe işaret etti.

“Kalpleri yumuşatmak zorundayız”

Cumhurbaşkanı Başdanışmanı Akif Çağatay Kılıç ise meseleye duygusal bir bakış açısıyla yaklaşarak tüm dünyadaki mevcut düzenden duyulan mutsuzluğa değinerek, “Yıllardır devam ettiğimiz şekilde devam edemeyiz. Kalpleri yumuşatmak zorundayız.” ifadeleriyle konuşmasına başladı. “Dünya beşten büyüktür” sözünün aslında bir sembol olduğunu düşündüğünü belirten Kılıç, “Eğer barışa ve refaha ulaşacak bir karar alınacaksa herkes uymalı.” diye ekledi. Cenevre Güvenlik Politikası Merkezi Direktörü Dr. Thomas Greminger, küresel güvenlik normlarını değiştirmenin sadece BM ile sınırlı olmadığını söyledi. Türkiye'nin Avrupa'da kendi angajmanını inşa ettiğini belirten Greminger, “Türkiye ara buluculuk konusunda çok sağlam bir yön buldu.” derken, aslında idealin BM'de alınan büyük kararlarda tüm ülkelerin katılımına ihtiyaç olduğunu vurguladı.

Dijital kurşunlar

Latince'de “gladius anceps” denilen bir söz vardır. “Çift başlı kılıç” anlamına gelir. Bu zamanında tartışmalarıyla meşhur Roma senatosunda sıkça seslendirilen bir vecizeydi

“Suriye’nin Yeni Şafağı: Yeniden İnşa ve İstikrar için Bir Yol Haritası” oturumuna katılan Suriye Enformasyon Bakanı Hamza El Mustafa, geçen yıl bu forumda seyirci olarak yer aldığı bilgisini katılımcılarla paylaştı.

ve büyük gelişmelerin olumlu olduğu kadar olumsuz sonuçlarının da ortaya çıkabileceği durumlarda kullanılırdı. Tıpkı sosyal medya gibi... Sosyal medyanın tehlikeli tarafları zaten bir süredir tüm dünyada tartışılıyor ama TRT World Forum 2025'in kalbinde; Forum'daki özel veya kamuya açık her tartışmaya kan pompalayan merkezinde, sosyal medya ile bağlantılı ama ondan çok daha özel bir tema vardı: “Cephede Gazetecilik” Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanı Prof. Dr. Burhanettin Duran, “Cephede Gazetecilik: Savaş Alanı Tehlikelerinden Algoritmik Baskıya” oturumundaki konuşmasında, savaş muhabirliğinin mevcut zorluklarının hiç bu kadar yükseldiği bir dönem olmadığını belirtti. “Geleneksel çatışmaların geri döndüğü, giderek daha öngörülemez ve tehlikeli bir dönemden geçiyoruz.” diyen Duran, Gazze'deki durumu şu sözlerle özetledi: “Ne yazık ki iki yıl süren soykırım sırasında 250'den fazla gazeteci, katil İsrail hükümeti tarafından kasten hedef alınarak öldürüldü. Gerçek, hedef hâline geldiğinde, gerçeği söyleyenler de hedef hâline gelir.” İletişim Başkanı Duran, sosyal medyanın dil ve kullanımındaki manipülasyonlarıyla ilgili bazı örnekler verdi: “İsrail saldırdığında Batılı medya kuruluşlarında buna meşru müdafaa deniyor. Filistinliler işgale direndiğinde ise terör... Kelime seçimleri rastgele değildir.”

Kendisi için en zor anın, “eşini, çocuklarını ve torununu kaybettiğini canlı yayında öğrenmek” olduğunu dile getiren Wael al-Dahdouh görevine devam etme nedenini şu sözlerle açıkladı: “Kanları yerde kalsın diye onların seslerini, mağduriyetlerini dünyaya aktarmam gerekiyordu. Kameranın karşısına coşkun ya da hüznü şeklinde çıkmadım. Son derece profesyoneldim. Çünkü görevime geri dönmüştüm, kendi acımı değil insanların öykülerini anlatmak sorumluluğumdu.”

“Gazetecinin trajedisi”

Biz bu satırları yazarken İsrail'in Gazze Şeridi'ne 8 Ekim 2023 tarihinde başlayan saldırılarında hayatını kaybedenlerin sayısı 69 bini, yaralıların sayısı ise 170 bini geçmişti. Artık bir soykırıma dönüştüğü kabul edilen bu savaş suçu, ateşkes koşullarına rağmen hâlâ devam ediyor. Artık birer sayıya dönüşen insanlar arasında birilerinin “kayıbı”; annesi, babası, çocuğu, torunu, arkadaşı, akrabası... TRT World Forum 2025'te “Cephede Gazetecilik: Savaş Alanı Tehlikelerinden Algoritmik Baskıya” başlıklı son derece duygusal ve çarpıcı bir oturum düzenlendi. Oturumda, Gazze, Ukrayna ve Lübnan'da görev yapan gazeteciler, savaşın ortasında gerçeği aktarmanın bedelini ve yaşadıkları kişisel trajedileri ilk ağızdan anlattılar. İsrail'in Gazze Şeridi'ne yönelik saldırılarında ailesini kaybeden Al Jazeera Gazze Büro Şefi Wael al-Dahdouh, Gazze'de gazetecilik yapmanın hiçbir yerde benzeri olmayan bir deneyim olduğunu belirterek “Diğer ülkelerde gazeteci olmak sıkıntılıdır, zordur, Gazze'de gazeteciysen ise hedef tahtasındasındır.” ifadelerini kullandı. Gazze'nin kendine has coğrafi koşullarına dikkat çeken al-Dahdouh, İsrail'in Gazze'nin yüzde 70'inde tam kontrolü” olduğunu ve tüm nüfusun Gazze'nin yüz ölçümünün yüzde 12'sinde yaşamak zorunda bırakıldığı bir ortamda çalıştıklarını belirtti. Konuşmasında kişisel trajedisine de değinen al-Dahdouh, “Bir saniyede her şeyimizi kaybettik ama yine de haber aktarmaya devam ettik.” sözleriyle gazetecilik mesleğinin kendisi için değerinden bahsetti. Kendisi için en zor anın, “Eşini, çocuklarını ve torununu kaybettiğini canlı yayında öğrenmek.” olduğunu dile getiren meslektaşımız görevine devam etme nedenini şu sözlerle açıkladı: “Kanları yerde kalsın diye onların seslerini, mağduriyetlerini dünyaya aktarmam gerekiyordu. Kameranın karşısına coşkun ya da hüznü şeklinde çıkmadım. Son derece profesyoneldim, çünkü sadece görevime geri döndüm, kendi acımı değil insanların hikâyelerini anlatmak benim sorumluluğumdu.” Aynı oturumda söz alan diğer bir basın mensubu da aynı Kurum altında beraber çalıştığımız TRT Arabi Foto Muhabiri Sami Shehada'ydı. Gazze'deki İsrail saldırısında bacağına kaybeden Sami Shehada, 18 yıldır bu meslekte olduğunu belirterek, “Aslında

mesleğe serbest fotoğrafçısı olarak başladım ama Gazze'deki savaş ve katliamları kaydetmeye başlayınca, bir yerden sonra tamamen bu mesleğe geçiş yaptım.” dedi. 7 Ekim 2023 sabahı ailesini güvenli bölgeye gönderdiğini anlatırken, Filistinli bir gazeteci olmanın ikilemini şu sözlerle paylaştı: “Eşimle vedalaştıktan sonraki gün, bu vedayı yaptığım sokakta başka bir arkadaşımı gördüm. Vücudunun yarısı yoktu ama hayattaydı.” Shehada, Nuseyrat Kampı'nda yaşadığı ve ayağını kaybettiği anı şu sözlerle anlattı: “12 Nisan'da (2024) Nusayrat Kampı'na ulaşınca sinsi bir planın içinde kaldığımızı anlamıştık. Çünkü bize İsraili yetkililer tarafından söylenen geçiş yapabileceğimiz yerden geçerken, olduğumuz yere bir tank havan topu atıldı. Top iki metre uzağıma düştü ve bir şarapnel parçası anında ayağımı koparttı. Kendimi yere attım, bacağımın koptuğunu anladım. Kendimi beş metre öteye sürükledim, ilk yardım yapmaya başladım. Ardından ilk önce kameramı aradım, ondan sonra kopan ayağımı. Elimde kopan ayağım ve kameramla derme çatma hastaneye ulaştığımda doktordan ilk isteğim şu oldu: ‘Lütfen ayağımı geri getirin’. Çünkü foto muhabiriydim ve tek ayakla çalışamazdım.” diyerek aktardı. Ayağının diz üstünden kesildiğini ve İsraili

yetkililerin Gazze'den çıkışını reddettiğini belirten Shehada, “Bir sonraki gün iki koltuk değneği istedim, ne olursa olsun gazeteciliği bırakmamak için yemin ettim.” sözleriyle konuşmasını tamamlarken salonda duygusal anlar yaşandı.

Acı ve kayıplar her yerde

Ukraynalı gazeteci ve YouTuber Natalia Moseichuk, savaşı “siyah ve beyaz” olarak tanımlayarak, artık savaşlarda gazetecileri koruyan kuralların olmadığını dile getirdi. Moseichuk, Rus orduları Kiev'e girdiğinde gazetecilerin hedef alındığını, meslektaşlarının kaçırıldığını, hapse atıldığını ve işkence gördüğünü belirtti. “Gazeteciler için yeni düzen bir cehennem” diyen Moseichuk, artık kimsenin kaydedilmek istemediğini şu cümlelerle ifade etti: “Çünkü artık dünyanın yeni aktörleri, yeni suçluları, yeni suç işleyenleri kaydedilmek istenmiyorlar ve bunu engellemek için her şeyi yapmaya hazırlar.” TRT World Muhabiri Priyanka Navani de yine başka zor bir coğrafyada; Lübnan'da gazetecilik yapmanın zorluklarını paylaştı. Güney Lübnan'daki İsrail işgali sırasında yaşadıklarını anlatırken, bölgedeki gazetecilerin ilham kaynağını “Biz cesareti Gazze'deki gazetecilerden öğrendik.” sözleriyle ifade etti.

Keio Üniversitesinden Prof. Kenzo Fujisue ABD ve Çin'e karşı Japonya, Türkiye, Güney Kore ve Hindistan'ın ortak bir yapay zekâ üretebileceğine dair teklifi, salondan yoğun alkış aldı.

Veri her şeydir

Yediden yetmiş yediye herkes yapay zekâ konuşuyor. Yapay zekâ videolar izliyor, işlerinde kullanıyor, gelişmeleri takip ediyor ama kimse aslında ne olduğunu tamamen bilmiyor. Yapay zekânın ekmek su gibi ihtiyacı olan tek bir şey var: Veri. Daha fazla verisi olan bu yarışta kazanacak. Peki Türkiye bu yarışta nerede? Cevabını TRT World Forum 2025'te aradık. Sanayi ve Teknoloji Bakanı Mehmet Fatih Kacır, TRT World Forum 2025'in "Tekno - Feodalizmin Ötesinde: Yapay Zekâ İnovasyonunu Demokratikleştirme, Yönetişim ve Erişim Paneli"nin açılışında, teknolojinin "çağın belirleyici dili hâline geldiğini" vurguladı: "Bir zamanlar inovasyon yarışı olarak görülen süreç bugün teknolojik güç mücadelesine dönüşmüş durumdadır. Bu dönüşümün merkezinde ise yapay zekâ yer alıyor." Bakan Kacır, bu gücün az sayıda küresel teknoloji devi tarafından yönlendirildiğini ve ABD, Çin ve dünyanın geri kalanı arasında büyüyen bir fark olduğunu belirterek bu gücün artık, politika yapımında da bir etken hâline geldiğini ifade etti. Bu duruma karşı daha dengeli, kapsayıcı ve iş birliğine dayalı bir küresel ekosisteme ihtiyaç var çağrısında bulundu. Mehmet Fatih Kacır, Türkiye'nin "Milli Teknoloji

Keio Üniversitesinden Prof. Kenzo Fujisue, Türkiye ile Japonya'nın yapay zekâ konusunda ortaklık fırsatı olduğunu söyledi

Hamlesi" vizyonu doğrultusunda Türkiye'nin gelecekteki yol haritasını da Forum'un katılımcılarıyla paylaştı: "HIT- Yapay Zekâ Çağrısı ile yapay zekâ işlem kapasitemizi ölçeklendireceğiz. Bu sayede sanayiden finansa, sağlıktan kamu hizmetlerine kadar tüm alanlarda dijital dönüşümü hızlandıracacağız. Hedefimiz Türkiye'nin yalnızca bu teknolojilerin kullanıcısı değil aynı zamanda geliştiricisi konumuna yükselmesini sağlamak."

Dijital devrimde kadın etkisi

Açılış konuşmasının ardından, oturumun diğer konuşmacıları söz aldı. BM Kadın Birimi'nden Belen Sanz Luque, TRT World'den Matthew Moore'un moderatörlüğünü üstlendiği panelde dijital devrimin eşitsizlikleri derinleştirebileceğini belirtti. Yapay zekâdaki cinsiyet eşitsizliğine dikkat çeken Luque, "Dünyada şu anda interneti 65 oranında

erkek, kalanını da kadınlar kullanıyor." dedi. "Kadınların yapay zekâ alanındaki iş gücü temsili sadece yüzde 25 verisini paylaştan Luque, bu önyargının örneği olarak, Ai alanında iş yapmak için kredi başvurusunda bulunan kadınların, bankalar tarafından daha düşük şekilde kredi kullanırılmasını paylaştı. Luque, bu gidişatın yapay zekânın ABD'nin "erkek egemen" kültürünün dijital sömürgesine dönüşmesi riski taşıdığını ifade etti. Kosova Savunma Bakanı Ejup Maqedonci de AI teknolojisine ise mütevazı bir ülkenin savunma sanayisi açısından baktı. Yapay zekânın risklerine de değinen Bakan, "Bu 'zekâ' toplu bir anarşiye de götürebilir; bizi savunacağına inandığımız akıllı silahlar, bize karşı dönebilir." uyarısında bulundu.

Türkiye ile Japonya arasında köprü

TRT World Forum 2025'te alkışlarla kesilen pek çok an vardı. Bunlardan bir tanesi de

"Kim ticarete pay kaybediyor? Genel olarak Batı ittifakının tamamı. ABD'nin küresel imalattaki payı yüzde 22'den yüzde 11'e geriledi. Avrupa Birliği yaklaşık 10 puan kaybetti... İşte korumacılığın asıl nedeni bu."

Mehmet Şimşek
Türkiye Cumhuriyeti Hazine ve Maliye Bakanı

Keio Üniversitesinden Prof. Kenzo Fujisue tarafından gerçekleştirildi. Prof. Fujisue öncelikle bu alandaki tekelci yapıya rakamlarla dikkat çekti: "Yapay zekâ veri merkezlerinin yarısı ABD'de kalan yarısının yüzde 30'u ise Çin'de. Küresel patentlere baktığımızda yüzde 27 ABD, yüzde 23'ü ise Çin'de." Bu konuda bir uzman ve kısmen otorite de olarak bu hakimiyeti kırmak için kendi teklifini ortaya koydu: "Japonya ve Türkiye ile bir yapay zekâ ortaklığı kurabiliriz, hatta bu dostluğa Hindistan ve Güney Kore'yi de ekleyebiliriz." Konuşması alkış alan Fujisue, "Bence yapay zekâ tıpkı bir yol, köprü veya tünel gibi... İki ülke altyapı operasyonlarında nasıl yıllardır beraber çalışıyorsa, dijital altyapıda da aynı ortaklıklar kurabilir." Dünyanın en önemli işletme fakülteleri arasında yer alan Imperial Business School'un akademisyenleri arasında yer alan Prof. Tommaso Valletti de yapay zekânın tüm o "parlak" fırsatlarının yanında, finansal tiranlık kısmına da değindi. Valletti, AB verilerinin yüzde 80'inin ABD şirketlerinde olduğunu belirterek, "Alternatif altyapıya başlamak zorundayız. Bizim ortak ve etik veriye ihtiyacımız var. Herkesin mümkünse ücretsiz veya karşılanabilir bir maliyette erişebileceği, Batı'ya bağımlı olmayan bir yapay zekâ sistemine ihtiyacımız var." çağrısında bulundu.

Küresel hukuk krizde

Dünyaya dair acı gerçeklerden bir tanesi de haklının değil, güçlülünün istediğini yaptırabilmesidir. Evet, dünyada bu dengeyi sağlaması gereken büyük kurumlar var. Uluslararası hukuku işletecek organizasyonlar da mevcut ama bir yere kadar. En azından mevcut düzende. Peki ya yenisinde? Bu sancılı dönüşüm de TRT World Forum'da masaya yatırıldı. "Filistin Meselesinde Uluslararası Hukuk İnzivada mı? Krizi Reforma Dönüştürmek" başlıklı kritik oturumda Dışişleri Bakan Yardımcısı

TRT World Forum'un sıkça ağırladığı Hazine ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek, ülkemize dair en son finansal verileri paylaştı

Dr. Nuh Yılmaz, Filistinli Bakan Ahmad Assaf, Eski UAD Başkanı Abdulqawi Ahmed Yusuf ve Eski İskoçya Başbakanı Hamza Yusuf, uluslararası sistemin Gazze'deki soykırım karşısındaki yetersizliğini ve çifte standartlarını tartıştı. Dışişleri Bakan Yardımcısı Dr. Nuh Yılmaz, konuşmasına "Mevcut düzen gerçekten bir krizde ve bunun en görünür kanıtı Gazze" diyerek başlarken, İsrail'in bu eski düzenin bir "error (hata)"u olduğunu belirtti. Türkiye'nin Gazze'de gerçekleşen soykırımı durdurmak için "cephanesinde ne varsa kullandığını" belirten Yılmaz, İsrail'i kim durdurabilir? sorusuna ise kendi bakış açısından cevap verdi: "Tek bir cevap var: ABD. Aslında mevcut sistemin kendisi bir problem. İsrail bunu yapıyor çünkü bir bedel ödemiyor. Sistemin kalkanının bedava kullanıcısı konumundalar." İskoçya Eski Başbakanı Hamza Yusuf ise:

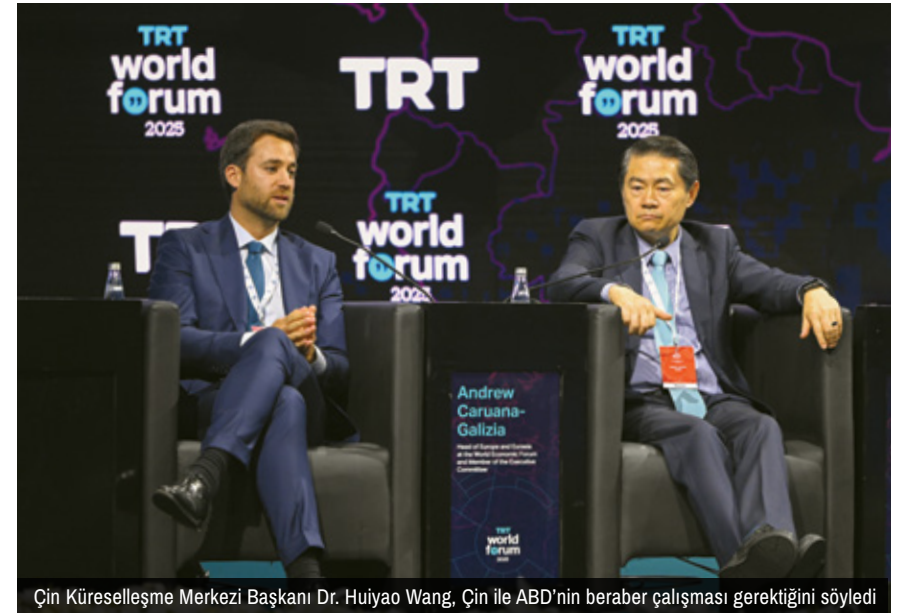
"Küresel kurallara dayalı düzen, henüz çökmeyişe bile, mutlak çöküşün eşliğinde" sözleriyle uluslararası hukuka olan güvenin sarsıldığını vurguladı.

Dünyanın dürüstlük sınavı

"Dünya bir dürüstlük sınavı veriyor." Bu sözler Filistin Devleti Medya Bakanı Ahmed Assaf'a ait. İsrail'in sadece son iki yılda 250'den fazla gazeteciyi şehit ettiğini, bunu da tepkileri umursamadan yaptığını belirten Bakan Assaf, bölgede gazetecilerin yanlışlıkla değil bilerek hedef alındığından emin olduklarını ifade etti: "İsrail istiyor ki suçlarını ve katliamlarını sessizce yapsın ve hiç kimse bunlardan haberdar olmasın. O yüzden de gazetecileri hedef alıyor." ifadesini kullandı. TRT World Forum 2025'in ağırladığı en önemli konuklardan birisi de Birleşmiş Milletlerin tepe yargı organı olan Uluslararası Adalet

TRT World Forum 2025'e dünyanın her tarafından yoğun bir ilgi vardı

Çin Küreselleşme Merkezi Başkanı Dr. Huiyao Wang, Çin ile ABD'nin beraber çalışması gerektiğini söyledi

TRT World Forum'daki panellerde sıkça BM Güvenlik Konseyi'nin işlevini kaybetmesine vurgu yapıldı

Uluslararası Adalet Divanı'nın eski başkanı Abdulqawi Ahmed Yusuf, uluslararası mahkemelerin kanunları uygulatabilecekleri bir polis gücü yoktur gerçeğini hatırlatarak BM Güvenlik Konseyi'nin işlevini büyük ölçüde yitirdiğini belirtti.

Divanı'nın eski başkanı Abdulqawi Ahmed Yusuf'tu. Yusuf, oturumdaki tartışmalarla ilgili hukuki bir perspektif sunarak, “Bir hukukun ihlali o kararın varlığını ya da kanunun kendisini ortadan kaldırmaz.” dedi. Uluslararası mahkemelerin kanunları uygulatabilecekleri bir polis gücü yoktur gerçeğini hatırlatan Yusuf, BM Güvenlik Konseyi'nin işlevini büyük ölçüde yitirdiğini belirtti. Çözüm için sadece birkaç güçlü devlete güvenmenin yanlış olduğunu söyleyen Yusuf, “Birleşmiş Milletlerin 194 üye devleti var ve hepsinin kanunların uygulanması konusunda aynı sorumluluğu alması gerektiğini düşünüyoruz.” değerlendirmesini yaptı.

Canavarlar çağı devam ediyor

Hazine ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek, TRT World Forum'a yabancı olan isimlerden değil. Türkiye ekonomisine dair sunumlarıyla Forum'da yer alan Bakan Şimşek, bir önceki yıl katıldığı Forum'da ilgi çekici bir referansta bulunmuştu: “Eski dünya ölüyor, yeni dünya doğmak için sancı çekiyor. Şimdi canavarlar zamanı.” Dünyanın en ünlü ekonomik kuramcılar arasında yer alan Antonio Gramsci'nin bu ünlü sözü, aslında “Cezaevinden Mektuplar” eserinde yer alan uzun bir pasajın küçük bir bölümü. Eski düzenin ortadan kalkması ise TRT World Forum 2025'teki ana konulardan biriydi. Bakan Şimşek, küresel ve Türkiye ekonomisi hakkındaki sunumunu paylaşırken aynı alıntıyı

tekrar kullanmayı da unutmadı. Hazine ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek, TRT World Forum 2025'te “Ekonominin Ön Saffarı: Ticaret Çatışmaları ve Yeni Küresel Rekabetler” başlıklı bir konuşma gerçekleştirdi. Küresel ekonomideki “meşakkatli” durumlara dikkat çeken Şimşek, örnek olarak küresel ticaretteki korumacılığın artık yeni normalimiz hâline geldiğini belirtti. Bu korumacılığın nedenini Çin'in yükselen üretim payıyla açıklayarak, “Kim ticarette pay kaybediyor? Genel olarak Batı ittifakının tamamı. ABD'nin küresel imalatı payı yüzde 22'den yüzde 11'e geriledi. Avrupa Birliği yaklaşık 10 puan kaybetti... İşte korumacılığın asıl nedeni bu” dedi. Şimşek, finansal parçalanmaya karşı Türkiye'nin görece daha az kırılgan olduğunu belirterek, “İnaniyoruz ki eğer küresel ölçekte parçalanma sürüyorsa biz bölgesel entegrasyona odaklanabiliriz. Bölgesel entegrasyonu, küresel parçalanmaya panzehir olarak görüyoruz.” sözleriyle Türkiye'nin stratejisini açıkladı. Şimşek, konuşmasını Gramsci'nin “Eski dünya ölüyor, yenisi ile zorlanıyor, şimdi canavarların zamanı ve galiba canavarlar hep olacak.” sözleriyle tamamladı.

Yeşil rekabet

İnsanlık tarihi rekabetler tarihidir. Roma ile Kartaca, Osmanlı İmparatorluğu ve Habsburg Hanedanı, ABD ile Sovyetler Birliği ve tabii ki hepimizin bildiği gibi ABD ve Çin. Bu rekabetin en büyük cephesi ise ticaret.

TRT World Forum 2025'teki “Ekonomik Cepheler: Ticaret Çatışmaları ve Yeni Küresel Rekabetler” başlıklı oturumda uzmanlar küresel ekonomiyi tartıştı. Moderatör Ayskar Surbakti'nin panelinde ilk sözü Dünya Bankası Türkiye Direktörü Humberto Lopez aldı. Lopez, “Her ülkenin ticari tarzı farklıdır ve buna saygı duymak gerekir.” derken asıl sorunun gümrük vergisinin yüksekliğinden çok belirsizliği olduğunu söyledi. Panelde ABD ve Çin arasındaki ticari “savaş” da sıkça referans verildi. Çin'in küresel yatırımları konusunda karar vericileri arasında yer alan Çin Küreselleşme Merkezi Başkanı Henry Huiyao Wang, ABD ve Çin'in savaşmaktan çok ortaklık kurması gerektiğini ifade etti: “İki ülke birbirlerine ateş etmeden de birlikte çalışabilir. Amerika bir noktada Çin'in de küresel bir aktör olabileceğini ve beraber daha da büyüyeceklerini anlamak zorunda”. Çin'in “yeşil enerji” alanında lider olduğunu belirten Wang, Türkiye'ye gelişinde kullandığı İstanbul Havalimanı'ndan son derece etkilendiğini, iki ülkenin limanlar üzerinde daha fazla iş birliği yapması gerektiğini ifade etti.

Karanlıkta parlayan yıldızlar

Ekonomik bir düşünce kuruluşu olan Dünya Ekonomik Forumu'nun Avrupa Başkanı Andrew Caruana - Galizia, dünyanın bu finansal kavga sırasında, sakin kalacak liderler aradığını paylaştı: “Zor zamanlar büyük liderlikler oluşuyor. Gelecekte bugünleri aşacaklar da o liderlere sahip olan ülkeler

Dijital anket alanında katılımcılara yöneltilen “Dünyanın en önemli meselesi nedir?” sorusu, yaş gruplarına göre değişen çarpıcı sonuçlar ortaya koydu.

olacak.” tespitiinde bulundu. Yeni Zelandalı akademisyen ve aktivist Prof. Janel Kelsey ise ticaret politikasının güç politikası altında şekillendirildiğini vurguladı: “Büyük ülkeler bu sistemleri maalesef daima kendi kârları yüzünden değiştirmeye çalıştı. Aktivistler olarak amacımız İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra kimsenin kimseyi elemine etmediği ekonomik bir düzen kurmaktır. Ama bu sistem artık ölüyor gibi...” yorumunu yaptı. Ticaret ve Sürdürülebilir Kalkınma Kıdemli Uzmanı Rashid Kaukab da dünyanın aslında son otuz yıldır her gün bir küresel savaş riskiyle uyandığını ama asla gerçekleşmediğini söyledi. Umutlu olmaya devam etmemizi söyleyerek, hoş bir alıntıyla konuşmasını tamamladı: “İki insan aynı gökyüzüne bakar biri yıldızları görür diğeri ise karanlığı... Gelin biz yıldızları görenlerden olalım.”

Dijital Forum

TRT World Forum 2025, sadece küresel meselelerin tartışıldığı bir platform olmanın ötesine geçerek, teknoloji ve deneyim alanlarıyla da katılımcılarına zengin bir içerik sundu. Dijital anket alanında katılımcılara yöneltilen “dünyanın en önemli meselesi” sorusu, nüfus düşüklüğünden ekonomik krizlere kadar yaş gruplarına göre değişen çarpıcı sonuçlar ortaya koyarken; teknoloji ve eğlencenin bulunduğu ‘tabii’ standında misafirler, yapay zekâ yardımıyla sevdikleri dizi karakterlerinin kostümleriyle dijital olarak “giydirildi”. Robotik kol teknolojiyiyle çekilen “slow motion” videoların ilgi odağı olduğu etkinlikte, TRT'nin bir okul olma misyonunu taşıyan TRT Akademi standında sertifikalı eğitimler tanıtıldı. İletişim Başkanlığı Yayınevi ise kendi matbaasından çıkan eserleri ziyaretçilerle buluşturarak Forum'un

Yuvarlak masa toplantıları

TRT World Forum'un medyatik yüzünün ötesinde, meselelerin teknik derinliğine inilen “Uzman Yuvarlak Masa Toplantıları”, izleyicilere kapalı yapıyla küresel krizlerin detaylandırıldığı stratejik bir zemin sundu. Doğu Afrika'daki insani yıkımdan Gazze'deki adalet arayışına kadar pek çok kritik başlığın hak temelli çözümlerle ele alındığı bu

TRT World Forum'un etkinlik alanında her “kuşak”, kendi fikirlerini dijital ortamda paylaştı

entelektüel derinliğini pekiştirdi. Forumun teknoloji seçkisindeki en sarsıcı deneyim ise TRT Dijital tarafından hazırlanan ve Gazze gerçekliğine açılan sanal kapı oldu. “Yahya Barzak Anısına” hazırlanan özel 360 derece sanal gerçeklik gösterimi, katılımcılardan büyük ilgi gördü. Şehit gazeteci Yahya Barzak'ın bizzat kaydettiği görüntülerden derlenen bu çalışma sayesinde katılımcılar, VR gözlükleri aracılığıyla Gazze'deki yaşamı ve yaşanan insanlık dramını birebir hissetme imkânı bulurken, bölgedeki acı ve yaşam mücadelesine sanal ama bir o kadar da gerçekçi bir pencereden tanıklık ettiler.

Gelecek yıl görüşmek üzere

Zaman, mekân ve hareket herkes için aynı olmayıp, gözlemciye göre değişir, yani “görelî”dir. Bunu biz söyleyebiliriz, Albert Einstein ifade ediyor. Zamanın görelliği yüzünden midir bilmiyoruz ama TRT World Forum'daki iki gün âdeta “ışık hızıyla” geçti ve bir forumun daha sonuna geldik. TRT Genel Müdürü Prof. Dr. Mehmet Zahid Sobacı, kapanış oturumunda konuştu. Genel Müdür Sobacı, Forum'un bir etkinlik olmanın ötesinde geçerek vicdanlara seslenen, düşüncüyü harekete geçiren ve daha adil bir gelecek tasavvurunu güçlendiren bir platforma dönüştüğünü ifade ettikten sonra

oturumlarda, Avrasya ve Avrupa'nın güvenlik mimarisi savaş ve diplomasi ekseninde tartışıldı. Ukrayna'daki çatışma ile diplomatik çabaların eş zamanlılığı, Avrupa'nın stratejik özerkliği ve Orta Asya'da ortak kimlik inşası gibi konular, uzmanlarca derinlemesine analiz edilerek bölgesel vizyonlar masaya yatırıldı. Küresel siyasetin yapısal dönüşümü ise ideolojik değişimler ve yeni güç odakları

konuşmasını detaylandırdı: “Bugün dünyanın pek çok farkı coğrafyasında yaşanan krizlerin bizlere gösterdiği gerçek şudur: Bugünün dünyası ne hakkı önceleyen bir yapı ne de ortak geleceğimizi düşünen bir akıl tarafından yönetilmektedir. Oysa biz biliyoruz ki küresel barış, adil kalkınma ve gerçek güvenlik büyük güçlerin dikte ettiği bloklar arasında değil iş birliği ile kurulan vicdan ittifaklarında yeşerebilir. TRT ailesi olarak bizler de bu vizyonu yayıncılık alanında temsil ediyoruz. Medyanın vicdani bir sorumluluk ve adil bir temsil alanı olduğuna inanıyor, onu ahlaki bir zemine oturtmak için gayret gösteriyoruz. Seneye savaşların, işgallerin, soykırımların, acıların olmadığı; bunlarla sınanmadığımız daha adil bir dünyada buluşmak temennisiyle...”

Türkiye'nin “oyun kurucu” ve “dönüştürücü” rolünün vurgulandığı, Gazze'den Ukrayna'ya, yapay zekâ etiğinden savunma sanayiindeki stratejik özerkliğe kadar hayatı başlıkların tartışıldığı Forum'un, mevcut düzene yönelik eleştirilerin ötesine geçerek “daha adil bir dünya” idealinin mümkün olduğunu gösteren güçlü bir irade beyanıyla sona erdi. Seneye daha iyi bir dünyada, daha “mutlu” konuların konuşulabileceği bir TRT World Forum'da buluşmak üzere.

üzerinden irdelendi. Donald Trump'ın ikinci döneminin küresel yönetim üzerindeki olası sarsıcı etkileri ve aşırı sağın merkez siyaseti dönüştürme süreci analiz edilirken, parçalanmış uluslararası düzende Körfez ülkelerinin büyük güçler arasındaki dengeleme stratejileri kapsamlı bir şekilde değerlendirildi.

Kendini arayan yüzler

‘tabii’nin yeni orijinal içeriği “Persona”, ustaca işlenmiş bir gerilimin kıyısında, kimliğin kırılğan kabuğuyla insan ruhunun karanlık boşluğu arasında örülen bir hikâye sunarak suç psikolojisinin derinliklerine götürüyor izleyicilerini.

Gerçekte kimiz biz? Olduğumuz kişi ile görüldüğümüz kişi ne kadar örtüşüyor? “Persona, gerçekte olduğumuz şey değil; hem bizim hem de başkalarının olduğumuzu düşündüğü şeydir.” der analitik psikolojinin kurucularından Carl Gustav Jung. İnsanoğlunun yüzyıllardır süren en büyük tiyatrosunu tek cümlede özetleyen bu sözler, kimliklerimiz hakkında derin bir kuşku yaratıyor doğrusu. Hayatımız boyunca taşıdığımız o yüzler ya da başka bir deyişle maskeler ardında hep aynı kişi miyiz? İşte TRT’nin dijital platformu ‘tabii’nin yeni özgün içeriği “Persona”, tam da bu maskelerin ardındaki gerçeğe odaklanıyor. Dizi, ustaca işlenmiş bir gerilimin kıyısında, kimliğin kırılğan kabuğuyla insan ruhunun karanlık boşluğu arasında örülen bir hikâye sunarak suç psikolojisinin derinliklerine götürüyor izleyicilerini.

İnsan zihninin en karanlık köşeleri açığa çıkıyor

“Persona”, suç, gerçeklik ve kimlik kavramlarını sorgulayan sıra dışı yapısıyla dikkat çekiyor. Büyük bir kısmı, proje için özel olarak tasarlanan sorgu merkezinde geçen dizi, insan zihninin en karanlık köşelerini açığa çıkarıyor. Başrollerinde Ertan Saban ve Dilan Çiçek Deniz’in yer aldığı dizi, yazar ve suç psikolojisi uzmanı olan Yiğit Dağlı’nın kitabında anlattığı cinayetlerin, gerçek hayatta teker teker işlenmeye başlanmasıyla yaşanan gelişmeleri konu alıyor. Dizinin iddialı oyuncu kadrosunda Ece Yüksel, Cenan Adıgüzel, Merve Nur Bengi, Noyan Uzer, Can Bartu Arslan ve Harun Dağışan gibi başarılı isimler de yer alıyor. Yönetmenliğini Ekrem Arslan’ın üstlendiği dizinin senaryosu Savaş Korkmaz’a ait. Dizi; sıra dışı atmosferi, distopik yapısı,

yüksek prodüksiyon kalitesi ve karakter merkezli hikâye örgüsüyle, suç - gerilim türüne yeni bir soluk getirmesiyle de dikkat çekiyor.

Akıl oyunları ile örülü bir psikolojik savaş

Gözüne alınan Dağlı’nın konuşmak için tek bir şartı vardır; yalnızca eski eşi, adli psikolog ve sorgu uzmanı Burcu Türkoğlu’nun onu sorgulaması. Bu yüzleşme, klasik bir sorgunun ötesine geçerek akıl oyunları ile örülü büyük bir psikolojik savaşa dönüşür. İşte “Persona” bu psikolojik savaşın tam ortasında izleyicisine basit ama net bir soru yöneliyor: “İnsan kendisi olmaktan ne zaman vazgeçer?” Bu soruyu öylesine güzel soruyor ki, cevap arayışı her bölümde adım adım ilerleyen bir iç yolculuğa dönüşüyor. Dış dünya ile bağı koparıırken, iç dünyanın labirentlerinde dolaşmaya zorluyor izleyicilerini.

Kurgusu ve görsel dili ile sıra dışı bir yapım

“Persona”, insan ruhunun sınırlarını bulanıklaştıran bir sinema duyarlılığıyla çekilmiş. Gerçeği eğip büken kurgusuyla öne çıkan dizi, doğrusal bir zaman anlatısını bilinçli biçimde reddediyor. Karakterler, toplumun onlara giydirdiği maskelerle kendi iç sesleri arasında sıkışmış gibi. Her birinin hikâyesi bir diğerinin karanlığında hayat buluyor sanki. Hepsinin ruhunda fark edilmeyi bekleyen bir isyan yatıyor. Ve her sessizlik; bir yüzleşmenin, bir yalanın yankısı gibi. Yalnızca hikâyesiyle değil, kurgusu ve kullandığı görsel dille de izleyiciyi içine çekiyor dizi. Kamera, karakterlerin ruh hâline eşlik eden görünmez bir anlatıcı gibi davranıyor. Parlak anların hemen ardından gelen sessizlikler, durgun zaman algısı, kullanılan renkler yaratılmak istenen gerilime uygun bir atmosfer oluşturuyor. ‘tabii’ dijital platformunda ilk sezonun tüm bölümlerini izleyebileceğiniz “Persona”, ilk bölümden itibaren zihninizde yüksek sesle yankılanan tek bir soruya yanıt arıyor: “Ben kimim ve aslında kimin olmasına izin verildim?”

Dizinin başrollerinde Ertan Saban ve Dilan Çiçek Deniz yer alıyor

“Persona” bir psikolojik savaşın tam ortasında izleyicisine basit ama net bir soru yöneliyor: “İnsan kendisi olmaktan ne zaman vazgeçer?” Bu soruyu öylesine güzel soruyor ki, cevap arayışı her bölümde adım adım ilerleyen bir iç yolculuğa dönüşüyor.

Okan Yılmaz Yapımcı

Persona anlam olarak kişinin toplum içinde taktığı maske. Dizinin isminin hikâyesini sizden öğrenmek isteriz. “Persona” dizisini yapmaya karar verdiğimizde Carl Jung’un, “persona ve gölge” kavramları üzerinden doğrudan bir yol haritası oluşturduk. Persona, aslında bizim dışarıya gösterdiğimiz, toplumla ilişkilenmemizi sağlayan yüz; Jung’un tarif ettiği şekliyle gölge ise bastırılmış duygularımızı, kendi kendimize bile söylemek istemediğimiz gerçek yönlerimizi ifade ediyor. Biz bu dizide maskeyi çıkarmak istedik. Bu nedenle “Persona” ismi sadece estetik bir tercih değildi; hikâyenin omurgasını oluşturuyordu. Dizide; zanlıların, şüphelilerin önde duran o resmî ve kontrollü kimliklerini, yani personalarını yırtıp; altından gölgeyi, gerçek içsel motivasyonları ve karanlıkta kalan taraflarını çıkarmaya çalışıyoruz. Kısacası isim, hem anlatının psikolojik derinliğini hem de dizinin metodunu birebir karşılıyor.

Proje nasıl ortaya çıktı; nasıl gelişti?

“Persona”, aslında Ankara’da kurduğumuz Krom Studios ile gelişen büyük bir üretim hayalinin ilk önemli adımı oldu. Türkiye’de her şeyiyle bir film platosu olarak tasarlanmış bu yapıyı oluşturunca, hikâyenin atmosferi ile mekânın brutalist ve sert mimarisi arasında doğal bir uyum yakaladık. Bu mekânın sunduğu soğuk, minimal ve kurumsal hava,

suç ve sorgu psikolojisini anlatan “Persona”nın dünyasına çok uygun düştü. Dizide altı cinayetin çözülmesi için devlet tarafından hızlıca kurulmuş özel bir birim var. Bu nedenle biz de mekânı özellikle inşaat hâlinde, yeni kurulmuş gibi gösterdik. Burası hikâyenin gelişimine paralel olarak birimin de giderek oturacağı hissini verecek şekilde tasarlandı. Başlangıçta küçük bir fikirken, mekân, tema

Yapımcı Okan Yılmaz

“Bu işi özel kılan şey, insanın kendine söyleyemediklerine, gölgeye attıklarına ve çoğu zaman farkında olmadığı mikro çatışmalarına odaklanılması. Bu nedenle dizinin merkezinde modern bireyin içsel gerilimleri, sakladığı yüzü ve görünmeyen çatlakları var. Bu yüzden “Persona”, klasik bir suç dizisinden çok daha fazlası.”

ve Jung referansları birleşince proje daha büyük bir anlatıya dönüştü.

Psikoloji, suç, gerilim... Yapımcı olarak diziyi nasıl tanımlarsınız? İzleyiciye ne vadediyorsunuz?

Bu işi özel kılan şey, insanın kendine söyleyemediklerine, gölgeye attıklarına ve çoğu zaman farkında olmadığı mikro çatışmalarına odaklanılması. Bu nedenle dizinin merkezinde modern bireyin içsel gerilimleri, sakladığı yüzü ve görünmeyen çatlakları var. Bu yüzden “Persona”, klasik bir suç dizisinden çok daha fazlası... Hikâye; mikro mimikler, bastırılmış duygular, ufak jestler ve kişinin kendi gölgesiyle yüzleşmesi üzerinden ilerliyor. Bir zanlıyı sorgularken gözünün kırılma hızı, elini bir bardağa nasıl koyduğu, yalan söylerken oluşan yüz ifadesi bile hikâyenin parçası hâline geliyor. Bu nedenle diziyi psikolojik gerilim, suç, karakter çözümlemesi üçgeninde tanımlayabiliriz. İzleyiciye yalnızca suçun değil, insanın karanlık ve bastırılmış yüzünün anlatıldığı bir dünyayı; persona - gölge çatışmasının sürekli ön planda olduğu katmanlı bir anlatıyı ve hikâyenin her detayına dikkat eden, akıl yürütme üzerine kurulu bir yapıyı ve son olarak kadraja aldıklarıyla, çekim açılarıyla, gösterme biçimiyle ve aslında sakladıklarıyla iyi bir sinematografıyı vad ediyoruz. Ekip olarak resmî personayı yırtıp içimizdeki gölgeyi gösterebildiğimiz bir iş yaptığımızı düşünüyorum.

Oyuncu seçimlerini neye göre yaptınız?

Oyuncu seçiminde en kritik şey, dizinin mikro mimiklere dayalı yapısıydı. “Persona”, büyük jestlerden çok küçük kırılmalarla ilerlediği için oyuncuların yüz ifadelerini, göz hareketlerini

ve kontrollü oyunu ustalıkla taşıyabilmesi gerekiyordu. Her karakterin hem persona hem gölge tarafını aynı güçte yansıtabilmesi bizim için öncelikti. Bu nedenle oyuncuların yalnızca sahne enerjilerine değil, psikolojik geçişleri oynama becerilerine ve kamerayla kurdukları sessiz iletişime odaklandık. Ekibin tamamının yaratıcı tarafını mümkün olduğunca özgür bırakmak istediğimiz için oyuncuların önerilerine açık, yaratım sürecine aktif katılabilen isimlerden oluşmasına özen gösterdik. Oyuncu kadrosunu oluştururken hem deneyimli hem genç hem farklı jenerasyonlardan hem de psikolojik derinliğe uygun isimleri bir araya getirmek istedik. Aslında bütün karakterlere özel olarak eğildik. Çünkü dizideki karakter çeşitliliği, farklı sosyal yaşamlardan gelen, farklı psikolojiler barındıran karakterleri ve dinamikleri bir arada yakalamak içindi. Bu sayede, hikâyedeki suç ve gerilim yalnızca “iyi - kötü” kalıplarında değil; daha karmaşık, gri alanlarda işleyebildik. Yönetmenimiz Ekrem Arslan’la birlikte oyunculukta biraz daha stilize, distopik ve karanlık bir atmosfer hedefledik; bu yüzden oyuncu seçimi kadar performans yönlendirmesi, set atmosferi, ışık ve mekân da bu etkiyi destekleyecek biçimde planlandı.

Farklı ülkelerde de eş zamanlı gösterildi. Uluslararası tepkiler nasıl?

Dizi henüz çok yeni olduğu için elimizde kapsamlı uluslararası istatistikler ve raporlar yok. Ancak ilk yansımalar ve geri bildirimler, “Persona”nın uluslararası dijital izleyicide karşılık bulabileceğini gösteriyor. Bunun temel sebebi, dizinin Jung’un evrensel kavramları olan persona ve gölge üzerine kurulan psikolojik derinliği. Bu kavramlar kültürden

bağımsız biçimde herkes tarafından tanınan ve hissedilen temellere sahip olduğu için, dizi doğal olarak sınır ötesine geçebilen bir dile sahip. Suç, kimlik, vicdan, katiller, bastırılmış yönler, sorgu anındaki gerilim gibi temalar yalnızca Türkiye’ye özgü değil; tam tersine evrensel. Bu nedenle dizinin uluslararası platformlarda “yeni dalga Türk dijital gerilim dizisi” olarak ilgi uyandırabileceğini düşünüyoruz. Ayrıca tek mekân ağırlıklı yapı, brutalist estetik, zekâya dayalı sorgu atmosferi ve karakter psikolojisine odaklanan minimal anlatım özellikle yurt dışındaki izleyicilerin yeni yeni dikkatini çekmiş durumda. Şu ana kadar gelen tepkilerde en çok vurgulanan şey, dizinin evrensel psikolojik dili, karakter derinlikleri ve atmosfer tasarımı oldu. Kısacası, elimizde büyük istatistikler olmasa da “Persona”nın anlattığı dünyanın ve kullandığı psikolojik dilin uluslararası izleyicide yavaş yavaş bir karşılık bulmaya başladığını görmek bizi sevindiriyor. Geri bildirimlerin zamanla daha da şekilleneceğini öngörüyoruz.

Sürpriz bir sonla bitiyor. İkinci sezon için minik bir ipucu alabilir miyiz?

Birinci sezonda kurduğumuz birim, henüz yolun başındaydı. Hem mekân olarak hem ekip olarak bir “oluşum süreci” izledik aslında. Gölge kısmı, daha yeni yeni görünür olmaya başladı. İkinci sezonda bu birimin oturduğu ve kurumsallaştığı, karakterlerin ise kişisel gölgeleriyle daha doğrudan yüzleştiği bir dönemi izletmeyi planlıyoruz. Yani mekânın ve birimin gelişimi, karakterlerin içsel çatışmalarıyla paralel ilerleyecek ve persona - gölge çatışması ikinci sezonda daha görünür ve daha tehlikeli bir hâl alacak diyebilirim şimdilik.

Ekrem Arslan Yönetmen

Oldukça enteresan bir sorgu odası var tam merkezde. Biraz içini açar mısınız?

Kurduğumuz sorgu odası, hikâyemizin gövdesini oluşturuyor. Tütün benzerlerinde ve gerçekte yapılan sorgu odalarına kıyasla, tasarım olarak çok farklı özellikleri var. Bu özellikler insan psikolojisini nasıl etkileyebiliriz sorusundan yola çıkarak oluşturuldu. Bu noktada mekân, yalnızca bir oda olmaktan çıkıp, bireyin bilinç dışıyla yüzleştiği bir psikolojik arena hâline geliyor. Sinemada mekânın, karakterin ruh hâlini temsil eden bir uzantı olduğunu düşündüğümüzde, bu sorgu odası karakterlerin iç dünyasının da fiziksel bir karşılığına dönüşüyor.

Amacımız, tasarladığımız bu odada, karşımızdaki şüpheliyi egosundan ve personasından arındırabilmek. Odanın büyüklüğü, insanın kendisini küçük ve önemsiz, karşı tarafı ise büyük ve her şeye hâkim olarak algılamasını sağlamak amacını taşıyor. Burada mekânsal hiyerarşi, tıpkı otorite - itaat ilişkisini besleyen mimari yapılarda olduğu gibi, bilinçli bir baskı yaratıyor. İnsanın boyut karşısındaki psikolojik tepkisi, çoğu zaman sözcüklerden daha etkilidir; kişi konuşmadan önce çoktan teslim olmuş hissedebilir.

Odadaki basit masa ise insanı değerler hiyerarşisindeki yerini anlaması açısından bir referans noktası. Tavan yüksekliği alışılmış ev tavanlarından ortalama 40 santim daha alçak. Böylelikle şüpheli anlam veremediği bir şekilde hem kendini baskı altında hissediyor hem de ayağa kalkan bir görevli, perpektif değişkenliği

Yönetmen Ekrem Arslan, oyuncu Can Bartu Arslan ile

Yönetmen ve oyuncular sette

sebebiyle oluşan güç metaforu sayesinde oturan kişiye daha rahat otorite kurabiliyor. Yine önemli detaylardan bir analog ses kayıt cihazı. Sürekli sizi kaydeden bir nesnenin varlığının bilincinde olmak stres seviyenizin artmasına, yalan söylerken verdiğiniz tepkilerin istikrarsızlaşmasına ve çaresizlik hissine sebep oluyor. Aynı durum odadaki size odaklanmış 6 sistem kamerası içinde geçerli. Kameralar gizli değil, bu sayede şüphelilerin sürekli gözetim altında tutulduklarının, en ufak hatalarının bile kayıt edildiğinin farkında olmalarını istedik. Sorgu odası bir anlamda panoptikon modeli olarak kuruldu. Şüpheli kimseyi göremiyor fakat her an herkes tarafından izlendiğine emin olarak davranışlarını istikrarsızlaştırıyor. Görülüp görülmediğini bilmeyen birey, sonunda kendi kendinin gardıyanı hâline

“Sahnelerin psikolojik durumlarını daha iyi yansıtmak için kamera hareketlerini sınırlandırdık ancak açıları zenginleştirdik. Her bir sahne barındırdığı gerilimi ve karakterlerin içine düştükleri durumu en iyi yansıtacak şekilde kendi içinde özel olarak planlandı.”

gelir. Bu da davranışların yapay bir düzleme kaymasına sebep olur. Biz de bu olguya gerçek bir test alanı hazırlamış olduk. Bunu yaparken hem psikologların görüşleri hem de dünya üzerinde yapılmış deney ve testlerin sonuçları üzerinden yola çıktık. Bu yönüyle mekân, yalnızca dekor değil; aynı zamanda bir deney laboratuvarına, bir insan davranışı simülâtörüne dönüşmüş oldu.

12 bin metrekarelik özel bir platoda gerçekleşti çekimler. Nasıl bir atmosfer yaratmaya çalıştınız?

Platonun büyük olmasını istememin sebeplerinden biri, içerik olarak, içindeki insanların küçük hissetmelerini sağlamaktı. Yine gün ışığı olmaması zaman algısını manipüle etmesi için. Aynı zamanda sıkça kullandığımız bilinç dışı kavramı için de önemli bir metafor olarak kullanıldı. Dünyadan kopuk, kendi gerçekliğini dayatan, insanı aciz hissettiren ve kaçış yok hissi veren egemen bir yapı olması benim için önemliydi. Burada plato, âdeta bir boşluk evreni gibi

Yönetmen dizide metaforlara da bol bol yer vermiş. Hande Coşkun rolünü oynayan Naz Çağla Irmak o sahnelerden birinde

çalıştı. Dış dünyaya dair ipuçlarının silinmesini, karakterlerin zamansız ve mekânsız bir noktaya sürüklenmelerini hedefledik. Yapım açısından bakıldığında ise kontrolü kolay ve planlaması rahat bir çalışma ortamı sağladı. Böylelikle anlatmaya çalıştığımız hikâyeye odaklanmak için daha fazla zaman tasarrufu sağlamış olduk. Ancak hikâye için oluşturduğumuz bu atmosfer, bunun bir hikâye olduğunu bilen ekibimiz için bile aynı zorlayıcı psikolojik etkileri gerçekleştirdi. O sebeple ekibin stres kontrolü için sık sık mekândan dışarıya çıkmaları gerekti. Bu durum bile, kurulan atmosferin ne kadar güçlü olduğunu göstermesi açısından önemli.

Biraz çekim ve kurgu aşamasından bahseder misiniz?

Çekimler için oluşturduğumuz sıra dışı atmosfere ve hikâyemize tam anlamıyla hizmet edecek ve uyumlu olacak bir yöntemle hareket etmeliydik. Bu sebeple öncelikle görüntünün aspect oranını 2:35 yapmaya karar verdik. Aynı zamanda karakterlerin psikolojik durumlarını daha iyi yansıtmak için görüntülerin odak merkezi ve çevre bilgisinde bozulmalar istiyorduk. Bu sebeplerle anamorphic lensler tercih ettik. Onun yanında yakın çekimler için macro lensler ve özel planlar için çeşitli filtreler kullandık. Görüntüdeki bu bilinçli bozulma, aslında karakterlerin iç dünyasındaki bozulmanın fiziksel karşılığı gibi işliyor; seyirci, farkında olmadan karakterle aynı algısal deformasyonu deneyimliyor. Sahnelerin psikolojik durumlarını daha iyi yansıtmak için kamera hareketlerini sınırlandırdık ancak açıları zenginleştirdik. Her bir sahne barındırdığı gerilimi ve karakterlerin içine düştükleri durumu en iyi yansıtacak şekilde kendi içinde özel olarak planlandı. Kurgu aşamasında ise lineer bir akıştan uzaklaştık. Onun yerine aynı görüntüde

yaptığımız bozulmalar gibi zaman algısı ve akışı üzerinde bozulmalar hedefledik. “Önce, şimdi ve sonra”nın birbirine karıştığı daha komplike ve karmaşık bir yapı kullandık. Bu yapı izleyiciyi klasik bir anlatı konforundan çıkararak aktif bir katılımcı hâline getiriyor; bu sayede izleyicinin sadece seyirci kalmamasını ve anlam inşa etmeye zorlanmasını hedefledik.

Tek mekân üzerine kurulu bir dizi olmasına rağmen izleyiciyi sıkıkmıyor. Bu dengeyi nasıl kurdunuz?

Tek büyük bir mekânın içerisinde 10 farklı mekânımız vardı. Bunlara bir de bölüm başlarında kullandığımız olay yerleri eşlik etti. Böylelikle seyirci tek bir atmosfer içinde 20 farklı mekâna şahitlik etti. Ayrıca bölümlerin büyük bir kısmının geçtiği sorgu odası için tasarladığımız ışık ve renk değişimleri, tek bir mekânı birden fazla kez yeniden üretirken, tekdüzelikten uzakta, seyirci için bir sürpriz ögesine dönüştü. Yine bölümlerde çok fazla sayıda karaktere yer verdik. Bu kombinasyonlar sayesinde seyirci sıkıcı olmaktan çok uzakta, baş döndüren bir tempo ve ihtimaller zincirinin içerisinde buldu kendini.

Renk detayı oldukça dikkat çekici. Neydi tam olarak çıkış noktanız?

Sorgu odasında kullandığımız renkler ve renk değişimleri için ‘chroma-therapy’i referans aldık. Farklı renkler, farklı şiddette ışıklar ve bu ışıklara maruz kalma aralıkları değiştikçe insan psikolojisi de değişiyor. Bu ışıkları, hem deneysel bir yolla gerçeğe ulaşmak hem de hikâyemizdeki şüphelileri manipüle etmek ve dirençlerini kırmak için kullandık. Renk, burada sadece estetik bir unsur değil; neredeyse bir psikolojik silah gibi kullanılmış oldu. Görsel bir işkence ya da bir itiraf tetikleyicisi. Renk kullanımına sadece mekânlar için değil, kıyafet seçimlerinde de

dikkat ettik. Karakterlerimizin kostüm tarzları da renkleri de temsil ettikleri personalara ve psikolojik sapmalarına göre belirlendi.

Kullandığınız metaforlar konusunda neler söyleyebilirsiniz?

Öncelikle çok fazla metafor kullandığımızı belirtmem lazım. Bunların hepsini sıralamak çok uzun olacaktır. Mekân tasarımındaki detaylardan, karakterlerin kollarındaki saatlere, diyaloglar içerisindeki alıntılardan, kullandığımız müziklere kadar her bölüm için özel olarak düşünülmüş çok uzun bir liste var elimizde. Bunların bazıları bölümler ile ilgili doğrudan mesajlar ve kavramlar içerirken, bazıları da hikâye ve sonuçlara dair ipuçları barındıran bilmeceler gibi. Ayrıca bazı metaforların deşifre edilmesini istemiyorum. İlgilisi, onları keşfedecektir ve bu onlarla benim aramda özel bir ilişki olarak kalsın isterim. Bu anlamda yapım için yola çıktığımızda, diziyi yalnızca izlenmek değil, çözülmek üzere inşa etmeyi arzuladık diyebilirim. Bu sebeplerle, diziyi de ismini veren persona kavramından bahsetmek ve diğerlerini saklı tutmak yerinde olacaktır. Açılış sahnesinde kullandığımız kese kağıdından maskeler ve kırık ayna diziyi anlamlandırmak için önemli temsiller. Daha önce yaptığım bir fotoğraf serisi olan “Paper Persona” için yazdığım içerik yazısını, burada fikri temel aldık. Persona kavramının Türkçe karşılığı maske demek ve psikolojik bir kavram olarak bireyin dış dünyada kabul görmek için taktığı maske/ maskeler anlamına geliyor. Bu açıdan bireyin sakladığı kişiliğine de ışık tutuyor. Kişiliğimizin en saf hâlini ortaya çıkaran suç ve sevgi kavramları bu anlamda personalarımızın devrede olamayacağı durumlar ve dolaylı olarak bizim hikâyemiz açısından kardeş kavramlara dönüştü. Bu anlamda dizi, başlı başına bir metafor olarak seyirciye sunulmuş oldu.

Ertan Saban Yiğit Dağlı karakteri

Oldukça farklı ve sıra dışı bir yapım. Biraz diziden ve rolünüzden bahseder misiniz?

Dizi bir sorgu odasında geçiyor, tek mekân ve bu mekânda çalışan özel bir ekip. Ben de Yiğit Dağlı karakterini canlandırıyorum. Yiğit ülkenin bir numaralı cinayet romanı yazarı. Benim karakterim aslında bu ekibin oluşmasında bir rol oynuyor diyebilirim. Gerisi seyircilerimizin yorumuna kalsın.

Senaryoyu ilk okuduğunuzda neler düşündünüz?

Çok sağlam senaryo diye düşündüm. Sonrası sette gelişti ama ciddi temeli olan bir senaryoydu. İlgî çekici, farklı bir iş. Sonrasında ne olacağını merak ederek okudum hep.

Tecrübeli ve iyi bir oyuncu olarak zorlanmadığınız düşünüyoruz. Peki siz buradaki rolünüzü tüm oyunculuk kariyeriniz içinde nasıl konumlandırıyorsunuz?

Aslında bu bizim işimiz her rolün yeri bende çok farklı. Mutluyuz işimizle ve işimizden.

Dizi izleyiciye neler vad ediyor?

Dizi izleyiciye eğer dikkatli takip ederse, her gün karşılaşmadığı bir dünyanın (senaryoda mevzu geçen olaylar ve enformasyonlar açısından) ilginçlikler vad ediyor. Gerilim ve bu gerilimin içinde psikolojik bir çatışma, akıllıca yazılmış, beklenmedik dönüşler vad ediyor.

Dizi, Ertan Saban'ın oynadığı Yiğit Dağlı'nın kitabında anlattığı cinayetlerin, gerçek hayatta teker teker işlenmeye başlanmasıyla yaşanan gelişmeleri konu alıyor

Yalnızca hikâyesiyle değil, kurgusu ve kullandığı görsel dille de izleyiciyi içine çekiyor dizi. Kamera, karakterlerin ruh hâline eşlik eden görünmez bir anlatıcı gibi davranıyor. Parlak anların hemen ardından gelen sessizlikler, durgun zaman algısı, kullanılan renkler yaratılmak istenen gerilime uygun bir atmosfer oluşturuyor.

Oyuncu Noyan Uzer

Dilan Çiçek Deniz Burcu Türkoğlu karakteri

Rolünüzden ve diziden biraz bahseder misiniz?

Dizide adli psikolog ve sorgu uzmanı Burcu Türkoğlu'nu oynuyorum. Burcu, insanların davranışlarının arkasındaki duygusal ve zihinsel mekanizmalara bakan biri. “Persona” da tam bu yerden ilerliyor aslında. Suçun sadece bir eylem olmadığını, bir düşünme biçimi ve bir geçmişi olduğunu hatırlatıyor.

Dizi oldukça farklı olarak değerlendiriliyor izleyiciler tarafından. Siz bu konuda neler söylersiniz?

“Persona”nın farkı, izleyiciyi pasif bir konumda bırakmaması. Sadece ne olduğunu değil, neden olduğunu da sorguluyor.

İzleyiciyi bir şeyleri sorgulamaya iten bir dizi. Sizin dünyaya bakışınızı değiştirdi mi?
Evet, karakterim bana iyi geldi. Burcu’nun olayları ele alışındaki netlik, benim de bazı şeylere daha sade ve daha gerçek bir yerden bakmamı sağladı.

Alışılmışın dışında bir türü var dizinin. Özellikle sizi heyecandıran bir şey oldu mu?

“Persona”nın kesin görünen ama aslında çok yoğun bir dünyası var. Bu kadar küçük bir alanda, sadece diyalogla böyle bir gerilim kurmak beni gerçekten heyecandırdı. Bir de sette yeni insanlarla tanışmak, o enerjiyi paylaşmak çok iyi geldi.

Çevrenizden ve izleyicilerden nasıl yorumlar aldınız?

En çok “tüm bölümleri arka arkaya izledik, bir gecede bitirdik” dediler. Bu etkiyi yaratması benim için çok kıymetliydi.

Dilan Çiçek Deniz, adli psikolog ve sorgu uzmanı Burcu Türkoğlu'nu oynuyor

Can Bartu Arslan Aras Yılmaz karakteri

Sizin dizide kilit bir rolünüz var. Biraz bahseder misiniz?

Dizide canlandırdığım karakter, toplumun ‘iyi’ diye kutsadığı sınırları çoktan aşmış biri. Kendi ahlakını kendi yaralarından inşa etmiş; adalet kavramını da acılarının içinden yeniden şekillendirmiş. Dışarıdan baktığınızda soğukkanlı, duygusuz ve tamamen kontrol sahibi bir adam görüyorsunuz. Ama bu kabuğun altında yıllarca bastırılmış bir öfke, sevgisizliğin bıraktığı bir boşluk var. Timur, hayatta kalmak için duygularını gömmüş, acısını parçalamış ve bunun yerine kendine bir düzen kurmuş. Aras ise bu düzenin bir parçası değil;

Timur’un gölgesinden kopup gelen bir ihtiyaç aslında. O masum, kırılan ve duygusal yan... Timur’un kimseye göstermemek için yıllarca zincirlediği o çocuk. Ve Timur ne zaman kirli bir iş yapması gerekse, ne zaman karanlık tarafını dışarı çıkarması gerekse gölgesindeki bütün yükü Aras’a taşıtıyor.

Bu karakterin yarattığı sistem, bir insanın karanlığıyla nasıl kol kola yürüebildiğini gösteriyor. Onun için ölüm bir ceza değil, bir düzen. Adalet, toplumun söylediği değil; kendi zihninde çarpıttığı hâlidir. Kısacası bu hikâyede gördüğümüz adam, yalnız bırakılmış bir çocuğun intikamla büyümüş, gölgesini silah gibi kullanan bir versiyonu. Ve onu tehlikeli yapan da tam olarak bu.

Senaryo önünüze geldiğinde tepkiniz ne oldu?

Bu işin farklı bir yerde durduğunu, bana gönderilen karakter analizini okuduğum anda anladım. Bu coğrafyada gerçekten emek verilmiş, incelikle düşünülmüş bir metne rastlamak çok kıymetli. Açık söylemek gerekirse, karşıma böyle derin bir çalışma çıkacağını hiç beklemiyordum ve oldukça şaşırdım.

Genç bir oyuncu olarak zorlandığınız oldu mu?

Zorlandığım tek kısım ezberdi. Karakterin derinliği ve analizleri o kadar yoğunlu ki, metni hafızama oturtmak zaman aldı.

Diziye üç kelime ile tanımlamanızı istesek ne söylerdiniz?

Doğru sevmeyi bilelim.

Can Bartu Arslan, sıra dışı bir kimlik olan Aras karakterini canlandırıyor

Ece Yüksel Gamze Korkmaz karakteri

Sıra dışı bir senaryo olarak ilk anda neler hissettirdi?

Okumaya başladığım anda beni içine çakti ve tek solukta bitirdim. Benzeri bir senaryo daha önce okumamıştım bu yüzden de ayrıca etkilendim. Hatta okuduğum anı çok net hatırlıyorum, henüz birinci bölümü okumayı bitirmeden menajerimi arayıp projede çok olmak istediğimi söylemiştim. O da “Biraz sakın ol, hepsini oku öyle karar verelim.” demişti. Nitekim okumam bittiğinde, projeye olan heyecanım ve isteğim artmıştı.

Bir davranış bilimciyi canlandırıyorsunuz. Nedir Gamze’nin öne çıkan yönleri?

Gamze, oldukça başarılı ve zeki bir kadın. Genç yaşına rağmen akademik anlamda büyük başarıları olan bir davranış bilimci. Bunun yanında sürekli sorgulayan ve gözlemleyen bir karakterinin olması, sorgu ve analiz biriminde vazgeçilmez bir ekip üyesi yapıyor onu. Zaman zaman ekip içinde gerilime sebep olsa da inandıkları uğruna savaşmaktan kaçmayacak kadar cesur olması onun en büyük gücü.

Rolünüzle nasıl özdeşleşmeye çalıştınız?

Gamze’nin mesleğine dair bolca okuma yaptım. Bu şekilde davranış bilimi alanında kendimi daha rahat hissettim. Setimizde danışabileceğim bir psikoloğumuz vardı, onun da yardımıyla Gamze’nin mesleki hakimiyetini

olabildiğince tecrübe ettim. Sevgili yönetmenimiz Ekrem Arslan da bu konuda çok destekleyiciydi. Bize sette karakterlerimizle özdeşleşebilmemiz için zaman ve alan tanıdı. Sorgu odası içindeki kameraların yönlendirmesini ve ayarlamasını ben ve Dilan yapıyorduk gerçekten. Bu gibi küçük dokunuşlar karakterimizde kalmamızı ve alan hâkimiyetimizi pekiştirmemizi sağladı.

Dizideki gerilim ve akıl oyunları konusunda neler söylersiniz?

Dizinin bu yönü izleyici için ayrı, oyuncu için ayrı keyif veren bir şey. Her bölümde birbirinden heyecanlı sahnelerimiz ve vakalarımız vardı. Biz çekerken o gerilimi hissettik ve ne mutlu ki bu tansiyon çok doğru bir şekilde seyirciye geçmiş.

Ece Yüksel, sorgu ekibinin vazgeçilmez parçası Gamze Korkmaz rolünde

Sanatın ve kültürün güçlü sesi

Edebiyattan tarihe, arkeolojiden müziğe, resimden mimarlığa, felsefeden sinemaya, tiyatrodan fotoğraf dünyasına...Yepyeni yapımlar ve dokunuşlarla geniş bir izleyici kitesine ulaşan TRT 2'nin yeni yayın dönemi başladı. Kanalın izleyicisiyle buluşan programlarına birlikte bakalım!

Tekdüze bir yaşamın aktörleri, günlük rutin iş ve faaliyetlerin esiridir. Gözlerini, bir önceki günün aynısı olan sorumluluklarını gerçekleştirmek için açarlar güne. Bir robot gibi hareket ederken ayakta kalabilecekleri bir hayat sürebilmek için çabalar, böylece sıkıcı, renksiz ve benzetme yerindeyse bir at gözlüğü takarak yıllarını doldururlar. Oysa bambaşka hayatları, farklı düşünceleri, bakış açılarının çeşitliliğini, duygu yoğunluklarını, yaratıcılığın gücünü keşfedenlerin yaşamı öyle midir? Her ne kadar yapmak zorunda kaldıkları mesuliyetler olsa da gidilebilecek yolların sayısız olduğunu fark edebilenlerdir onlar. Peki nasıl?

Ulaşılabilecek en kolay olan ve en değerli formülü sunan kültür- sanatla elbette. Notaların inişli çıkışlı ritmiyle, edebiyatın binbir çeşit anlam barındıran kelimeleriyle, felsefenin aydınlatıcı yanıyla, ressamların perspektifleriyle, sinemanın büyüleyici hikâyeleriyle... Yazar ve filozof Albert Camus, "Sanat insan olma mücadelesinin bir parçasıdır." derken Antropolog Clifford Geertz, "Kültür, insanın dünyayı yorumlama biçimidir." der. Kültür ve sanatı ister takipçi ister uygulayıcı olarak olsun hayatının içine alan insan yaşamını, sonsuz renk skalasına sahip bir ressam gibi dilediğinde boyayabilir. Şüphesiz bu seçim, onu rutinin bir parçası olmaktan çıkarırken toplum içindeki varoluşuna anlam katar. İşte

kültür- sanatın var ettiği kişiler, bu yolda gelişmek isteyenler, bir vizyona sahip olması gereken gençler ve dimağlarının doğru bilgilerle dolması gereken çocukları için TRT'nin kültür- sanat kanalı TRT 2, kuruluşundan bugüne bu anlamda değer kazanıyor. Kültürden sanata; edebiyattan tarihe, arkeolojiden müziğe, resimden mimarlığa, felsefeden sinemaya, tiyatroya hatta gastronomiye... TRT 2 kanalı, toplumun kültürel nabzını tutan ve sanatın geniş kitlelere ulaşmasını sağlayan önemli bir alan olarak farkını ortaya koyuyor.

Kültür ve sanata verilen kıymetin önemli bir parçası olan kanal

Topluma etkisi çok katmanlı olan

TRT 2, bir televizyon kanalı olmanın çok daha ötesinde önemli bir misyonu üstleniyor. Toplumu kültürel dokularla süslerken sanat ve sanatçıyla sarıp sarmalıyor. Ve kanal, her yıl olduğu gibi bu sene de yeni yayın döneminde yepyeni programlarıyla göz dolduruyor.

kültür- sanat programları hem bireysel hem de toplumsal düzeyde güçlü dönüşümler yaratabilir. Bu yapımlar bir toplumun kültürel derinliğini, eleştirel kapasitesini, yaratıcı potansiyelini ve toplumsal bağlarını güçlendirir. Güçlü bir toplumun temel taşlarından biri kültür ve sanata verilen kıymetle ilintilidir. Kapsayıcı ve geniş içerikli yayın anlayışı ile TRT 2, izleyicilerine bu bilgiler ışığında bambaşka bir dünya sunuyor. Bugünün sanat ortamını geleceğe taşıırken geçmişin değerlerini günümüzle buluşturuyor. Estetiğin koridorlarında dolanırken, toplumsal okumalar yapılmasına olanak tanıyor; sanat ekosisteminin gelişmesine katkıda bulunuyor. Sergiler, tiyatro oyunları, konserler, filmler, edebiyat eserleri, genç sanatçıların bakış açıları ve ustaların hayatımıza kattıkları... TRT 2, bir televizyon kanalı olmanın çok daha ötesinde önemli bir misyonu üstleniyor. Toplumu kültürel dokularla

süslerken sanat ve sanatçıyla sarıp sarmalıyor. Ve kanal, her yıl olduğu gibi bu sene de yeni yayın döneminde yepyeni programlarıyla göz dolduruyor.

Sanata ve hayata zengin içeriklerle dokunuyor

Türkiye'nin kültür ve sanat kanalı TRT 2, sanatın ve kültürün tüm renklerini kapsayan yayın anlayışı ve zengin içerikleriyle yeni sezona başladı. Kültürün farklı alanlarına ışık tutan yapımlarıyla sanatın çok yönlü dünyasını ekranlara taşıyan kanal, yeni sezonunda sevilen programlarının yanı sıra izleyicilerine yeni bakış açıları kazandıracak yapımları da ekrana taşıyor. Toplumun temel yapı taşı olan aileye farklı açılardan bakan "İçimizdeki Ev", sosyolog Erol Erdoğan'ın moderatörlüğünde doğa, kültür, okul ve akran ilişkilerini çocukların gözünden ele alıyor. Usta gazeteci Avni Özgürel'in sunduğu "Bâb-Âli Sohbetleri" 19. yüzyıldan günümüze uzanan kültür ve düşünce akımlarını tarih meraklılarıyla buluşturuyor. Mekânların ruhunu seslerle birleştiren "Duvarların Ötesinde", iç mimar ve müzisyen Büşra Kayıkçı ile mimarlık ve müziğin lirik birlikteliğini izleyiciye sunarken; "Kilit Taşı" programında Ali Günvar ve Süleyman Seyfi Ögün, Osmanlı modernleşmesini mimari üzerinden değerlendirerek siyasal ve toplumsal dönüşümleri gündelik hayat ve edebiyatla ilişkilendiriyor.

Kültür ve sanat mirastır

"Anadolu'da Giyimin Ayak İzleri" programı, tarih boyunca Anadolu'da giyim- kuşam kültürünün izini sürerken "Geometrik Desenler", Türk- İslam sanatının estetik, matematiksel ve sembolik düzenlerini inceliyor. Sanat, mimari ve sesin kesişiminde izleyiciyi duyuşsal bir yolculuğa çıkaran "Akustik Sırlar", mekânın akustikliğini sanatsal bir bağlamda yorumlarken; "Sanatkâr Gönüller" mesleklerinin yanı sıra sanatla iç içe yaşayan sivil kahramanların başarı hikâyelerini ekrana taşıyor. "Sokak Sanatları", pandomimden grafitiye, sokak müziğinden performans sanatına uzanan yaratıcı ifadeleriyle kent estetiğinin nabzını tutarken "Hatır", Türk resim sanatının önde gelen tablolarını farklı bir bakış açısıyla yorumluyor.

Müziğin evrensel sesi de TRT 2'de

Elbette TRT 2 içerikleri bu yapımlarla sınırlı değil. Müzik dünyasının değerli noktaları da kanalın yayın akışındaki yerini alıyor. Mozart'tan Beethoven'a, Bach'tan Chopin'e uzanan klasik müziğin ölümsüz eserleri "Adagio" programında izleyiciyle buluşuyor. Tanıdık sesler ve klasikleşmiş müzikler ile bir TRT 2 klasiği olan "Pazar Konseri" izleyicisiyle bir araya gelmeye devam ediyor. "Osmanlı'nın Kayıp Besteleri" ise geçmişten bugüne ulaşan melodileri yeniden canlandırarak müziğin kültürel derinliğini ekrana taşıyor.

"Bâb-Âli Sohbetleri"

"Bâb-Âli Sohbetleri"

Her pazartesi, saat 20.00'de

"Bâb-Âli Sohbetleri", Tanzimat döneminden günümüze uzanan siyasi, toplumsal, edebî ve sanatsal bir yolculuğu ele alıyor. Her hafta farklı bir konu ve alanında uzman konuklarla, "Bâb-Âli Sohbetleri" bir dönemin ruhunu yansıtıyor. Kübranın Nilüfer'in moderatörlüğünde, gazeteci yazar Avni Özgürel'in daimi konuk olduğu bölümler, alanında uzman isimlerle yapılan sohbetlerle destekleniyor. Düşünce tarihine ışık tutan içerik, izleyiciye geniş bir perspektif sunuyor.

1. bölümünde; Prof. Dr. Mehmet İpşirli ile "Bâb-Âli" kavramı, tarihsel ve toplumsal açıdan masaya yatırılıyor.
2. bölümünde; Prof. Dr. Cezmi Eraslan ile "Tanzimat ve II. Meşrutiyet" konusu tarihsel ve toplumsal açıdan konuşuluyor.
3. bölümünde; Prof. Dr. Vahdettin Engin ile "Siyasi Kırılmalar ve Darbeler", tarihsel ve toplumsal açıdan inceleniyor.

4. bölümünde; Dr. Öğr. Üyesi Selim Han Yeniaccun ile "Jön Türkler, İttihat ve Terakki" konusu ele alınıyor.

5. bölümünde; Prof. Dr. Ali Fuat Örenç ile "Osmanlı'da Diplomatik İlişkiler", tarihsel ve toplumsal boyutları ile tartışılıyor.

Sanatın Tüm Renkleriyle!

TRT2

“Kilit Taşı” Her pazartesi, saat 23.00’te

Ali Günvar ve Süleyman Seyfi Ögün’ün birlikte sunduğu “Kilit Taşı”nda, Osmanlı modernleşmesi mimari açıdan ele alınıyor. Programda, siyasal ve toplumsal değişimlerin yanı sıra gündelik hayat, edebiyat ve mimari arasındaki ilişki değerlendiriliyor.

1. bölümünde konu, modernleşme olgusunun çıkış sebebi ve süreçleri, Avrupa’daki modernleşme hikâyesi ile modernleşmenin Osmanlı’daki karşılığı.
2. bölümünde; Lale Devri’ni hazırlayan siyasal ve kültürel koşullar ile dönemin bahçe ve mekân kültürü değerlendiriliyor.
3. bölümünde; Lale Devri’nde Osmanlı toplumunun değişen yapısı ve avludan bahçeye taşınan yeni yaşam anlayışı yer alıyor.
4. bölümünde; Lale Devri bahçeleri Fransız ve İngiliz bahçeleriyle karşılaştırıyor; şiire ve mimariye yansımaları konuşuluyor.

“Osmanlı’nın Kayıp Besteleri” Her salı, saat 21.00’de

Türk müziğinin kültürel ve düşünsel derinliklerini işleyen program, iki uzman ve bir orkestra eşliğinde izleyicilerle buluşuyor. Hem sohbet hem de icra edilen eserlerle, Osmanlı döneminden günümüze ulaşan besteler yeniden hayat buluyor.

1. bölümünde; Türk musikişi makamlarıyla bestelenmiş Arapça güfteli ilahiler olan şuşuller ele alınıyor; türün notaya alınmış ancak bugüne kadar icra edilmemiş örnekleri seslendiriliyor.
2. bölümünde; Osmanlı’daki Batılılaşma hareketlerinin müzikteki yansımalarından biri olarak karşımıza çıkan marş formu ele alınıyor.
3. bölümünde; Osmanlı/ Türk müziğinin yazılı kaynakları içerisinde önemli bir boşluğu dolduran Bizans notaları yer alıyor.

“Hatır” Her çarşamba, saat 21.00’de

Türk resim sanatının önde gelen tablolarını merkeze alan program, kompozisyonun temel unsurlarını kültürel mirasla buluşturuyor.

1. bölümünde; Osman Hamdi’nin “İki Müzisyen Kız” eseri ve eserde yer alan tamburun üretimi konuşuluyor.
2. bölümünde; Nakkaş Osman’ın “Çelebi Mehmet’in Ölümünün Gizlenmesi” eseri ve eserde yer alan yorganın üretimi ele alınıyor.
3. bölümünde; Mihri Müşfik Hanım’ın “Kahve İçen Kadın” eseri ve eserde yer alan porselenin üretimi yer alıyor.
4. bölümünde; Namık İsmail Sedirde’nin “Uzanan Kadın” eseri ve eserde yer alan ahşabın üretimi konuşuluyor.
5. bölümünde; Hikmet Onat’ın “Dikiş Diken Kadın” eseri ve eserde yer alan nakışın üretimi ele alınıyor.

“Adagio” Her cumartesi, saat 19.00’da

Klasik müzik tarihinde önemli yere sahip eserlerin seslendirildiği programda, alanında uzman isimler, besteler üzerine görüşlerine dile getiriyor.

1. bölümünde; piyanist Gökhan Aybulus, Beethoven’ın “Moonlight Sonate” adlı bestesini seslendirirken müzik yazarı ve müzisyen Aydın Büke ve akademisyen müzikolog Sungu Okan, eser üzerine konuşuyor.
2. bölümünde; piyanist Özgür Ünal, Mozart’ın “Rondo Alla Turca” adlı bestesini seslendirirken, müzik yazarı- müzisyen Aydın Büke ve müzikolog Ersin Antep eser üzerine görüşlerine dile getiriyor.
3. bölümünde; piyanist Ayşe Nil Ülgener, Bach’ın “Kahve Kantatı” adlı bestesini seslendirirken, müzik yazarı- müzisyen Aydın Büke ve Ali Pınar’ın eser üzerine görüşlerine yer veriliyor.
4. bölümünde; Franz Liszt’in “Rapsodi No. 2” parçası piyanist Tutu Aydınoglu’ndan dinleniyor; Prof. Dr. Müzikolog Ahmet Bülent Alaner, Prof. Dr. Sinan Erşahin ve sanatçı Hakan Şensoy parçayı yorumluyor.

“Kilit Taşı”

“Osmanlı’nın Kayıp Besteleri”

“Hatır”

“Adagio”

Müzikle dolu 16 yıl!

16 yıldır Türkiye'yi sarıp sarmalayan bir ses var. Bize ait her ne varsa sesini sözünü onlarla beziyor. Bu topraklardan beslenen her bir değeri koruyup gelecek kuşaklara aktarıyor. Bir taraftan ayağını sıkıca toprağa basarken bir taraftan da şimdikiyi anlatan, geleceğe uzanan her bir tınıyı yanına alarak yolculuğuna devam ediyor.

Farklılıklarımız ne olursa olsun bizi aynı duyguda buluşturan TRT Müzik, yayınladığı tüm programlarıyla Türk müziğine özgü kültürel değerlere sahip çıkıyor. Bu kültürel birikimi gelecek kuşaklara aktarmak ilkesiyle; Türk sanat müziğinden Türk halk müziğine, poptan caza, etnik müzikten evrensel müziğe kadar geniş bir yelpazede müziğin her rengine kapılarını açıyor. Emeğini müziğe adanmış müzisyenlerden kalbini müziğe açmış amatörlerle kadar tüm müzik sevdalılarına imkânlar sunan, genç sanatçılarla müziğe yeni bir soluk kazandıran, Anadolu'nun yerel sanatçılarını ve renkli zenginliğini ekranlara taşıyan, dünya müziğine kulak veren Türkiye'nin müzik kanalı TRT Müzik; yeni yaşına yeni yayın dönemi coşkusuyla giriyor.

TRT Müzik 16 yaşında!

Yenilenen içeriği, dikkat çekici yapımları ve müzik dünyasına yön veren isimlerin konuk olacağı programlarıyla müziğin nabzı yine

TRT Müzik'te atıyor. Yeni yayın döneminde; TRT Ankara, İstanbul ve İzmir radyoları saz ve ses sanatçıların gerçekleştirdikleri kuşak programları, Anadolu'nun müzik kültürünün izinin sürüldüğü yayınlar, nostaljik arşiv programları, dünya müziğini takip eden yapımlar, müzik haberleri, enstrümanların hikâyeleri ve müzik listelerinden oluşan zengin içerikler müzik sevenlerle buluşuyor.

Yeni programlar

"Senin Müziğin Senin Kanalın" mottosuyla her tür müziğe kapılarını açan TRT Müzik; pop, halk müziği ve sanat müziği türlerinde içeriklere sahip yeni programlarını izleyici ve dinleyicisiyle buluşturmaya başladı. TRT sanatçısı Mine Geçili ve Ahmet Baran'ın sunduğu "Müzik Yolcuları"; sanat müziği klasiklerini canlı yayınlı izleyiciyle buluştururken, halk müziğinin sevilen sesleri Erol Parlak ve Deniz Toprak "Aşk Özünden" programıyla ekranlarda yer alıyor. Yeni yayın döneminin iddialı bir diğer programı ise "Rotamız Müzik". "Her Durakta Yeni Bir

Ses, Yeni Bir Hikâye" mottosuyla hazırlanan yapımda, Türkiye'nin farklı bölgelerinden çekilen görüntüler eşliğinde en sevilen eserler seslendiriliyor. Besteci yönüyle dikkat çeken Ümit Sayın'ın sunduğu "Ümitli Şarkılar", farklı konsepti ve repertuarıyla izleyiciye 70'li yılların nostaljisini yaşatacak olan "Rüzgâr Gibi Geçti" de diğer yeni programlar arasında.

Sevilen programların yeni bölümleri

Yeni yayın döneminde, sevilen programların yeni bölümleri de ekranlarda olacak. Metin Özlükü'yle 90'ların iz bırakan şarkılarına yapılan yolculuğun adı; "90'lar Akustik", Sinan Akçıl'ın sunumuyla "Sinan'la Sahnede", Melike Öcalan'ın sunduğu ve konuklarıyla müzikli bir sohbet gerçekleştirdiği "Melike ile Müziğin Ritmi" ile Orhan Çakmak'ın Türk dünyası müziğinin izini sürdüğü "Türkistan'dan Rumeli'ye" yeni bölümleriyle TRT Müzik'te devam ediyor. TRT ses sanatçılarından Mehsem Özşimsir ve Alp Arslan'ın Türk sanat müziğinin en önemli eserlerini icra edeceği "Gönül Penceresi",

Dünden bugüne müziğin izini sürmeye devam eden Türkiye'nin müzik kanalı; 16. yaşını yeni programlar ve sevilen programların yeni bölümleriyle kutluyor, yeni sezonda da Türkiye'yi müzikle sarmalıyor.

Ayşen Birgör'ün sunumuyla "Yıldızlar Altında", halk müziğinin en güzel ezgilerinin icra edildiği "Yavuz Bingöl ile Söz ve Müzik", Selahattin Alpay'ın sunduğu "Türkü Deryası" da yeni bölümleriyle ekrana hazır. Klarnet virtüözü Serkan Çağrı'nın sunduğu "Serkan Çağrı Sahnesi", Züleyha Ortak'ın sunumuyla "Züleyha ile Sınırsız Ezgiler", "Türkülerle Turan", Almanya'da çekilen yeni bölümleriyle "Sümer Ezgü'yle Anadolu'dan Geldik" ve canlı yayımlanan "Metin Şentürk'le Gönülden Gönüle" gibi farklı türde ama aynı kalitede birçok program, TRT Müzik'te izleyicisiyle ve dinleyicisiyle buluşmaya devam edecek.

Hem ekranda hem dijitalde milyonlarla

Müzik kanalları arasında referans alınan ve ayrıcalıklı yerini korumayı sürdüren TRT Müzik, ekrandaki gücünü sosyal medyaya da taşıyor. Sosyal mecralarda toplam 4 milyon takipçisinin desteğiyle müziğin birleştirici gücünü dijitalde de yansıtıyor. 2025 yılına veda etmeye hazırlandığımız bugünlerde ise 38 milyon etkileşime ulaşarak dijital dünyadaki etkisini her geçen gün artırıyor. Klasik, pop, rock, halk müziği, sanat müziği ve dünya müziğinin en seçkin örneklerini farklı kitlelere ulaştıran TRT Müzik; Instagram, NSosyal, X, TikTok, Facebook ve Youtube gibi birçok mecra program tanıtımlarının yanı sıra ürettiği özgün içeriklerle de dikkat çekiyor.

Özgün içerikler

Türk müziğinin usta isimlerinin özel çizimlerle anlatıldığı "Hoş Sadâ Bırakanlar", Anadolu motiflerinin yer aldığı görüntülerin yöresel enstrümanlarla birleştirilmesiyle hazırlanan ve hikâyesinin takipçilerle ortak yazıldığı "Hikâyesini Sen Yaz", güncel teknoloji yaklaşımlarını takip ederek sevilen şarkılara özel hazırlanan "Yapay Zekâ" içerikleri dijital mecra etkileşim gücünü artıran paylaşımlardan sadece birkaçı. Sanatçıların nostaljik ve güncel sahne performansları, dijital platformlara özel hazırlanan kısa format içerikler hem TRT Müzik severlerin ilgisini cezbediyor hem de kanalın genç kuşakla bağını güçlendiriyor.

90'lar Akustik

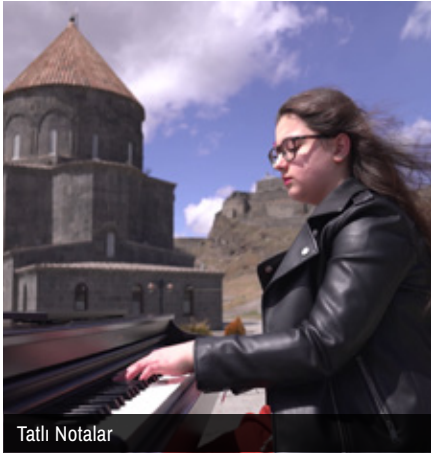
Sümer Ezgü ile Anadolu'dan Geldik

Melike ile Müziğin Ritmi

Sahnemiz Sokak

Tatlı Notalar

Rüzgâr Gibi Geçti

Klasik, pop, rock, halk müziği, sanat müziği ve dünya müziğinin en seçkin örneklerini farklı kitlelere ulaştıran TRT Müzik; Instagram, NSosyal, X, TikTok, Facebook ve Youtube gibi birçok mecrada program tanıtımlarının yanı sıra ürettiği özgün içeriklerle de dikkat çekiyor.

Aşık Özünden

TRT Müzik'in açılış gecesinde yıldızlar geçidi

Geçmişten bugüne TRT Müzik

TRT çatısı altında bir müzik kanalı kurulmasına karar verilen süreç, 2000'li yılların başında başladı. TRT'nin en eski ve köklü programlarından biri olan "Beraber ve Solo Şarkılar", TRT 4 kanalında yayımlandı. Müzik kültürünün korunmasında ve aktarılmasında başat rol oynayan ve arşiv değeri çok yüksek olan bu programa radyo programları ve konser yayımları eşlik etti. İzleyici için zamanı gelmişti. Hem beklenti hem de talep sadece müzikten ibaret bir kanal olması yönündeydi. Dikkate alındı.

O zamanki TRT Genel Müdürü İbrahim Şahin, bu kararın önemini şu sözlerle anlattı: "...Böyle bir kanaldan aslında amacımız, gerçekten müziği tekrar eski mecrasına çekmek; çünkü yozlaşan bir müzik kültürüyle karşı karşıyayız. Popüler müzik özellikle müziğimizi bir hayli dejenere ediyor veya tehdit ediyor... Biz sorumluluğunu taşıdığımız topluma karşı en kaliteli, en güzel müziği icra etmek ve ettirmek durumundayız..."

Muhteşem bir geceyle başladı

Kanalın resmî olarak yayına başladığı tarih 16 Kasım 2009. Bu tarih; Yapımcı ve Yönetmen Bahtiyar Sis'in koordinatörlüğünde gerçekleştirilen ve canlı olarak yayımlanan konserin de tarihi. İstanbul Tepebaşı stüdyosunda gerçekleştirilen ve âdeta bir yıldızlar geçidine dönen gecede; Sezen Aksu, Ajda Pekkan, Emel Sayın, Kubat, Sümer Ezgü, Burhan Öcal, Burak Kut, Mustafa Keser ve Azerin ile Behzat Gerçeker yönetimindeki Enbe Orkestrası yer aldı. Basında da geniş yankı uyandıran bu muhteşem konserle TRT Müzik'in ekrandaki yolculuğu başladı. Bu yolculukta birçok ilke imza atıldı. 7 bölgede yer alan TRT sanatçılarının sahne aldığı kanal, Türkiye'nin en büyük arşivlerinden biri olan TRT radyolarını da televizyon ekranına taşıdı. Tematik müzik yayıncılığına yeni bir yön verdi.

TRT Müzik kurulduğu günden bu yana; Türk müziğinde kültürel değerlerin korunması ve geliştirilmesinde öncülük ediyor. Yerel değerlerin yeni yorumu ve sunumuyla evrensel müzik kültürüne katkıda bulunuyor. Kültür ve sanatı ön planda tutan kaliteli içerikler sunuyor. TRT'nin zengin arşivini halka açarak geçmişle bugünü buluşturuyor, şimdiyi unutmuyor. Müzik kültürünün belleği ve taşıyıcısı olan TRT Müzik, Türkiye dışında da şifresiz olarak Avrupa, İskandinav ülkeleri, Orta Doğu ülkeleri, Türk Cumhuriyetleri, Kuzey Amerika kıtasında (ABD ve Kanada) izleniyor.

HER
CUMA
20.00

TRT1

Yeşil Vatan'a rekor katılım

Geleceğimize en büyük mirası bırakabilmek için bundan 7 yıl önce başlatılan “Geleceğe Nefes” kampanyası bu yıl yine 11 Kasım’da gerçekleşen etkinliklerle milyonlarca fidanın toprakla buluşturulmasını sağladı. Yurdun dört bir yanında gerçekleştirilen Millî Ağaçlandırma Günü etkinliklerinde rekor üstüne rekor kırıldı.

Bütün bir yaz boyunca hem ülkemizde hem dünyada ormanlık alanların dönem dönem yanışına şahit olduk. Yanan sadece ormanlar değildi, hepimizin içi de yandı. Yangınlarla mücadele ederken 17 canımızı kaybettik. Alevler yalnızca ağaçları değil, ormana ait tüm bitkileri ve canlıları yakarken ekosisteme büyük zarar verdi. Bu konuyla ilgili geniş bir haberi arkadaşımız Ömer Kara o günlerde dergimizde kaleme almıştı. Biz şimdi daha umutlu bir duruma dair cümleler kuracağız. Yeniden ve yeniden yeşerecek güzel günlere olan inançtan, “Yeşil Vatan Seferberliği”nden, devlet ve vatandaş iş birliğinden bahsedeceğiz.

Türkiye'nin en kapsamlı ve sürdürülebilir millî ağaçlandırma projesi “Geleceğe Nefes” bir yaşına daha girdi. Başladığı günden bu yana binlerce fidanı toprakla buluşturan seferberlik hamlesi sayesinde vatanımızın sadece bugününe değil geleceğine de yatırım yapıldı.

Tohumlar fidana, fidanlar “Yeşil Vatan”a

Türkiye Cumhuriyeti Tarım ve Orman Bakanlığı'na bağlı Orman Genel Müdürlüğü (OGM) liderliğinde yürütülen proje sayesinde görevliler ve gönüllüler bu yıl 11 Kasım Salı günü ülkenin dört bir yanında belirlenen alanlara fidan diktiler. 2019 yılından bu yana millî ağaçlandırma günlerinde 40 bin 196 hektar

alanda yaklaşık 35 milyon fidan toprakla buluşturulmuş oldu. Böylece son 6 yılda geçerliliğini koruyan bu çalışmayla 11 bin 44 noktaya ulaşan fidanlarla birlikte Türkiye'nin orman varlığı neredeyse 24 milyon hektara çıkmış oldu. Biz rakamları yukarıya doğru yuvarladık, dileyen okurlarımız Türkiye Cumhuriyeti Tarım ve Orman Bakanlığı'nın sitesinden detaylı bilgiye ulaşabilir. Hazır yeri gelmişken Bakanlığın sitesinden faydalanarak ülkemiz ormanlarının röntgenini de çekelim deyim yerindeyse. Türkiye ormanlarının yaklaşık yüzde 30'u meşe, yüzde 23'ü kızılçam, yüzde 17'si karaçam, yüzde 7'si sarıçam ve kalan yüzde 23'ü ise birçok farklı türden oluşuyor. Meşe, sedir, ladin,

Yeşil Vatan'a katkıda bulunmak isteyenler Geleceğe Nefes'in internet adresinden fidan sahiplenebiliyor, bireysel veya kurumsal olarak fidan bağışı yapabiliyorlar. Bağışçılar dilerse yine aynı adresten hatıra ormanı talebi oluşturabiliyorlar.

kestane, kızılgağaç, gürgen gibi onlarca farklı tür, ormanlarımızda doğal olarak yayılım gösteriyor. Yeni ormanlaştırma çalışmalarında bu doğal yayılım dikkate alınıyor. Gelelim bu yılın verilerine. Bu yıl 11 Kasım Salı günü ülkemizin 81 ilinin 922 ilçesinde belirlenen bin 391 noktada gerçekleştirilen Millî Ağaçlandırma Günü etkinliklerinde rekor üstüne rekor kırıldı. Bu yıl etkinliklere 1 milyon 280 bin 491 vatandaş katıldı. Vatandaşlarımız belirlenen alanlara 14 milyon 914 bin fidan dikti. Böylece yeşil vatanımız neredeyse 15 milyon fidanla buluşmuş oldu.

“Vatana can katmak için”

Bu yıl 7. kez düzenlenen etkinliklere Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan ve Tarım ve Orman Bakanı İbrahim Yumaklı da Ankara Etimesgut'ta katıldı. Cumhurbaşkanı Erdoğan, Etimesgut ilçesinde oluşturulan 11 Kasım Millî

Ağaçlandırma Günü Hatıra Ormanı'nda düzenlenen etkinlikte yaptığı konuşmada, 81 il, 922 ilçede 7'den 70'e, birlik olunan bu özel günde, Yeşil Vatan Seferberliği'ne katılmaktan memnuniyet duyduğunu söyledi. Bugün burada sadece bir tören için değil, geleceğe nefes olmak, vatana can katmak için bir arada olunduğunu ifade eden Cumhurbaşkanı Erdoğan, 11 Kasım Millî Ağaçlandırma Günü'nün ülke, millet ve çevre için hayırlara vesile olmasını diledi.

“Kıyametin kopacağını bilseniz”

Toprağı fidanlarla buluşturma gayesiyle ağaç dikme alanlarına akın eden tüm vatandaşlara teşekkürlerini ileten Erdoğan, şunları söyledi: “Her zaman söylüyorum biz, ‘Yarın

kıyametin kopacağını bilseniz bile elinizdeki fidanı dakin’ buyuran bir inancın mensuplarıyız. Çevre kirliliği ve iklim değişikliğinin hepimizin hayatını doğrudan etkilediği bir süreçte tabiatın korunmasına daha fazla önem vermemiz gerekiyor. Biz ormanlarımızı sadece ağaç olarak değil nefes olarak, yaşam kaynağı olarak görüyoruz. Bu nedenle 2053 Net Sıfır Emisyon hedefimiz ve yeşil kalkınma devrimi vizyonumuz doğrultusunda gerekli adımları atıyoruz. Son 23 yılda 7,5 milyar fidan ve tohumu toprakla buluşturduk. Orman varlığımızı 23,4 milyon hektara çıkardık ve bugün ülkemizin yüzde 30'u ormanlarla kaplı hâle geldi.” Cumhurbaşkanı Erdoğan, Birleşmiş Milletler'in yayınladığı rapora göre Türkiye'nin 2020'de orman alanını en çok artıran ülkeler arasında 6'ncı sırada yer aldığını belirterek, “Aynı rapora göre 2025'te dünyada dördüncü sıraya yükseldik. Ayrıca yıllık ağaçlandırma alanı en yüksek ülkeler sıralamasında yerimizi bir basamak artırarak 3'üncü sıraya çıktık. Bu gurur veren rakamlar milletimizin gayretinin, devletimizin kararlılığının, orman teşkilatımızın emeğinin en açık göstergesidir. Bu başarıda katkısı olan Tarım ve Orman Bakanlığımıza, Orman Genel Müdürlüğümüze, sivil toplum kuruluşlarımıza ve gönüllülerimize yürekten teşekkür ediyorum.” diye konuştu.

Canla başla mücadele

İklim değişikliğinin etkisiyle orman yangını riskinin her geçen yıl arttığını hatırlatan Cumhurbaşkanı Erdoğan, “Bu yangınlara karşı Orman Genel Müdürlüğümüz, teşkilatımızın kahraman mensupları,

7'den 77'ye herkes seferber oldu

Fidanlar Yeşil Vatan'a emanet edildi

orman yangın gönüllülerimiz ve kalbi yeşil vatan için atan kurum, kuruluş ve vatandaşlarımız canla başla mücadele etti. Gökyüzünde insansız hava araçlarımız, helikopterlerimiz, uçaklarımız, karada arazözlerimiz, iş makinelerimiz, orman kahramanlarımız hepsi yeşil vatanı korumak için gece gündüz demeden çalıştı.” ifadelerini kullandı. Bu mücadele sırasında 17’si bu yaz mevsiminde olmak üzere, geçmişten bugüne 160 kahraman orman şehidinin toprağa verildiğini anımsatan Erdoğan, şehitlere Allah’tan rahmet, ailelerine sabır diledi.

Toprak umutla buluşacak

Onların emanetlerine ve mücadelelerine sahip çıkmaya devam ettiklerini belirten Erdoğan, şunları kaydetti: “İşte bugün burada, ‘Şahidimiz toprak, imzamız fidan, sevdamız yeşil vatan’ diyerek yeni bir seferberlik başlatıyoruz. Tarım ve Orman Bakanım, bir yıl boyunca hedefi 550 milyon fidan ve tohum olarak açıklamıştı. Orman teşkilatımızın gayreti ve vatandaşlarımızın desteğiyle inanıyorum ki bu rakam 600 milyona çıkacaktır. 81 il, 922 ilçedeki fidan dikim alanlarında vatandaşlarımızın yoğun katılımıyla bir günde fidan dikme rekorunu da bugün inşallah sizlerle birlikte kıracağız. Her karış vatan toprağını yeşille, hayatla, umutla buluşturacağız. Etkinliğe katılacak olan herkese şimdiden teşekkür ediyorum.”

Rekora doymayan etkinlik

Tarım ve Orman Bakanı Yumaklı da etkinlikte yaptığı konuşmada, Bakanlık

olarak, yeşil vatanı korumak ve geliştirmek için gece gündüz çalıştıklarını belirterek, diğer yandan iklim değişikliğinin etkisiyle her sene meydana gelen üzücü orman yangınlarıyla mücadele ettiklerini söyledi. Bakan Yumaklı, bu sene 11 Kasım’ın diğer yıllardan farklı olarak Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan’ın iradesiyle, bütün yurt sahında 1 yıl sürecek kampanyaya

Ülkemizin ve dolaylı olarak da dünyamızın geleceğine nefes olmak isteyen herkes imkânı varsa fidanları toprakla buluşturabilir veya yazımızda bahsettiğimiz gibi Geleceğe Nefes sitesinden, sivil toplum kuruluşları aracılığıyla hatta bireysel olarak ağaçlandırma çalışmaları yapan kişiler üzerinden de fidanları toprağa emanet edebilir. Yeter ki “dikili bir ağacımız” olsun diye niyet edelim.

dönüştüğünü ifade ederek şunları kaydetti: “Biz de birçok kurumla iş birlikleri, toplumun bütün kesimleriyle gerçekleştireceğimiz etkinliklerle, bu kampanyayı bir yıl boyunca canlı tutacağız. Ne mutlu bizlere ki, vatandaşlarımız kampanyalara çok büyük bir ilgi gösterip, sahiplenmiş oldular. Biz inanıyoruz ki, buradan her bir vatandaşımız, bu hareketin bir

“Yarın kıyametin kopacağını bilseniz bile elinizdeki fidanı dikin”

Cumhurbaşkanı Erdoğan’a, çam, meşe, kayın gibi türlerin yaprak ve tohumlarından oluşturulan ay yıldız motifli tablo takdim edildi

“İşte bugün burada, ‘Şahidimiz toprak, imzamız fidan, sevdamız yeşil vatan’ diyerek yeni bir seferberlik başlatıyoruz. Tarım ve Orman Bakanım, bir yıl boyunca hedefi 550 milyon fidan ve tohum olarak açıklamıştı. Orman teşkilatımızın gayreti ve vatandaşlarımızın desteğiyle inanıyorum ki bu rakam 600 milyona çıkacaktır. 81 il, 922 ilçedeki fidan dikim alanlarında vatandaşlarımızın yoğun katılımıyla bir günde fidan dikme rekorunu da bugün inşallah sizlerle birlikte kıracağız. Her karış vatan toprağını yeşille, hayatla, umutla buluşturacağız. Etkinliğe katılacak olan herkese şimdiden teşekkür ediyorum.”

Recep Tayyip Erdoğan
Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı

parçası olacak. Bugün toprağa emanet ettiğimiz her fidan, milletimizin birlik ruhunu ve yeşil vatana olan sadakatini temsil ediyor. Bu fidanlar ayrıca geleceğe nefes, yarınlarımızın da teminatı olacak. Şahidimiz toprak, imzamız fidan, sevdamız yeşil vatan diyorum.” Tarım ve Orman Bakanı İbrahim Yumaklı ve Orman Genel Müdürü Bekir Karacabey, konuşmaların ardından Cumhurbaşkanı Erdoğan’a, ormanı ve yaşamın sürekliliğini tasvir eden çam, meşe, kayın gibi türlerin yaprak ve tohumlarından oluşturulan ay yıldız motifli tablo takdim etti. Cumhurbaşkanı Erdoğan, kendi adına dikilen ağaca can suyu verdi, çocuklarla hatıra fotoğrafı çekti.

“Geleceğe Nefes”, Guinness Rekorlar Kitabı’nda

Millî Ağaçlandırma Günü’nde bu yıl hem katılımcı sayısı hem de dikilen fidan sayısı ile iki rekor kırdığını yazımızda belirtmiştik. Ancak bu rekorlar ilk değil. Geleceğe Nefes seferberliğinin başladığı 2019 yılında iki farklı dünya rekoru kırdı ve Guinness Rekorlar Kitabı’na girdi. Bu rekor denemelerinden ilki 1 saatte 232 bin 647 fidan ile en fazla adette fidan dikme rekorunu elinde bulunduran Endonezya’nın rekorunu kırmak, diğeri ise dünyanın en büyük online fidan diken insan fotoğrafı albümünü oluşturarak ülke insanımızın ağaç sevgisini her platformda ispat etmekte. Endonezya’ya ait 1 saatte en fazla fidan dikme rekorunu kırmak üzere Çorum ilimizde tüm hazırlıklar yapılarak saha ağaçlandırmaya hazır hâle getirilmiş ve Guinness için gerekli başvurular yapılmıştı.

O yıl, 11 Kasım saat 11.11’de Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan’ın ilk fidan dikimi ile ülke genelindeki 2023 farklı noktada olduğu gibi Çorum’da da eş zamanlı olarak ağaçlandırma çalışmalarına başlanılmıştı. Guinness Dünya Rekorları Türkiye Temsilcisi Şeyda Subaşı Gemici denetiminde 1 saat içerisinde 303 bin fidan dikilerek, Endonezya’ya ait rekor Türkiye tarafından kırılmış oldu.

Guinness Heyeti tarafından yapılan son denetimlerden sonra ise Guinness Dünya Rekorları Türkiye Temsilcisi Şeyda Subaşı Gemici “Büyük bir mutlulukla bir saat içinde en çok fidan dikme rekorunu şu andan itibaren 303 bin 150 fidanla Tarım ve Orman Bakanlığı ve Orman Genel Müdürlüğüne ait olduğunu resmî olarak onaylıyorum. Küresel ısınmaya karşı dünya çapında yapılan bu büyük sosyal proje içinde emeği geçen herkese teşekkür ediyorum.” ifadelerini kullanmıştı. Bu rekor Geleceğe Nefes internet sitesinde şu cümlelerle aktarılmıştı: “2019 yılında; proje kapsamında, yaptığımız faaliyetler arasında, ülkemizi bu alanda Guinness Dünya Rekorlar Kitabı’na taşıyan bir de dünya rekoru kırılmıştır. Çorum - Celilkırı Mevkii’nde, 150 hektar alanda, 3 bin kişinin katılımıyla, 1 saat içerisinde, 303 bin 150 adet fidan dikilmesi suretiyle gerçekleştirilen ağaçlandırmalar, Guinness tarafından “Tek Lokasyonda, Sınırlandırılmamış Sayıda Bir Ekip Tarafından, 1 Saat İçerisinde, En Çok Dikilen Fidan Rekoru” kategorisinde resmî olarak tescillenmiş ve bu rekor, ülkemizin bu alanda yaptığı çalışmaların uluslararası platformlarda da duyurulmasını sağlamıştır.”

Diğer bir Guinness rekoru ise 21 Mart 2022 tarihinde ülkemiz adına tescillenmiş oldu. Dünyanın en büyük online fidan diken insan fotoğrafı albümü 11 Kasım’da fidan dikenlerin fotoğraflarından oluşuyor. Geleceğe Nefes internet sitesinde bu rekor şu cümlelerle halka duyurulmuştu: “Proje kapsamında fidan diken kişilerin fotoğraflarını yüklemeleri için bir dijital platform oluşturulmuş ve bu sistem üzerinde Guinness tarafından yapılan incelemeler neticesinde, “383 bin 783 kişinin fotoğraflarından oluşan Dünya’nın en geniş dijital fotoğraf albümü” rekoru da 21 Mart 2022 tarihinde Guinness Dünya Rekoru olarak ülkemiz adına tescillenmiştir.”

Doğal hazineler

Biyolojik çeşitlilik açısından dünyanın en zengin coğrafyalarından biri olan Anadolu'nun eşsiz doğasında yaşanan benzersiz hikâyeler TRT Belgesel ekranında gün yüzüne çıkıyor.

Bizden önce vardı, bizden sonra da var olacak: Anadolu. Milyonlarca yıl önce okyanusun dibinde başlayan yolculuğu jeolojik oluşumlarla evrimleşti. Avrupa ve Asya kıtalarının birleştiği yerde, dünya üzerindeki üç önemli bitki coğrafyasının tam kesişim noktasında kendine has rengini oluşturdu. Bu coğrafyadaki arazi yapısı ve iklim çeşitliliği o rengi sayısız tonla zenginleştirdi. Farklı habitatların ana yurdu oldu. Biyolojik çeşitlilik açısından eşsiz olan bu yerde şu ana kadar keşfedilmiş 13 binin üzerinde bitki türü bulunuyor. Bu türlerin üçte birini

oluşturan, dünya üzerinde yalnızca bu topraklarda yetişen endemik bitki türlerini koruyup kolluyor. Sığla Ağacı, Kazdağı Göknarı, Munzur Çayı Sümbülü, İstanbul Çiğdemi, Anadolu Glayölü, Ters Lale; ülkemizde bulunan 4 bine yakın endemik türden sadece bir kaçı. Bu sayı neredeyse tüm Avrupa kıtasında yetişen bitki türüne yakın. Yaklaşık bin 500 tür omurgalı hayvanının yanı sıra sayısı tam olarak bilinmeyen omurgasız hayvanı barındırıyor. Kuş göçleri açısından dünyanın en önemli bölgelerinden biri olarak milyonlarca kuşu her ilkbahar ve sonbaharda konuk ediyor. Dünya Doğayı Koruma Vakfı (World Wide Fund for Nature -

WWF) verisine göre Türkiye, dünyada biyolojik çeşitliliği yüksek 35 sıcak nokta arasında yer alıyor. Üç tarafının denizle sarılıp sarmalandığı; ormanları, ovaları, makileri, stepleri, gölleri ve akarsuları ile dağ ve deniz ekosistemlerini bir arada bulunduran, dünyanın en zengin biyolojik çeşitliliğine sahip bu coğrafya saklı hazinelerle dolu bir bereket diyarı. TRT İç Yapımlar tarafından hazırlanan “Doğanın Saklı Hazine” adlı belgesel, sıradan canlıların sıra dışı yaşamlarını izleyiciyle buluşturuyor. Hayvan yaşamındaki değişimlerden, doğada canlıların yardımlaşma ilişkilerine, tuzlu ya da tatlı sularda yaşayan canlıların

yaşamlarına ve hayatımızda üstlendikleri belirleyici rollere kadar izleyeni alıp götüren bir keşif yolculuğuna çıkıyor.

TRT İç Yapımlar tarafından hazırlanan “Doğanın Saklı Hazine” adlı belgesel, sıradan canlıların sıra dışı yaşamlarını izleyiciyle buluşturuyor.

Her biri değerli

Bu yolculuğun her bir durağı; bazı bitkiler için yegâne sığınak bazıları içinse dünyadaki nadir yetişme ortamlarından biri. Ankara’da, Kızılcahamam yakınlarında yetişen bir bitki de bu nadir yetişme ortamlarından biri. Yanından geçip giderken ilginizi çekecek göz alıcı çiçekleri yok. Yeşilin binbir rengiyle sarıp sarmalamıyor ağaçlar burada sizi. Dikkatle baksanız bile; belki de öylece geçip gideceğiniz kadar sıradan, mütevazı bir bitki yaşıyor ama iki kilometre karelik bu alan dünyada yalnızca burada yetişen bir bitkiye ev sahipliği yapıyor: Karaca figi. Adını Türkiye’de erozyonla mücadelenin öncüsü ismi Hayrettin Karaca’dan alan bu tür, Anadolu’nun ve dünyanın en nadir bitkilerinden biri. “Türkiye’nin dünyaya armağanı” olarak kabul edilen Küre dağlarındaki Valla Kanyonu ve Kastamonu Pınarbaşı’nda bulunan Horma Kanyonu’nda da bir başka bitki yaşıyor. Sıradan bir eğrelti otu olan Asya Minör; Kanyonu’nun sarp yamaçlarındaki kayalara tutunan küçük bir bitki. Onu özel kılan ise; yakın zamanda keşfedilmesi ve dünyada yalnızca Horma kanyonunun içindeki kayalarda 100 kök kadar olduğu bilgisi.

Dert bizde derman ellerimizde

Bu eşsiz doğada süregelen kusursuz yaşam döngüsü içinde birbirine bağlı binlerce canlı olarak aynı havayı soluyor, aynı topraktan besleniyoruz. Zonguldak’ta bulunan 4 bin yaşındaki porsuk ağacıyla beraber burada kökleniyor, bize göre kısacık gelen ömrünü kendince dolu dolu yaşayan kelebeklerle aynı oksijeni paylaşıyoruz. Anadolu’da barınan tüm bu canlılar

Doğaya hayran kalmamak mümkün değil

Yaşam döngüsü devam ediyor

Obruk platosu

sıradan oldukları kadar sıra dışı özellikleri ile insanları büyülüyor, bilim insanlarına ilham kaynağı oluyor. Kış uykusuna yatan Anadolu Su Kurbağası mesela. Kışın vücudunun tüm işlevlerini neredeyse sıfırlayan ve öleyazan bu kurbağa türünün sahip olduğu genetik özellikler bilim insanlarının merceğinde. Yaptıkları araştırmalar sonuçlandığında elde edilen bilgiler, pek çok alanda insanlar için kullanılabilir olacak.

İç Batı Anadolu’nun uçsuz bucaksız bozkırlarında, Eber ve Akşehir gölleri çevresinde yetişen ve endemik bir tür olan Eber Sarısı ya da... Eber Sarısı’nı diğerlerinden farklı ve özel kılan bir genetik özelliği var. Diğer bitkiler tek çiçekten tek meyve verirken bu bitkinin tek çiçeğinden üç ya da dört meyve oluşuyor. Bu özelliğin gelecekte diğer kültür bitkilerine aktararak hasadın üç ya da dört kat olması sağlanabilir. Bu da gelecekte yaşanabilecek gıda krizine karşı bir çözüm demek!

Çekim ekibi işbaşında

“Sağlıklı Toprak, Sağlıklı Yaşam”

Bir santim kalınlığındaki bir toprak tabakasının oluşması için bin yıl geçmesi gerekiyor. Her bir toprak zerresi çok önemli. Sağlıklı ve verimli toprağa ihtiyaç her geçen gün artıyor. İklim düzenleme, su döngüsü ve biyolojik çeşitliliğin korunması için; gezegenimizin yaşanabilir kalması için topraklarımızı korumak hepimizin sorumluluğunda. Bu yıl 11 - 17 Kasım tarihleri arasında gerçekleşen Erozyonla Mücadele

Haftası; “Sağlıklı Toprak, Sağlıklı Yaşam” başlığı altında TEMA Vakfı tarafından yürütülen etkinliklerle kutlandı. Erozyonla mücadelede dünyada ilk örnek olan bir yer var. Konya kapalı havzasının en az yağış alan yeri olan Karapınar kumulları... 1950’li yıllarda kumul hareketleri sebebiyle sürekli gelişen bir çöldü. Eski bir göl tabanı olan bölgede, yaşanan kum fırtınaları yüzünden yaşam kalmamıştı. Karapınar ilçesinin taşınması bile düşünülürken Türk mühendislerle bölge halkı el ele verdi.

Yapım; hayvan yaşamındaki değişimlerden, doğada canlıların yardımlaşma ilişkilerine, tuzlu ya da tatlı sularda yaşayan canlıların yaşamlarına ve hayatımızda üstlendikleri belirleyici rollere kadar izleyeni alıp götüreren bir keşif yolculuğuna çıkarıyor.

İnsan eliyle doğaya karşı bir mücadele başlatıldı. Tarım ve Orman Bakanlığının öncülüğünde yürütülen çalışmalarla âdeta yeniden doğan bu kumulların büyük bir kısmı ağaçlandırılırken bir bölümü de tekrar tarıma kazandırıldı. O günleri unutturmamak ve gelecek nesillerin çölleşmenin etkilerini görmesi için küçük bir alan ise eski hâliyle, çöl olarak bırakıldı. Toprağın bittiği yer denirken ağaçlarla kaplı ormana, mera alanına, sulu tarım yapılan bir alana dönüştü. Erozyonla mücadele için dünyadaki sayılı programlardan biri oldu. Ne kadar değerli bir hazineye sahip olduğumuzu hatırlatan, büyük küçük her bir canlının doğal döngüsündeki önemini gösteren nice anlatısıyla “Doğanın Saklı Hazineleri” adlı yapım TRT Belgesel’de ekrana geliyor.

“Doğanın Saklı Hazineleri”

Yapımcı: Kasım Hakan Emanetoğlu
Yönetmen: Tülay Canbolat Yılmaz
Görüntü Yönetmeni: Murat Arslan
Kamera: Murat Arslan - Hamit Akgül - İsa Aydın - Abdullah Unlu - Samet Aydın
Uçan Kamera: Murat Arslan
Kamera Asistanı: Ahmet Öztürk
Kurgu: Cihan Çekiç - Büşra Yıldız Gökpınar
Grafik: Kartal Uzun
Yapım ve Yönetim Yardımcısı: Semanur Arslan
Danışman: Prof. Dr. Uğur Cengiz Erişmiş - Muhammed Balı
Metin Yazarı: Müge Çekiç
Anlatan: Fatih Özacın
Ses Kayıt: Gökçe Bektaş Koç

KOD ADI KIRLANGIÇ

500 YILLIK SIR
GERİ DÖNÜYOR

HER PAZAR
17.30
TRT1

5 bin yıllık tarihin mirası

Cumhurbaşkanlığı himayesinde hayata geçirilen “Türklerin Mirası” adlı proje; 26 bölümlük belgesel ve 20 cilt külliyattan oluşan önemli bir çalışma. Türk medeniyetini kökenleriyle ele alan, dünya tarihindeki yerini ayrıntılı olarak aktaran ve bir kaynak niteliği taşıyan çalışma tarihe şerh düşüyor.

Türkler olmasaydı ne olurdu? Tarih sahnesi nasıl şekillenirdi? Tarihin en eski uluslarıyla hemen hemen çağdaş olan Türkler, 5 bin yıllık bir tarihin mirasçısı. MÖ 1050 yılında ilk kez tarih sahnesine çıktığından bu yana yaşamın her alanında etkili olmuş bir güç. Tarihin en eski ve güçlü devletlerinden biri olan Çin'e, askerî gücünün verdiği korkuyla Çin Seddi'ni yaptıran, sonuçlarıyla bir çağı kapatıp yeni bir çağ açan Kavimler Göçü'ne ön ayak olan Türklerdi. Asya'dan batıya, Türkistan'dan İran'a, Avrupa'ya ve Afrika'ya yayılarak kurduğu yüzlerce devletle kendilerine özgü dil, kültür, gelenek ve göreneklerini başat kıldı. Doğudan batıya birçok coğrafyada kurduğu bu devletlerde bıraktıkları mirasın izleri bugün pek çok ülkenin kültür, sanat, bilim ve toplumsal yapısında kendini gösteriyor. Türkler olmasaydı dünya tarihi; farklı göç yolları, devlet modelleri, bilimsel gelişmeler, kültürel zenginlikler ve güç dengeleriyle çok başka şekillenirdi. Tarihin akışı yön değiştirir, tarih farklı yazılırdı.

Doğru aktarmak

Emeği geçenlerin sözleriyle; tarihe şerh düşmek için Batı kaynaklı Türk görüşüne alternatif getiren bir proje hayata geçirildi: “Türklerin Mirası”. Cumhurbaşkanlığı himayesinde gerçekleştirilen ve dünyanın dört bir yanındaki Türk izlerini kayıt altına alan proje; 26 bölümlük belgesel ve 20 cilt külliyattan oluşan önemli bir çalışma. Sibirya'dan başlayarak, İç Asya, Orta Asya ve Anadolu'ya uzanan göç yollarında, Saka, Hun, Göktürk, Uygur, Selçuklu ve Timur gibi önemli Türk devletlerinin izlerini süren proje; Türk milletinin binlerce yıllık devlet ve medeniyet birikimini bilimsel veriler ışığında ele alıyor, geçmişini doğru ve derinlikli biçimde aktarıyor. Projenin kitap ayağı dört ciltten oluşuyor. Birinci cilt; “Türklerde Eğitim”, ikinci cilt “Türklerde İnanç, Düşünce ve Bilim” başlığı altında bilgileri içeriyor. Üçüncü cilt; “Türklerde Kültür ve Sanat” konusunu işlerken son cilt ise “Türklerde Devlet ve Siyaset”i anlatıyor. Dört ciltten oluşan kitap ve belgesel bütüne hizmet edecek şekilde düşünülerek bir külliyat

formunda sunuluyor.

Projenin belgesel ayağı ise iki bölümden oluşuyor. Batı merkezli tarih anlatılarına alternatif sunan projede, Anadolu Beylikleri Dönemi'ne kadar olan süreç “Türklerin Mirası 1” başlığıyla anlatılıyor. Osmanlı ve Cumhuriyet dönemlerini içeren ikinci etap ise “Türklerin Mirası 2” adıyla izleyiciyle buluşacak. Genel Koordinatörlüğünü İbrahim Dıvarcı'nın yaptığı yapımın yönetmeni Fatih Sezgin. Belgeselin anlatımını ise Emre Altuğ üstleniyor. Yüze yakın bilim insanıyla yapılan çalışmalar ve uzun yıllara dayanan bir araştırma sonucu hayata geçirilen belgeselin çekimleri; İç Asya, Orta Asya, Anadolu gibi geniş coğrafyalarda gerçekleştirildi. Moğolistan, Kazakistan, Kırgızistan, Özbekistan, Azerbaycan, İran ve Macaristan dâhil 53 ülkeye gidildi. Projenin genel koordinatörlüğünü üstlenen İbrahim Dıvarcı; Türklerin anlatılmamış hikâyesini, Türklerin bakış açısıyla, doğru şekilde aktarmak amacıyla yola çıkmış. Okun, tuğun, kılıcın ve kalemin, rüzgâr kanatlı

Türk kültür ve medeniyet tarihini anlatan “Türklerin Mirası” adlı proje, dünyanın dört bir yanındaki Türk izlerini kayıt altına alıyor.

savaşçının, yani Türklerin anlatılmamış hikâyesini düzgün bir şekilde anlatabilmek istiyor: “Yapmak istediğimiz şey şu: Tarihe şerh düşmek. Nereden geldik, neleri yaptık, biz hangi medeniyetin mirasçısıyız? Bunu doğru şekilde anlatmak. Asıl derdimiz bu. Batılı tarzda ‘Türkler savaşçıydı’ diyerek orada bırakamayız. Biz bu medeniyeti kuran milletin zihinsel kodlarını, nereden geldiğini, hangi kaynaklardan beslendiğini, inancını, kültürünü, kurduğu şehirleri, ekonomisini, yollarını da anlatmak istiyoruz.” sözleriyle projeyi ana hatlarıyla ortaya koyuyor.

Yönetmenin gözünden

Belgelele başlarken, “Kendi kültür kodlarımızı, görsel dünyamızı nasıl oluşturabiliriz?” sorusunu başlangıç noktası alan projenin yönetmeni Sezgin; anlatımda bilimsel boyuta verilen önemi sinematografik alanda da gözetiyor. Türklerin tarih sahnesine çıktığı Ural - Altay bölgesinden başlayan belgeselin ilk durağı; Türklerin İslamiyet'i kabul etmesine kadar olan bölümü inceliyor. Bunun için; Türklerin daha önce hüküm sürdüğü, şu anda hâlen yaşadığı ve kardeş halklarımızın olduğu coğrafyalarda çekimler gerçekleştirildi. Belgeselin yönetmeni Sezgin; çekimlerin gerçekleştiği Türkistan coğrafyasında herkesin üzerinde hemfikir olunacakları bulup bunları görselleştirmeyi amaçlamış. Böylece gelecek nesillere bırakabilecek bir kaynak oluşturmak istemiş.

Anlatıcının sözleriyle

“Bir Türk olarak bu projenin içinde yer almak her şeyden evvel benim için bir onur ve kıvanç kaynağı.” sözleriyle çok özel bir projede yer

almanın kendisi için çok değerli olduğunu söyleyen belgeselin anlatıcısı Emre Altuğ, bu proje sayesinde merak ettiği konuları da araştırma imkânı bulmuş. Yapımda; Türklerin nasıl var oldukları, yaşamsal, sosyal, kültürel, mimari, sanatsal ve yazı boyutuyla ele alınıyor. Türklerin dünya üzerinde yaşayan bütün uygarlıklara ve kültürlere katkılarının anlatıldığı çok katmanlı bir proje olduğu için kendi katkısını da şu sözlerle ifade ediyor: “Bunu anlatırken sadece metni sunan biri olmak istemedim. Muhteşem yazılmış bir metin; metni okuyup, anlayıp, algılayıp, öğrenip döneminin gerektirdiği gibi anlattığım anlar oldu. Aslında biraz oyunculuğumu da kullandım.” Altuğ, çok güçlü bir metin olarak kendisini de aydınlatan ve ona ecdadını öğreten yapımın izleyenler tarafından da aynı heyecanla karşılanmasını istediğini özellikle belirtiyor: “Bunu izleyenlere de, Türklüğün nereden geldiğini ve nereye doğru gittiğini, nasıl gittiğini, neler bıraktığını muhteşem boyutlu bir hikâyeyle izleyiciye sunmak istedik.”

Emek verenler

Proje, Cumhurbaşkanlığı himayesinde, Konya Selçuklu Belediyesi ana proje ortaklığında, Konya Aydınlar Ocağı koordinasyonunda, Kültür ve Turizm Bakanlığı, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, Anadolu Üniversitesi, Selçuk Üniversitesi, Türk Hava Yolları, İGA, TRT, TİKA ve Vakıfbank gibi kurumların desteğiyle gerçekleştiriliyor. Projenin Danışma Kurulunda Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı Murat Kurum, Kültür ve Turizm Bakanı Mehmet Nuri Ersoy, AK Parti Ankara Milletvekili Dr. Leyla Şahin Usta, Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreteri Hakkı Susmaz, Kültür ve Turizm Bakan Yardımcısı Nadir Alpaslan, Selçuklu Belediye Başkanı Ahmet Pekyatırmacı, TRT Genel Müdürü Prof. Dr. Mehmet Zahid Sobacı, THY Yönetim Kurulu Başkanı Prof. Dr. Ahmet Bolat, Selçuk Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Hüseyin Yılmaz ve Anadolu Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Yusuf Adıgüzel yer alıyor. Projenin bilimsel ve editöryel koordinasyonu, akademisyenler ve uzmanlardan oluşan Proje Yürütme ve Yayın Kurulu tarafından sağlanıyor. Genel koordinatörlüğünü İbrahim Dıvarcı'nın üstlendiği kurulda Prof. Dr. Osman Eravşar, Prof. Dr. Ayşe Dudu Kuşçu, Prof. Dr. Halis Şaban Çalış, Prof. Dr. Ahmet Taşağıl, Prof. Dr. Kürşat Yıldırım, Prof. Dr. Haşim Şahin, Doç. Dr. Serhat Koca, Doç. Dr. Selman Selim Akyüz, Tamer Yiğit, Talha Çakıroğlu, Baki

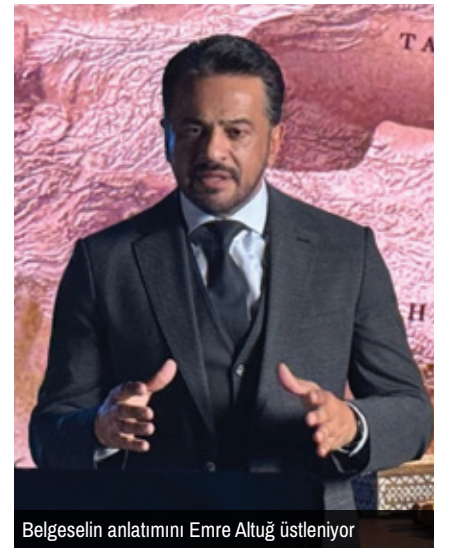
İlgün, Katharine Branning, Umut Yavuz, Temel Dıvarcı, Sadık Yalsızuçanlar ve Dr. Tacettin Şimşek görev alıyor.

Projenin genel koordinatörü İbrahim Dıvarcı

Yönetmen Fatih Sezgin

Belgeselin anlatımını Emre Altuğ üstleniyor

Dijital uçurumun sınırı: OSINT

Kapısı ağızına kadar açık bir özel mülke girmek suç sayılır mı? Peki ya kamuya açık bir veriyi işlemek? Açık Kaynak İstihbaratı, namıdiğer “OSINT”, son yıllarda bilgiye ulaşmanın en kestirme yolu hâline geldi. Doğal olarak bu güç, en çok iki mesleğin elinde şekillendi: Casuslar ve gazeteciler... Bu dosyada hem dijital takip tekniklerini ve çarpıcı örnekleri keşfedecek hem de o meşhur “gri alan”a bambaşka bir pencereden bakacaksınız.

Haber ne demek? Bu kelimenin kökeni Arapça'da da Türkçe kullanımında da “edinilen bilgi” anlamına geldiğinde kaynaklar ittifak ediyor. Yine aynı kelimeden türetilen ve dilimizde sıkça kullanılan kelimeler de var. Örneğin, “muhabir” Şemsettin Sami'nin meşhur Kamus-ı Türkî'sinde “biriyle haberleşen” anlamına gelirken, tek bir sesin düşmesiyle “muhibir” oluverip ihbarcı kimseye söylenen bir kelimeye dönüşüyor. Bu iki kelimenin

arasında sadece bir eliflik fark var. Bakınız ki o tek çizgilik elif; kişinin mesleğini, yaşamını, duruşunu, birikimini yani tepeden tırnağa neredeyse her şeyini değiştiriyor. Gelin görün ki, zaman zaman bu incecik çizgi silikleşiyor, bulanıklaşıyor; bazen de gün batımı ufkunda eriyen kavak ağaçları gibi birdenbire kayboluyor. Henüz adını duyduğumuz, belki de tekniklerini uygulayıp adını sanını bilmediğimiz “OSINT” yani Açık Kaynak İstihbaratı kavramı işte tam da böyle bir bulanıklığın membaı. Gelin, vizörümüzden alan derinliğini ayarlayalım,

lensimizi parlatalım, renk ayarını yakalayalım ve şu flu alanın derinliklerine dalalım...

Verilere dürbünle bakmak

Bugün OSINT denince akla hemen internet gelse de bu disiplinin kökleri dijital devrimden çok daha eski. Nitekim internet, OSINT'i icat etmedi, sadece onu devrimsel bir boyuta taşıdı. Şöyle düşünün, bir kişinin çöp kutusunu karıştırmak size hangi bilgileri verir? Sadece atıklarla, bir kişinin beslenme alışkanlıklarını, yaptığı

“Muhabir” ile “muhibir” kelimeleri arasında sadece bir harflik fark olsa da uçurumlar kadar derin bir mesleki farkı ifade ederler. İnternetin icadından çok önce askerlerin rakip gazetelerden istihbarat topladığı o eski günlerden, bugünün dijital dedektifliğine uzanan bu yolculukta, OSINT kavramına ışık tutuyoruz.

alışverişleri, faturalarını, mektuplarını hatta ajandasından yırttığı en mahrem bilgileri edinebilirsiniz. Bu da araştırma yapmanın, etik olmayan fakat yasal, yani gri alanlarından biridir. Yani kamuya açık “şeyleri” analiz ederek stratejik sonuçlar çıkarma pratiği, istihbarat ve gazetecilik tarihi kadar eskidir. Tarihçi Ludo Block'un araştırmaları, organize OSINT faaliyetlerinin 19'uncu yüzyılın ortalarına kadar uzandığını gösteriyor. Amerikan İç Savaşı sırasında, her iki tarafın generalleri de düşman birliklerinin hareketleri ve mevcutları hakkında en güvenilir bilgiyi, kendi casuslarından değil, rakip tarafın gazetelerinden topladıkları haber kupürlerinden elde ediyordu. Gazeteler, o dönemin en zengin açık kaynağıydı ve dikkatli bir analist için orduların gücünü, moralini ve niyetlerini açığa vuran paha biçilmez veriler sunuyordu. Bu pratik, 20. yüzyılda teknolojinin gelişimiyle daha da kurumsallaştı. Radyonun bir kitle iletişim ve propaganda aracına dönüşmesiyle birlikte, devletler bu yeni açık kaynağın önemini kavradı. İkinci Dünya Savaşı'nın hemen öncesinde, 1939'da İngiltere'de kurulan BBC Monitoring Service ve 1941'de ABD'de faaliyete geçen Foreign Broadcast Monitoring Service (FBMS), düşman ve müttefik ülkelerin radyo yayınlarını, gazetelerini ve resmî tebliğlerini sistematik olarak dinleyip analiz etmek üzere kurulmuş ilk büyük ölçekli OSINT kurumlarıydı. Bu kurumlar, binlerce saatlik yayını ve tonlarca basılı materyali tarayarak, askerî hareketlilikten sivil morale, politik niyetlerden ekonomik duruma kadar geniş bir yelpazede istihbarat üretiliyorlardı. Bu, günümüzdeki sosyal medya analizlerinin analog çağdaki karşılığıydı.

Dijital casusluktan siber kehanete

Her ne kadar OSINT (Open-Source Intelligence) kısaltması ilk duyulduğunda sıra dışı güneş gözlükleri ve uzun lateks paltosuyla gölgelerde gizlice not tutan bir casusu anımsatsa da işin iç yüzü hiç de öyle değil. Fanı uğuldayan bir bilgisayar ve pejmürde bir kıyafetle de bu işi pekâlâ başarabilirsiniz. Hatta o masum görünen sosyal medya “stalk”ı bile tekniklerden biri. Nasıl, hemen açıklayalım... Diyelim ki bir kişi, kurum ya da olayı araştırıyorsunuz. Elinizde de sadece herkesin erişebileceği arama motorları ve sosyal medya hesapları var. OSINT yöntemlerine hâkim olduğunuzda haberin öznesi olacak 5N1K sorularının hepsini cevaplayacak bilgi edinebilirsiniz. Ağ kazıma (web scraping) yöntemiyle hedef sosyal medya hesabının bütün bir geçmişini söküp alırsınız. Bunu büyük dil modelleri aracılığıyla anlamlı veri setlerine dönüştürsünüz. Beğeniler, paylaşımlar, fotoğraflar size fikir verir. Bunlar tamamen açık kaynakla edinilecek en basit bilgiler. Daha neler yapabilirsiniz? Coğrafi konumlandırma yöntemleri, rastgele bir fotoğrafın nerede ve ne zaman çekildiğini tüm olasılıkları hesaplayarak size söyler. Sosyal medya beğenileri size bir harita çıkarır, buradan ilgili hesabın kim tarafından kullanıldığı, arkadaş çevresi, ilgi alanları, sık ziyaret ettiği mekânlar, hatta en ilginç henüz almadığı fakat alabileceği kararlar hakkında ancak bir kâhinde olabilecek bilgiler verir. Bunlar istihbaratın olduğu kadar modern gazeteciliğin yeni savaş alanında, dijital bilgi kırıntılarından oluşan bir yapbozun parçasıdır. Çünkü artık hakikate giden yol, her zaman olay yerindeki bir muhabirin not defterinden geçmiyor. Çoğu zaman, dünyanın dört bir

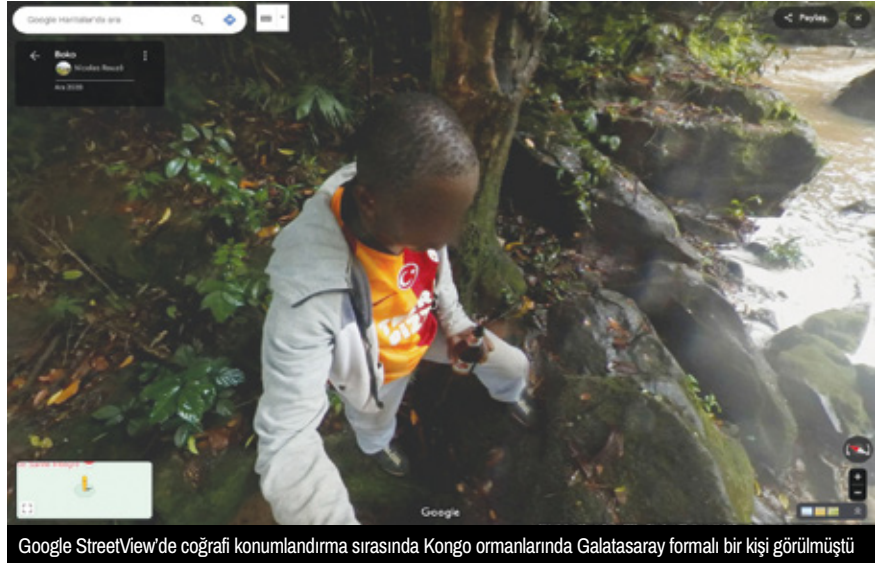
yanına dağılmış sunucularda saklanan, sosyal medya akışlarında bir anlığına parlayıp kaybolan, herkese açık ama kimsenin fark etmediği verilerin titizlikle bir araya getirilmesiyle inşa ediliyor.

Gri, siyah mıdır beyaz mı?

Gri alan... Bazen henüz tanımlanmamış suçlar, bazen de suç olmayıp ahlaki de olmayanlar: Bir bütün olarak bakıldığında ise suistimal kelimesinin belki de en net karşılığı, hatta kılıfı. OSINT'in bazı kullanım biçimleri tam da kişinin gri denizlerde kürek çekmesi. Peki ya bu sisli ve puslu denizin bulanık yüzeyi aşağıdaki canavarları görmemize engelse? Ya şevkle kürek çekilen bu denizde, gizli

OSINT, bir diğer adıyla Açık Kaynak İstihbaratı yöntemleri gazeteciler ve istihbarat mensupları tarafından sıkça kullanılıyor

bir akıntı bizi uçuruma sürüklerse? İşte bu alanda yön bulmak, teknik beceriden daha fazlasını, derin bir ahlaki muhakeme yeteneğini gerektirir. Genç bir gazetecinin kolayca düşebileceği tuzak, “eğer bilgi kamuya açıksa, kullanımı da meşrudur” varsayımdır. Oysa asıl etik sorgulama, veri bulunduktan sonra başlar. Çünkü gazetecilik mesleği sadece yasal olanla değil, doğru olanla da ilgilidir.

Yasalarla sörf yapmak

Dijital çağın getirdiği en önemli hukuki ve etik tartışmalardan biri "unutulma hakkı"dır. Ülkemizde bu hak her ne kadar yasal bir zemine oturmasa da "Kişisel Verilerin Korunması Kanunu" birçok açıdan bu hakkın koruyucusudur. Öte yandan bir habere ulaşmak için gazetecinin kimliğini gizlemesi, mesleğin en tartışmalı pratiklerinden biridir. Geleneksel "gizli görevdeki gazetecilik" (undercover journalism) zorlu ve riskli bir süreci ifade ederdi. Dijital çağda ise bu pratiğin eşdeğeri, sosyal medya platformlarında sahte bir profil oluşturmak gibi görünüyor. Bu, teknik olarak çok daha kolay olsa da etik yükü aynı derecede, hatta daha da ağır. Bu yöntemle başvurmadan önce gazetecinin kendine sorması gereken katı sorular var çünkü: Araştırılan konu, aldatmayı meşru kılacak kadar hayatı bir kamu yararı taşıyor mu? Ve en önemlisi, bu bilgiye ulaşmanın başka hiçbir yolu mu yok? Sahte bir profil oluşturmanın kolaylığı, bu yöntemin son çare olma ilkesini göz ardı etme tehlikesini de beraberinde getirir. Bu tuzağa düşmek hem gazetecinin hem de kurumunun güvenilirliğine onarılamaz zararlar verebilir.

Bizi casustan ne ayırır?

OSINT araştırmaları genelde sınırda işlerdir. Bu sınırda atılacak yanlış bir adım, titiz bir gazeteciyi bir siber suçluya veya daha kötüşü bir casusa dönüştürebilir. Bu nedenle, her genç gazetecinin bu kırmızı çizgileri bilmesi ve onlara saygı göstermesi hayati önem taşır. İlk bakışta, her ikisi de bilgi toplama faaliyeti gibi görünebilir. Ancak araştırmacı gazetecilik ile casusluk arasında temel ve aşılamaz bir fark vardır. Bu fark, niyet ve hedef kitlede yatar. Gazeteci temelde haberlerini kamu menfaati için hazırlar. Toplanan bilginin amacı, kamuoyunu aydınlatmak, objektif bilgi sunmak, bilgiyi anlaşılır kılmaktır. Yöntemleri ideal olarak, şeffaftır ve nihai ürün (haber) kamuya açıktır. Casusun ise temel motivasyonu hizmet edilen

Artık gerçeğin peşine düşmek için uzun pardösülere, gizli buluşmalara veya karanlık sokaklara gerek yok; fanı uğuldayan bir bilgisayar ve doğru sorular yeterli. Sosyal medyadaki masum bir beğeniden, silinmiş sanılan bir fotoğrafa kadar her dijital kırıntı, modern gazetecinin önündeki dev hakikat yapbozunun en kıymetli parçasına dönüşüyor.

aktörün çıkarıdır. Toplanan bilginin amacı, başka bir aktör karşısında stratejik, askeri veya ekonomik avantaj elde edilmesini sağlamaktır. Yöntemleri gizlidir ve nihai ürün (istihbarat raporu) sadece belirli karar alıcılara sunulur.

Yasayla yaşa!

Kabul etmek gerek: OSINT'in sağladığı güç, iki ucu keskin bir kılıç. Bir ucuyla hakikati aydınlatırken, diğer ucuyla mahremiyeti yaralayabilir, insanlara zarar verebilir ve hatta gazetecinin kendisini etik, yasal ve psikolojik olarak tehlikeye atabilir. “Haber atlatmak” ve “ben oradaydım” diyebilmenin hiç şüphesiz baştan çıkarıcı bir yanı var. Ancak nihai hedef, sadece gerçeği bulmak değil, ona sorumlu bir şekilde hizmet etmek. Pusulanın şaşmaması için ise ahlak ve yasalara tam bir bağlılık şart.

Araştırma yolları, yöntemleri ve kavramları

Hepimiz dijital bir teşhir çağında yaşıyoruz. Gerekli gereksiz hemen her bilginizi uluslararası bir sunucuya kendi nizamla yükliyoruz. Siyasi görüş, tutulan takım, yakın arkadaş çevresi... Bunlar hakkımızda erişmenin en kolay olduğu şeyler. Peki ya sağlık durumumuz, takıntılarımız ve en gizli zaaflarımız? Veri işlemeyi bilen birisi için bunlara da erişmek çok zor değil. Üstelik tamamen açık kaynaklardan... Birçoğu osintframework.com adresinde de yer alan belli başlı yöntemler aşağı yukarı şöyle:

Sosyal Medya İstihbaratı (SOCMINT)

Bir dijital ayak izini takip etmek, OSINT'in amentüsüdür. Facebook, X (eski adıyla

En fazla ne bulunabilir ki?

Araştırma için kullanılan teknikler, gazetecinin dijital alet çantasını oluşturur. Sadece teknikleri uygulayarak, bir dizüstü bilgisayar küresel bir soruşturma masasına dönüşebilir. Peki bu dijital aletlerle neler yapılabiliyor? Gelin bir örnekle birlikte bakalım.

Uçağı kim düşürdü?

Malezya Havayolları'na ait MH17 sefer sayılı yolcu uçağı 17 Temmuz 2014'te Ukrayna üzerinde düştü. Dünya, uçağın düştürüldüğünde hemfikirli. Fakat sağlam bir kanıt yoktu. Suçlamlar arasında Rusya destekli ayrılıkçılar ile Ukrayna arasında gidip gelmeye başladı. Bu sis perdesini aralayan, geleneksel medya kuruluşları veya devlet istihbarat servisleri değil, Eliot Higgins liderliğindeki bir grup gönüllü sivil araştırmacı, yani Bellingcat oldu. Onların metodolojisi, OSINT'in gücünün hafife alınmaması gerektiğinin en önemli örneklerindendi. Soruşturmanın ilk adımı, çatışma bölgesindeki sivil ve askerlerin sosyal medya platformlarına (özellikle Rusya'da popüler olan VKontakte) ve YouTube'a yüklediği yüzlerce fotoğraf ve videoyu toplamaktı. Ve işte! Aranan delil orada duruyordu. Rastgele bölgede çekilen videolardan birinde bir kamyonun üzerinde

Twitter), Instagram, LinkedIn gibi platformlardaki herkese açık profiller, paylaşımlar, beğeniler, takip listeleri ve yorumlar araştırılan kurum, olay ya da aktör hakkında inanılmaz miktarda bilgi sunar. Bir gazeteci için bu, bir haberin öznesini daha derinlemesine anlamak, iddialarını doğrulamak veya gizli bağlantılarını ortaya çıkarmaktır şüphesiz. Bunu yapmanın “hızlı ve verimli” yolu, e.g. Kazıma işlemi yapılması ve verilerin Python’da anlamlı bir kümeye dönüştürülmesidir.

Coğrafi Konum İstihbaratı (GEOINT)

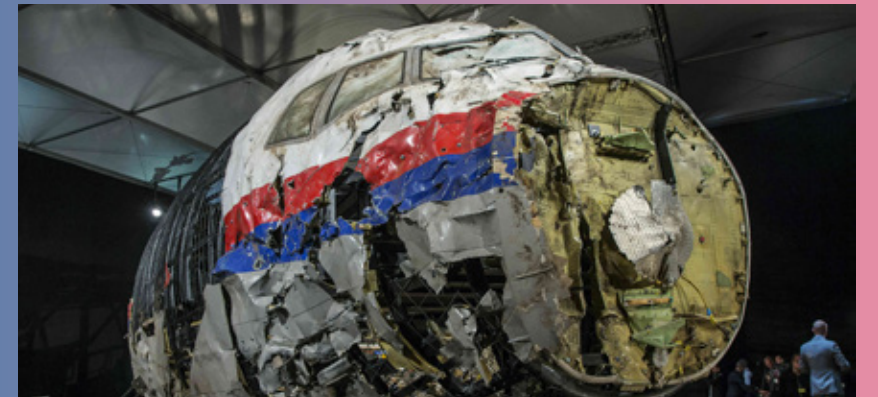
Bir kişinin nerede olduğunu bulmak için söylemesine gerek yok. Çünkü artık Bellingcat OpenStreetMap var! İnternet üzerinden verilen bu hizmete bir fotoğraf yüklüyorsunuz. Görseldeki en belirgin işaretçileri (binalar, yollar, tabelalar) seçiyorsunuz. O da bütün uydur görüntüleri ve 360 derece Street View'leri tarıyor. Ardından yolun geçiminden binalardaki renk ve kat sayılarına kadar aklınıza bile gelmeyecek sayısız parametreyi eşleştiriyor. Nihayet size, nokta atışı bir konum veriyor.

Görüntü İstihbaratı (IMINT)

Diyelim ki haber öznenize ait bir tek fotoğraf var elinizde. Google, Yandex ve Bing'den tersine arama yapıp o fotoğrafın başka nerelerde olduğunu, tarihini veya künyesini bulabilirsiniz. Ya da elinizdeki fotoğraf bir

taşınan bir BUK füze rampası görülmüyordu. Araştırmacılar, bu BUK füze rampasını diğerlerinden ayıran benzersiz özelliklere odaklandı. En paneldeki bir ezik, şasinin üzerindeki beyaz işaretler, farklı tipte bir tekerlek ve fırlatma ünitesindeki kablo düzenlemesi gibi ayırt edici detaylar tespit edildi. Ayrıca, füze rampasının yar tarafından kısmen silinmiş "3X2" şeklinde bir numara görülmüyordu.

En kritik aşama Geolocation bir diğer adıyla coğrafi konumlandırmaydı. Bellingcat ekibi, füze rampasını gösteren her bir fotoğraf ve videodaki arka planı, Google Earth ve diğer uydu görüntüleme servisleriyle

kişiye ait ve siz de bununla bir “WANTED” ilanı vermek istiyorsunuz, yani sadece yüzüyle bütün bir dijital ayak izini bulmaya çalışıyorsunuz. İşte burada devreye PimEyes, TinEye gibi teknolojiler giriyor. Yüklediğiniz yüzün bütün kıvrımları, çizgileri, noktaları tek tek tüm internette araniyor ve bulunuyor da. Görünenden daha fazlası ise dosyaların kendi içinde saklı oluyor genelde. Her dijital fotoğraf ve video, genellikle EXIF (Exchangeable Image File Format) adı verilen bir metadata bloğu içeriyor. Bu veri, eğer silinmemişse, fotoğrafın hangi makineyle, hangi ayarlarla, hangi tarih ve saatte ve en önemlisi, hangi GPS koordinatlarında çekildiğini gösterebilir. Basit bir EXIF görüntüleyici internet sitesi, elinizdeki bir fotoğrafın sırlarını açığa çıkarabilir ve bir soruşturmada kilit bir kanıt sunabilir.

Kayıtsızlığın kaydı: METADATA

Eğer haber özneniz internette varlık gösteren bir kişi, kurum ya da organizasyonsa işiniz çok daha kolay. Neden mi? Çünkü varsayalım o internet varlığı bir anda buhar oldu, bir açıklama değışti ya da o siteye girişte artık hata alıyorsunuz. Bu noktada devreye Wayback Machine (archive.org) ve archive.today gibi web arşivleme siteleri giriyor. Bu araçlar, bir internet sayfasının geçmişteki versiyonlarını saklayarak, sonradan silinmiş bir makaleyi, değıştirilmiş bir beyanı veya kaldırılmış bir fotoğrafı bulmanızı sağlıyor.

karşılaştırdı. Binaların şekli, ağaçların konumu, yol tabelaları, elektrik direkleri gibi sabit referans noktaları tek tek eşleştirilerek, konvoyun Rusya'nın Kursk kentindeki 53'üncü Uçaksavar Füzeye Tugay'ından çıkıp Ukrayna sınırına doğru izlediği rota karşı karşı haritalandırıldı. Bellingcat, bulgularını diğer açık kaynaklarla (konvoyun fotoğraflandığı günkü hava durumu raporları veya videolardaki gölge boylarından zaman tespiti gibi) doğruladı. Yıllar sonra, Hollanda liderliğindeki Ortak Soruşturma Ekibi (JIT), kendi gizli istihbarat ve adli kanıtlarıyla Bellingcat'ın vardığı sonuçları teyit etti: MH17'yi vuran BUK füzesi, Rusya'nın 53'üncü Tugay'ına aitti.

Sinemanın en iyileri

Ortak yapımlarıyla 13. Boğaziçi Film Festivali'nden 5 ödülle ayrılan TRT, büyük bir başarıya imza atarak bu yıl da organizasyona damga vurdu.

Hikâyelerin ve hayallerin buluşma noktasıdır film festivalleri; insan olmanın tüm renklerini aynı tuvale taşıyan bir şölen gibidir. Perde açılır, hikâye başlar ve biz, o hikâyenin içinde yeniden doğarız. Bazen yaramıza dokunur bir film; bazen yüzümüzde tatlı bir gülümseme yaratır. Kimi zamansa yıllar sonra bile zihnimizde titreyecek bir cümle fısıldar bize. Ve festival bittiğinde; şehrin ışıkları yine sıradanlaşıp herkes hayatın içine karışsa bile fark ederiz ki her filmde bir parça bizimle yaşamaya devam ediyor.

Ses getiren filmler Boğaziçi Film Festivali'ndeydi

Bu yıl 7 - 14 Kasım tarihleri arasında gerçekleşen 13. Boğaziçi Film Festivali, bir

kez daha coşkulu bir heyecana sahne oldu. T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Sinema Genel Müdürlüğü'nün desteği ve TRT'nin kurumsal iş ortaklığıyla düzenlenen festival, sinemanın tüm renklerini kuşatan bir programla sinemaseverlerle buluştu. Festivalin tüm gösterimleri Türk sinemasının kalbi Beyoğlu'nda, Atlas 1948 Sineması, Atatürk Kültür Merkezi (AKM) Yeşilçam Sineması ve İstiklal AVM Cinema Pink'te gerçekleşti. Bir hafta süren festivalde 61 seansta 56 film gösterildi. Festivalin açılış filmi, Annemarie Jacir'in yönetmenliğini üstlendiği, dünya prömiyerini 50. Toronto Film Festivali'nde yapan, aynı zamanda 98. Akademi Ödülleri'nin En İyi Uluslararası Film dalı için Filistin'in adayı olarak belirlenen TRT ortak yapımı "Palestine 36" oldu. İngiliz manda yönetimi altındaki Filistin'de, 1936'da başlayan halk ayaklanmaları

sırasında Yusuf'un köyünden Kudüs'e uzanan yolculuğunu merkezine alan film; tarihsel bir dönemeçte bireysel hikâyeleri ve toplumsal direnişi sinema diliyle buluşturuyor. Güçlü oyuncu kadrosuyla da dikkat çeken film, prömiyerini gerçekleştirdiği uluslararası festivallerde olduğu gibi Boğaziçi Film Festivali'nde de oldukça ilgi gördü.

Filistin seçkisi

Boğaziçi Film Festivali'nde, Filistin özel seçkisinde yer alan filmler de büyük beğeni kazandı. Filistin, Almanya, Ürdün, Yunanistan, Katar ve Suudi Arabistan ortak yapımı, yönetmenliğini Cherien Dabis'in üstlendiği Dünya Prömiyerini Sundance Film Festivali'nde yapan, Batı Şeria'daki bir protestoya katılan Filistinli bir gencin annesini ve onu bu noktaya getiren umut,

Ulusal kategoride TRT ortak yapımlarından "Tavşan İmparatorluğu", En İyi Yönetmen, En İyi Görüntü Yönetmeni ve FİYAB En İyi Yapımcı ödüllerini alırken; "Kesilmiş Bir Ağaç Gibi" En İyi Kurgu Ödülü'nü, "Kanto" ise En İyi Kadın Oyuncu Ödülü'nü kazandı.

cesaret ve bitmek bilmeyen mücadeleyi konu alan "All That's Left of You"; Tunus ve Fransa ortak yapımı Kaouther Ben Hania imzalı, Venedik Film Festivali'nden dokuz ödül alan, Gazze'deki İsrail işgali sırasında hayatını kaybeden 5 yaşındaki Hind Rajab'ın trajik hikâyesini anlatan "The Voice of Hind Rajab"; Filistin, Katar, Almanya ve Fransa ortak yapımı Kamal Aljafari imzalı, dünya prömiyerini Locarno Film Festivali'nde yapan, zamanın ve savaşın içinde kaybolmuş bir adamı bulmak için çıkılan yolculuğun akıbeti belirsiz rehber Hasan'la Gazze'de beklenmedik bir keşfe dönüşme hikâyesini konu alan "With Hasan in Gaza" ve Filistin, İsveç, Suudi Arabistan ve Katar ortak yapımı, yönetmenliğini Areeb Zuaiter'in üstlendiği, DOC NYC 2024'te dünya prömiyerini yapan, Yönetmen Areeb'in, çocukken Gazze'de yaşadığı unutulmaz bir anının izini sürerken yıllar sonra bir videoyla o özlemi yeniden hatırladığı ve sporcu Ahmed'le kurduğu bağ sayesinde Gazze'nin yıkıntıları arasında hafıza, kimlik ve aidiyet üzerine bir keşif yolculuğuna çıktığı "Yalla Parkour"... Özel seçki içinde

Atatürk Kültür Merkezi'nde düzenlenen ödül törenine TRT Genel Müdürü Prof. Dr. Mehmet Zahid Sobacı ile İstanbul İl Kültür ve Turizm Müdürü Hüseyin Keskin de katıldı

yer alan tüm bu filmler izleyenlerde derin izler bıraktı.

TRT ortak yapımı filmler Boğaziçi Film Festivali'ne damga vurdu

Bir haftalık maratonun ardından Atatürk Kültür Merkezi'nde (AKM) Merve Aydın'ın sunduğu ödül töreniyle sona eren 13. Boğaziçi Film Festivali'nde bu yıl 5 ana kategoride 19 Altın Yunus sahiplerini buldu. Festivalden 5 ödülle ayrılan TRT, organizasyona bu yıl da damga vurdu. Başkanlığını, yönetmen Aydın Sayman'ın üstlendiği; oyuncu Hande Doğandemir, senarist Tufan Bora, yapımcı İris Tahhuşoğlu ve görüntü yönetmeni Ege

Ellidokuzoğlu'ndan oluşan Ulusal Uzun Metraj Jürisi; Hasan Tolga Pulat'ın yönettiği "Parçalı Yıllar"; En İyi Film seçti. "Parçalı Yıllar"; ayrıca En İyi Senaryo ödülünü aldı. TRT ortak yapımı "Tavşan İmparatorluğu" ise En İyi Yönetmen (Seyfettin Tokmak), En İyi Görüntü Yönetmeni (Claudia Beceril Bulos) ve FİYAB En İyi Yapımcı (Seyfettin Tokmak) ödülleriyle sahibi olarak büyük bir başarıya imza attı. Türkiye prömiyerini yaptığı Antalya Film Festivali'nden En İyi Film ve En İyi Yönetmen dâhil 7 ödülle dönen film, 12 Punto'nun ilk senesi olan 12 Punto 2019'da TRT Ortak Yapım Ödülü'nü kazanmıştı.

TRT ortak yapımlarından Tunç Davut'un yönettiği, Sinem Altındağ, Hakkı Yazıcı, Cem Yılmaz ve Tunç Davut'un yapımcılığını üstlendiği "Kesilmiş Bir Ağaç Gibi" En İyi Kurgu Ödülü'nü (Naim Kanat), Ensar Altay'ın yönettiği; Süleyman Civliz ve Ensar Altay'ın yapımcılığını üstlendiği "Kanto" ise En İyi Kadın Oyuncu Ödülü'nü (Didem İnselel) kazandı. Festivalin Uzun Metraj Film Yarışması'nda "En İyi Erkek Oyuncu" ödülü de "Bir Adam Yaratmak" filmindeki rolüyle Engin Altan Düzüyan'ın oldu.

Bosphorus Film Lab yeniden hayata geçiyor

Gecede bir konuşma yapan Boğaziçi Film Festivali Artistik Direktörü Enes Erbay, "Bu yıl beni en çok etkileyen şey; Türk sinema

Festivalin Artistik Direktörü Enes Erbay

Ulusal uzun metraj kategorisinde Hasan Tolga Pulat'ın yönettiği “Parçalı Yıllar”, En İyi Film ve En İyi Senaryo ödülünü alırken Uluslararası kategoride Hasan Hadi'nin yönettiği “The Presidents Cake” En İyi Film seçildi. En İyi Yönetmen ödülüne ise “The Love That Remains” ile Hlynur Palmason değer görüldü.

sektörünün, tüm farklılıklarına rağmen, aslında ne kadar güçlü bir potansiyele sahip olduğunu görmektir. Bizim işimiz yalnızca filmleri seçmek değil sektörü bir araya getirecek bir zemin oluşturmak. Çünkü ancak birbirimizi destekleyerek, birlikte üretmenin yollarını bularak ve aramızdaki görünmez duvarları kaldırarak Türk sinemasını büyütebiliriz.” ifadelerine yer verdi. Bu sebeple önümüzdeki yıldan itibaren Bosphorus Film Lab'i yeniden hayata geçireceklerini söyleyen Erbay, “Bosphorus Film Lab, hem projelerin üretim süreçlerini destekleyecek hem de uluslararası ortaklıkların önünü açacak güçlü bir platform olarak geri dönecek. Bununla birlikte genç sinemacıların yaratım süreçlerine nefes aldırarak, ülkemizin ruhuyla beslenen yeni bir yaratıcı geliştirme programının da hazırlıklarını yapıyoruz. Bu yıl, geçtiğimiz seneye kıyasla izleyici sayımızın yüzde 30 artması, hem festivalin büyüyen etkisinin hem de sinemaya duyduğunuz sevginin en güçlü göstergesi oldu. Bugün burada hep birlikte kurduğumuz birlik duygusunun, yarın katlanarak büyümesini diliyorum.” dedi. En İyi Film ve En İyi Senaryo Ödülü'nün

Uluslararası Uzun Metraj En İyi Yönetmen ödülünü “The Love That Remains” filmiyle Hlynur Palmason (sağda) aldı

En İyi Erkek Oyuncu ödülüne “Bir Adam Yaratmak” filmindeki rolüyle Engin Altan Düzyatan değer görüldü

Festivalin Filistin seçkisinde yer alan “All That's Left of You” filminin başrol oyuncusu Saleh Bakri, gösterime katılarak seyircilerin sorularını cevapladı

sahibi “Parçalı Yıllar” filminin yönetmeni Hasan Tolga Pulat, “20 yıldır dönüyordum bu hikâye kafamın içinde, sonunda bu hikâyeyle vedalaşabildim. Bu bir dönem filmi, fazla konuşulmak istenmeyen bir dönem. Bir cesaretle o döneme girmek istedik, bunu yaparken de bağımsız kalmak istedik, hak ettiği gibi anlatmak istedik.” sözleriyle duygularını paylaşırken; TRT ortak yapımı “Tavşan İmparatorluğu”

ile En İyi Yönetmen Ödülü'nü alan Seyfettin Tokmak ise “Film yapmanın ne kadar zor olduğunu bence salondaki birçok insan yakinen biliyor. Ama yönetmenin en kritik meselesi; öncelikle ekibini inandırması. Ben, ekibimi, bu zorlu şartlarda yani hayvanlarla, küçük çocuklarla, kışın ortasında, Elazığ'da film yapmaya inandırdım.” diye konuştu. Tokmak sözlerini şöyle tamamladı: “12 Punto'da çok şey öğrendim, senaryo doktorlarıyla çalıştım. Yurt dışında da pek çok yeri gezdikten sonra sinemacı yetiştirme anlamında, filmleri uluslararası zeminde en doğru yere taşıma anlamında tüm 12 Punto ekibine teşekkür etmem gerekiyor.”

Uluslararası Jürinin favorileri: “DJ Ahmet” ve “The Love That Remains”

Oyuncu Kani Kusruhi, yönetmen Reinaldo Marcus Green, festival programcısı Angela Prudenzi, yapımcı Nataliya Libet ve yönetmen Senad Şahmanović'ten oluşan Uluslararası Uzun Metraj Yarışma Jürisi;

Hasan Hadi'nin yönettiği “The President's Cake”i, En İyi Film seçti. Uluslararası kategoride En İyi Yönetmen ödülüne ise “The Love That Remains” ile Hlynur Palmason değer görüldü. En İyi Kadın Oyuncu ödülü “The Love That Remains” filmindeki rolüyle Saga Gardarsdóttir alırken; En İyi Erkek Oyuncu Ödülü'nü de Unkovski'nin yönettiği “DJ Ahmet” filmiyle Arif Jakup kazandı.

Belgesel ve Kısa Kurmaca'nın en iyileri

“Kavak Ağacının Gölgesinde”, yapımcı Ringaile Lescinskiene, yönetmen Miriam Karlsın ve akademisyen Sefa Karataş'tan oluşan Ulusal Belgesel Yarışma Jürisi tarafından En İyi Belgesel Film seçilirken Ulusal Belgesel Yarışma Jüri Özel Ödülü ise “Özgür Kelimeler: Gazzeli Bir Şair” ile Abdullah Harun İlhan'ın oldu. Yönetmen Oben Yılmaz, oyuncu Selin Yeninci ve TRT Sinema Proje Sorumlusu Mehmet Ali Karga'dan oluşan Kısa Kurmaca Film Jürisi; uluslararası kategoride Guillermo Polo'nun yönettiği “Video Store 2001”i En İyi Kısa Kurmaca Film seçti. Ulusal kategoride En İyi Kısa Kurmaca Film ödülüne de “Kesik Kulak” sahip oldu.

Ulusal kategoride En İyi Film ve En İyi Senaryo ödülünü “Parçalı Yıllar” filmiyle Hasan Tolga Pulat (sağda) aldı

Ulusal kategoride En İyi Yönetmen ödülünü “Tavşan İmparatorluğu” filmiyle Seyfettin Tokmak kazandı

13. Boğaziçi Film Festivali Ödülleri

Ulusal Uzun Metraj Yarışması
En İyi Film: Parçalı Yıllar (Hasan Tolga Pulat)
En İyi Yönetmen: Seyfettin Koçak (Tavşan İmparatorluğu)
En İyi Senaryo: Hasan Tolga Pulat (Parçalı Yıllar)
En İyi Kadın Oyuncu: Didem İnselel (Kanto)
En İyi Erkek Oyuncu: Engin Altan Düzyatan (Bir Adam Yaratmak)
En İyi Kurgu: Naim Kanat (Kesilmiş Bir Ağaç Gibi)
En İyi Görüntü Yönetimi: Claudia Becerril Bulos (Tavşan İmparatorluğu)
FİYAB En İyi Yapımcı: Seyfettin Koçak (Tavşan İmparatorluğu)

Uluslararası Uzun Metraj Yarışması
En İyi Film: The President's Cake (Hasan Hadi)
En İyi Yönetmen: Hlynur Palmason (The Love That Remains)
En İyi Kadın Oyuncu: Saga Gardarsdóttir (The Love That Remains)
En İyi Erkek Oyuncu: Arif Yakup (DJ Ahmet)
Jüri Özel Ödülü: DJ Ahmet (Georgi M. Unkovski)

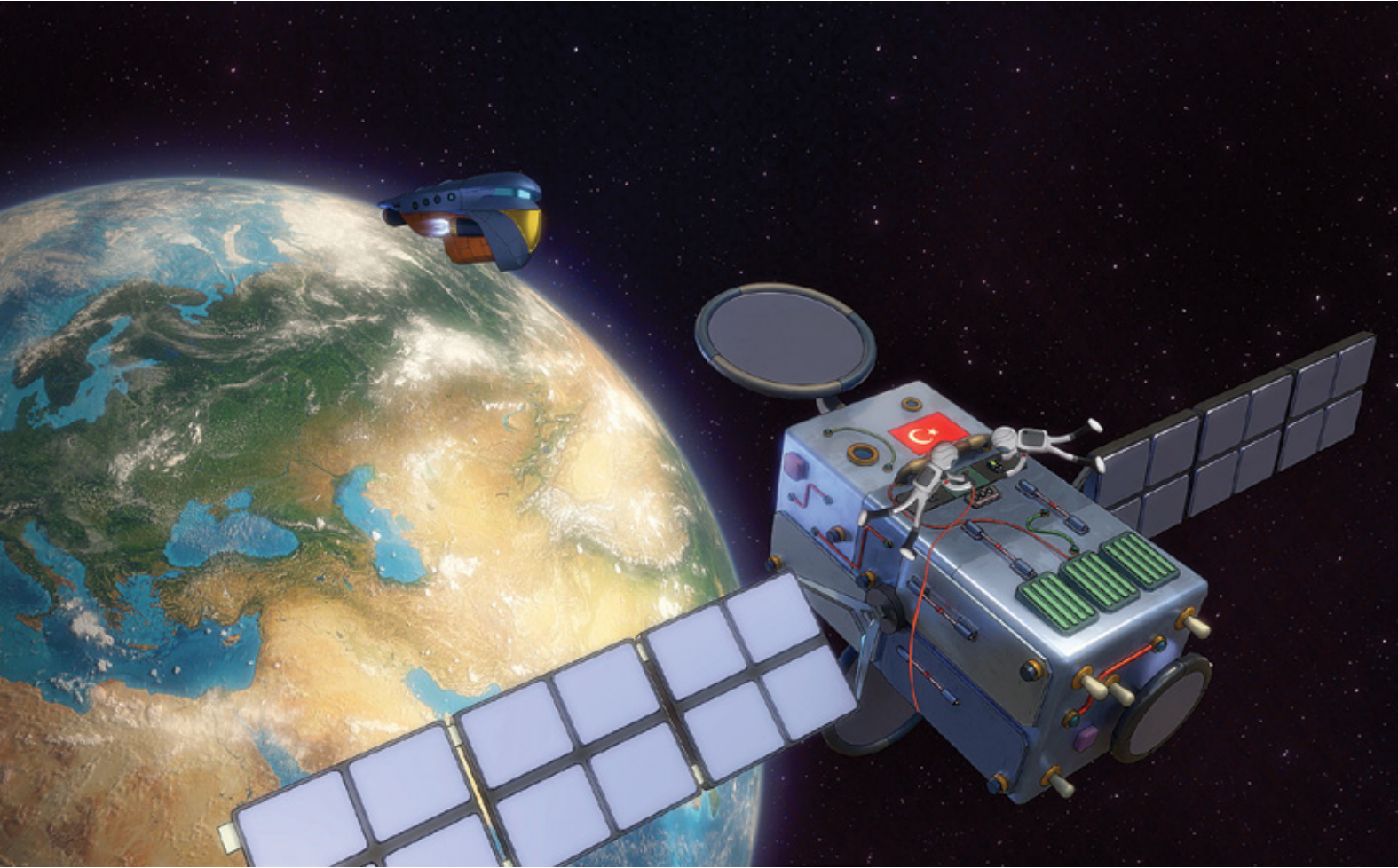
Ulusal Belgesel Yarışması
En İyi Film: Kavak Ağacının Gölgesinde (Kenan Diler)
Jüri Özel Ödülü: Özgür Kelimeler: Gazzeli Bir Şair (Abdullah Harun İlhan)

Kısa Metraj Film Yarışması
En İyi Film- Ulusal: Kesik Kulak (İsmail Hakkı Koçak)
En İyi Film- Uluslararası: Video Store 2001 (Guillermo Polo)
Ahmet Uluçay Ödülü: Ne Me Quitte Pas (Karim Huu Do)
İstanbul Medya Akademisi Genç Yetenek Ödülü: Defne (Hamdi Furkan Yıldırım)

Açılış filmi TRT ortak yapımı “Palestine 36”nın yönetmeni Annemarie Jacir (sol 4) ile oyuncular Saleh Bakri (sol 3) ve Liam Cunningham'ın (sol 5) olduğu film ekibi

Kahramanlar yine işbaşında

TRT Çocuk'un sevilen çizgi dizisi İbi'nin beyaz perdedeki ikinci filmi "İbi: Uzay Görevi", 28 Kasım 2025'te Türkiye'de ve KKTC'de vizyona giriyor.

Evrenin en saf dilini konuşmaktır çocuk olmak. Zira bir çocuğun ruhunda dünya, hiç olmadığı kadar sade ve berraktır. Bir çocuk, bir bakışla bütün bir dünyanın kapılarını aralayabilir. Çocuk olmanın güzelliği, dünyaya bir çocuk gözünden bakabilmekte değil midir zaten? Onun gözlerinde umudun, coşkunun, düşlerin, masumiyetin ve mucizenin yansıması vardır. Sabahın ilk ışıkları gibi taze ve narin, okyanuslar gibi derin, gökyüzü gibi sınırsız ve özgür... Ne zaman bittiği ne zaman başladığı belli olmayan tatlı bir melodidir bir çocuğun dünyası, bizim belki de çoktan unuttuğumuz ama hep hatırlamak isteyeceğimiz... Büyümek için değil, dünyayı yeniden keşfetmek için can atan çocuklarımızın

kalbinde çizgi filmlerin yeri bambaşka şüphesiz. Büyülü yolculukların anahtarını elinde tutabilmek gibi bir bakıma... O yolculukta, her kahraman bir macera, her macera koca bir dünya onlar için. İçinde yaşadıkları düşler evrenini yıkmadan, masumiyetlerini kirlilemeden, kanatlarını kırmadan her birini kucaklayabilmek onlara yapabileceğimiz en büyük yatırım. İşte bu bilinçle ve misyonla 15 yılı aşkın süredir çocukların kalbine sihirli bir dokunuş olan TRT Çocuk, yalnızca beyaz camdaki çizgi filmleriyle değil, beyaz perdeye taşıdığı animasyon filmleriyle de fark yaratıyor.

Minik kalplere müjde

Çocuklara ve ruhu çocuk kalanlara güzel bir haberimiz var yine. TRT Çocuk'un sevilen çizgi dizisi İbi'nin beyaz perdedeki ikinci filmi "İbi: Uzay Görevi", 28 Kasım

2025'te Türkiye'de ve KKTC'de vizyona giriyor. TRT ortak yapımı olan, Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından da desteklenen film, çocukların hayal gücünü geliştirirken barış, dostluk, yardımlaşma ve dayanışma gibi evrensel değerlere odaklanıyor. Koza Yayın AŞ (Studio Galaktik), TRT Sinema ve TRT Çocuk iş birliğiyle hazırlanan filmin senaryosunu ve yönetmenliğini Sinan Ölmez üstlenirken, yapımcılığını ise Dr. Özgün Karaca ve Özgür Karaca yürütüyor. 75 dakikaya koca bir macera sığdıran film, hem çocukların hem de ailelerin birlikte keyifle izleyebileceği nitelikte bir animasyon olarak öne çıkıyor. Filmde, uzayda geçirdikleri bir kaza sonucu bilinmeyen bir galaksiye savrulan İbi ve arkadaşları, iki robot ulus arasında çıkmak

Film, karanlık bir evrende bile nasıl ışık saçılacağını anlatıyor

Kahramanlarımızın dostlukları, yine kalplere dokunuyor

üzere olan büyük bir savaşın ortasında kalıyor. Kahramanlarımız, savaşın önüne geçebilmek ve barışı sağlamak için yüzyıllardır kayıp olan "çok önemli parça"yı bulmak üzere tehlikeli ama umut dolu bir yolculuğa çıkıyor. Renkli karakterler, mizah unsurları ve sıcak anlatımıyla "İbi: Uzay Görevi", yalnızca küçük izleyicilere değil, her yaşta seyirciye hitap ediyor. Türkiye'de ilk kez kullanılan özel bir animasyon tekniğiyle hazırlanan "İbi: Uzay

Görevi" filmi, görsel açıdan da dikkat çekici bir yapıya sahip. Elifcan Küçük (İbi), Alp Pazarlı (Tosi), Hakan Bozbey (Hoppa), Akif Yardımcı (Pumba), Ercan Demirel (Hago), Oytun Yücel (Fuzo) ve Tan Şahinkanat (Doni) gibi deneyimli seslendirme sanatçıları filme hayat veriyor.

Işık saçan kalpler

Yönetmen Sinan Ölmez, film hakkında yaptığı açıklamada filmi şu sözlerle

Filmde, uzayda geçirdikleri bir kaza sonucu bilinmeyen bir galaksiye savrulan İbi ve arkadaşları, iki robot ulus arasında çıkmak üzere olan büyük bir savaşın ortasında kalıyor. Kahramanlarımız, savaşın önüne geçebilmek ve barışı sağlamak için tehlikeli ama umut dolu bir yolculuğa çıkıyor.

anlatıyor: "Yeni filmimiz 'İbi: Uzay Görevi' sadece çocuklara değil hepimize umut, dostluk ve barışın değerini hatırlatıyor. Karanlık bir evrende bile ışık saçan kalplerin hikâyesini anlatıyoruz." Yapımcılardan Dr. Özgün Karaca, "Karanlık galaksilerde bile bir ışık yanar, onun adı dostluktur. İbi ve arkadaşlarının uzay görevi, hepimizin içindeki barış ve dayanışma duygusunu anlatıyor." sözleriyle filmin mesajına vurgu yaparken, Özgür Karaca ise filmi "Bir animasyon düşünün... Hem güldürüyor hem kalbinize dokunuyor. İşte o film, 'İbi: Uzay Görevi'. Hayal et, keşfet, inan. İbi'nin uzay görevi seni bekliyor." cümleleriyle tanımlıyor. TRT'nin güvenilir içerik anlayışıyla hazırlanan, TRT Çocuk bünyesindeki çocuk gelişim uzmanları, psikologlar ve editörlerin süzgecinden geçen "İbi: Uzay Görevi" animasyon filmi, eğlenceli yapısının yanı sıra barış, dostluk ve umudun evrensel önemine dikkat çekiyor. Ailece izlenebilecek bu yapım, sinemaseverleri hem duygusal hem de görsel açıdan doyurucu bir yolculuğa davet ediyor.

Film keyfi

Hayatın farklı yüzlerini yansıtan etkileyici filmler, TRT 2 kanalı aracılığı ile sinemaseverlerle buluşuyor. Günümüz yapımlarının yanı sıra klasik sinema filmlerini içeriğine alan kanal, farklı alternatifler sunuyor.

Bilim kurgudan komediye, gerilimden animasyona, dramadan maceraya kadar pek çok film TRT 2 kanalında... Dünya sinemasından ilgi çeken yapımlar, her hafta seyirciyi beyaz perdenin büyüleyici dünyasına davet ediyor.

Yaşamın tüm renklerini kültür, sanat, edebiyat, tarih, müzik ve felsefe gibi alanlarla izleyicilerine sunan TRT 2, yer verdiği zengin film içerikleriyle de dikkat çekiyor. Kanal, pek çok sinema programının yanı sıra her ay için belirlenen ve her hafta yayınlanan birbirinden değerli filmleri sinemaseverler için ekrana getiriyor. Farklı yüzler, etkileyici hikâyeler, psikolojik deneyimler, güldüren anlar ve daha niceleri... Arkanıza yaslanın ve bu dünyanın keyfini çıkarın. Aralık ayında yayınlanacak yapımlardan hazırladığımız seçkiyi sizler için derledik.

The Lost King “Kayıp Kral” TV’de ilk

Tür: Dram, Biyografi
Yönetmen: Stephen Frears
Senarist: Steve Coogan, Jeff Pope
Oyuncular: Sally Hawkins, Steve Coogan, Harry Lloyd

2012 yılında, 500 yıldan fazla süredir kayıp olan Kral III. Richard’ın kalıntıları, Leicester’deki bir otoparkın altında keşfedildi. Arama çalışmaları, sınır tanımayan araştırmaları arkadaşları ve ailesi tarafından tepki çeken, uzmanlar ve akademisyenler tarafından şüpheyle karşılanan amatör bir tarihçi Philippa Langley tarafından yönetilmişti... İngiliz biyografi filmi The Lost King “Kayıp Kral”, 2013 tarihli “Kralın Mezarı: III. Richard’ın Arayışı” adlı kitaptan uyarlandı. Yapımda, Leicester’daki bir otoparkın altında Kral III. Richard’ın kalıntılarını bulmak için arama başlatan Philippa Langley’nin hikâyesi anlatılırken Leicester Üniversitesi’nin keşfin sorumluluğunu üstlenmesi için ona uyguladığı muamele dramatize ediliyor. Langley, akademik dünyanın katı kurallarına meydan okuyor.

Kendi yaşamından III. Richard’ın hayatına bakış

Edinburgh’da yaşayan Philippa Langley, iş yerindeki yükselme şansını daha az deneyimli ve daha güzel bir kadına kaptırır. Patronuna, bahane edilen hastalığı miyaljik ensefalomiyelitinin işini hiçbir zaman etkilemediğini söyleyerek terfi imkânından mahrum bırakıldığı için itiraz eder ama başarısız olur. Bu sırada eski kocası John, perişan hâlde, çocukları için paraya ihtiyaç olduğundan ona işini kaybetmemesi gerektiğini söylemektedir. Philippa Langley, biten evliliği ile yolunda gitmeyen çalışma hayatının da etkisiyle iyice tükenmiştir. Bir gün oğluyla tiyatroya gider ve Shakespeare’in meşhur III. Richard oyununu izlerken başkarakterle özdeşleştiğini hisseder. Böylece Richard’ın Tudor propagandacıları tarafından haksız yere kötülendiğine inanan yerel III. Richard Derneği’ne katılır...

Another Earth “Başka Bir Dünya” TRT 2’de ilk

Tür: Dram, Bilim Kurgu
Yönetmen: Mike Cahill
Senarist: Mike Cahill, Brit Marling
Oyuncular: Brit Marling, William Mapother, Matthew - Lee Erlbach

Duyusal öğeler barındıran Another Earth “Başka Bir Dünya”da, iki insanın trajik bir kazadan sonra birbirlerinin dünyasına girmeleri anlatılıyor. Dünyanın birebir kopyasının bulunmasının ardından genç bir kadın ve bir müzik profesörü arasında korkunç bir trajedi yaşanıyor. Onların birbirine benzer dramaları inanılmaz olasılıkları ortaya çıkıyor. Yeni bir Dünya, yeni bir hayatı yaşama şansı mı? Yeni bir kader mi? Yeni bir insan olmak mı?... Film, senaryosu ve Brit Marling’in oyunculuk performansı nedeniyle 38. Saturn Ödülleri’nde iki adaylık kazandı.

Talihsiz bir olayın ardından

Gençliğini astronomiye hayran olarak geçiren zeki, 17 yaşındaki Rhoda Williams, MIT’ye kabul edildiğini öğrenince çok sevinir. Bu başarı nedeniyle arkadaşlarıyla kutlama yaptıktan sonra eve dönmek için içkili bir şekilde arabasını kullanmaya başlar. Radyoda yeni keşfedilen Dünya benzeri bir gezegenle ilgili bir haber dinlerken, arabasının camından yıldızlara bakmaktadır. Bu sırada bir anlık dikkatsizlik sonucu, kavşakta duran bir arabaya çarpar. Kaza nedeniyle müzisyen John Burroughs komaya girerken hamile karısı ve küçük oğlu ölür. Rhoda, dört yıl süren hapis cezasını çektikten sonra eski lisesinde hademe olur ve suçluluk duygusuyla boğuşur. Olayın ardından intihar girişiminde bulunan Rhoda, her şeye rağmen hayatta kalır ve katıldığı bir yarışmada keşfedilen gezegene seyahat hakkı kazanır.

Sense and Sensibility “Aşk ve Yaşam”

Tür: Dram
Yönetmen: Ang Lee
Senarist: Jane Austen, Emma Thompson
Oyuncular: Emma Thompson, Kate Winslet, Hugh Grant

Brokeback Mountain “Brokeback Dağı” ve Life of Pi “Pi’nin Yaşamı” filmleriyle en iyi yönetmen dalında Oscar kazanan Tayvanlı yönetmen Ang Lee imzalı bir yapım... Jane Austen’ın 1811 tarihli ölümsüz eserinden beyaz perdeye uyarlanan Sense and Sensibility “Aşk ve Yaşam”, yalnızca bir aşk hikâyesi değil; kadın dayanışmasının, aile bağlarının ve bireysel gelişimin zarif bir anlatımı. Bu öyküde mantiğin rehberliğiyle şekillenen sabır, duyguların saflığıyla harmanlanıyor; böylece aşk da hayat da bambaşka bir anlam kazanıyor. Dünya çapında 135 milyon dolar hasılat elde ederek ticari bir başarıya imza atan film, gösterime girdiğinde ezici bir çoğunlukla olumlu eleştiri almıştı. 1995 British Academy Film Ödülleri’nde üç ödül ve on bir adaylık dâhil olmak üzere birçok ödül alan yapım, “En İyi Film” ve “En İyi Kadın Oyuncu” dahil olmak üzere yedi Akademi Ödülü adaylığı kazandı. Bu film ile Emma Thompson, 1996 yılında “En İyi Uyarlama Senaryo” dalında Oscar Ödülü’nü alarak hem oyunculuk hem de senaryo yazarlığı dalında Akademi Ödülü kazanan tek kişi oldu.

Adaletsiz bir mirasın ardından

Hikâye, toprak sahibi, soylu ve zengin bir İngiliz ailesinin üyeleri olan Dashwood kız kardeşlerin, aniden gelen yoksullukla başa çıkmak zorunda kalmalarıyla başlıyor. Onlar dönemin koşulları gereği, evlilik yoluyla maddi güvence aramaya zorlanıyorlar. Bu kız kardeşlerin talipleri rolündeyse dünyaca ünlü iki aktör olan Hugh Grant ve Alan Rickman dikkatleri çekiyor. Bay Dashwood’un ani ölümü, ardında sadece bir miras değil, aynı zamanda büyük bir adaletsizlik bırakır. Yasalar gereği servet, ilk evliliğinden olan oğluna geçerken; ikinci eşi ve üç kızı, hayatın acı gerçekleriyle yüzleşmek zorunda kalır. Elinor, Marianne ve Margaret anneleriyle birlikte yılda sadece 500 pound bir mirasla kala kalırlar. Dashwood’un vefatından önce oğluna yaptığı ahlaki vasiyet, ne yazık ki oğlunun hırslı ve çıkarıcı eşi tarafından gölgelenir.

La Delgada Línea Amarilla “İnce Sarı Çizgi”

Tür: Dram, Komedi
Yönetmen: Celso R. García
Senarist: Celso R. García
Oyuncular: Damián Alcázar, Gustavo Sánchez Parra, Joaquín Cosío, Silverio Palacios

Saatte 1 kilometre hızla ilerlerken, iyiyle kötü, kahkahayla umutsuzluk, yaşama ölüm arasındaki çizgiyi öğrenmek...

La Delgada Línea Amarilla “İnce Sarı Çizgi”, bir otoyolun ortasındaki sarı çizgiyi boyamak için işe alınan beş adamın hikâyesini anlatıyor. Türü zorluklarla karşılaşan işçiler, geçmiş deneyimleri, yaraları ve birbirinden farklı mizaçlarına rağmen tek bir amaç uğrunda hareket etmek zorundadır. Boyadıkları sarı çizgi onları hayatla yüzleştirecektir.

Otoyolda beş kişi

Meksika’nın iki şehri birbine bağlayan bir otoyolun sarı orta çizgisini boyamak için beş adam işe alınır. 15 günden kısa sürede 200 kilometreden fazla yolu tamamlamaları gerekmektedir. Beşi de yalnız adamlardır ve bu şantiyede tesadüfen tanışmışlardır. Melankolik mavi yakalı Antonio bir eskici dükkanında gece bekçisi olarak çalıştığı işinden kovulur. Geride sadece 1976 model Chevy kamyonu ve bir kutu eşyası kalır. Şans eseri, onu gelmiş geçmiş en iyi inşaat ustası olarak hatırlayan bir mühendisle karşılaşır. Mühendis, Antonio’yu San Luis Potos’ta 15 günde tamamlanması gereken bir yol bakım projesinin başına getirir; ona çok farklı karaktere sahip dört çaylaktan oluşan da bir ekip verir. Daha sonra çaylaklar, geçmiş hikâyelerini paylaşırken birbirlerinin becerilerine, bilgeliğine ve yargılarına hayran kalır.

My Neighbor Totoro “Komşum Totoro”

Tür: Animasyon
Yönetmen: Hayao Miyazaki
Senarist: Hayao Miyazaki

Animasyon sinemasının Japon üstadı Hayao Miyazaki’dan aile kavramını tüm sıcaklığıyla hissettiren eğlenceli bir film... Miyazaki’nin kült filmlerle dolu filmografisinin en samimi ve en büyüü hikâyelerinden biri olan My Neighbor Totoro “Komşum Totoro”, özellikle çocukların izlemesi gereken bir animasyon klasığı... Önce Japonya’da sonra da dünyada büyük ilgi gören, çocuk naifliğinde ama çocukça olmayan bir bakış açısıyla yaratılmış olan bu animasyon, hayal gücü yüksek ama zorlayıcı olmayan unsurlar barındırıyor. Yapım ile ilgili bir bilgi ise iki kız kardeş ile orman ruhları arasındaki ilişkiyi anlatan filmin doğaüstü kahramanı olan Totoro’nun, daha sonra Studio Ghibli’nin maskotu olması.

Büyüleyici bir dünya

Anneleri açıklanamayan, uzun süreli bir hastalığa yakalandığında ona daha yakın olmak için yattığı hastanenin yakınındaki bir eve taşınmak isteyen, biri 10 diğeri 4 yaşında iki küçük kız, profesör olan babalarını da ikna edip kırsal bir bölgeye taşınırlar. Küçük kızlar Satsuki ve Mei, zamanla evin içerisinde onlarla birlikte yaşamakta olan bazı varlıkların olduğunu fark ederler. Sonra evlerinin hemen yakınlarında bunların en büyüğü olan “Totoro”yla tanışırlar. Böylece iki kardeş, büyüü bir dünyanın içerisine sürüklenirler.

Abacı'ya TRT Ankara Radyosu'nda veda töreni düzenlendi

Klasik Türk Müziği'nin usta yorumcusu Hicran Muazzez Abacı, 78'inci doğum günü olan 12 Kasım'da kalp krizi sonucu kaldırıldığı yoğun bakımda hayatını kaybetti. 1947 yılında Ankara'da doğan sanatçı, müzik hayatına ilk adım attığı TRT Ankara Radyosu'nda düzenlenen bir törenin ardından Cebeci Asri Mezarlığı'nda ebediyete uğurlandı.

Sanatçı, henüz 19 yaşındayken binlerce kişinin sınava girerek sadece en iyilerin belirlendiği TRT Ankara Radyosu seçmelerine katılır. Birçok aşamayı başarıyla tamamlayan genç Abacı, sadece sesiyle değil heyecanı ve neşesiyle de herkesin kalbini fetheder. 1972 - 1973 yıllarında gelen yoğun sahne tekliflerini kıramayan Muazzez Abacı sahneye ilk adımını atarak tüm ülkede tanınan bir ses olmaya başlar. "Bir Sen Kaldın İçimde", "Şakayık", "Vurgun" gibi eserler kendisiyle özdeşleşen şarkılarından sadece bir kaçıdır. Amerika Birleşik Devletleri'nde yaşayan kızını ziyareti esnasında kaldırıldığı yoğun bakımda hayatını kaybeden sanatçı için 16 Kasım'da İstanbul Atatürk Kültür Merkezi'nde bir tören düzenlendi. İkinci bir tören ise 17 Kasım'da sesiyle ilk doğduğu yer olan TRT Ankara Radyosu'nda düzenlendi. Törene, TRT Genel Müdürü Prof. Dr. Mehmet Zahid Sobacı, TRT Genel Sekreteri Mesut Eker, TRT Radyo Dairesi Başkanı ve Ankara Radyosu Müdürü Hamit Yaz, Kültür ve Turizm Bakanlığı Güzel Sanatlar Genel Müdürü Ömer Faruk Belviranlı, sanatçının kızı Saba Abacı, damadı Leonard Anderson, torunu Sera Anderson ve pek çok sanatçı katıldı.

Türk müziği, güçlü sesini kaybetti

Sanat hayatı boyunca sayısız albüm, yüzlerce konser, ulusal ve uluslararası ödül ve altın plak sahibi olan sanatçı Türk müziğinin en güçlü yorumcuların biriydi. Abacı, aynı zamanda 1998'de Kültür Bakanlığı tarafından "Devlet Sanatçısı" unvanına layık görüldü. Abacı; tertemiz Türkçesi, zarafeti, sade ama etkileyici sahne duruşuyla bir döneme damgasını vurmuş kendisinden sonra gelen kuşağa da her zaman için örnek olmuş bir sanatçı olarak ülkemizin gurur kaynağıydı. Kedisine Allah'tan rahmet, ailesi ve sevenlerine sabırlar diliyoruz.

10'uncu yılda 10 milyon abone!

Türkiye'nin dünyaya açılan kapısı olarak 2015 yılında yayın hayatına başlayan TRT World, on yaşında! Türkiye'yi dünyaya, dünyayı Türkiye'ye anlatma düsturuyula yol alan kanal, yaptığı başarılı yayınlarla artık "dünyayı dünyaya" anlatan bir konuma geldi. İngilizce haber yayınları dışında, özel dosya konuları, Emmy ödüllü belgeselleri ve ses getiren pek çok özel içeriğiyle sosyal medya ve YouTube platformlarında da oldukça etkin olan kanal, abone sayısını 10 milyona çıkarttı.

YouTube kanalındaki 10 milyon abone sayısı ile dünyanın en çok izlenen İngilizce haber kanallarından biri hâline gelen TRT World, bu başarısını 6 Kasım'da TRT Genel Müdürü Prof. Dr. Mehmet Zahid Sobacı ile birlikte kutladı. Sobacı, TRT'nin Ulus yerleşkesindeki stüdyosunda bir araya geldiği TRT World çalışanlarına, kanala olan emekleri için teşekkür ederek plaket sundu.

Türkiye'nin ilk uluslararası haber platformu TRT World, İngilizce yayın akışı, zengin haber ve belgesel içeriği ile dünya haberciliğine yeni bir bakış açısı getirerek objektif ve cesur habercilik ilkeleri ile "küresel izleyicinin kanalı" olma yolunda ilerlemeye devam ediyor.

O, artık genç bir çocuk!

Bundan tam 17 yıl önce hem çocuklar hem de ebeveynler için temiz içerik üretmek için yola çıkan TRT Çocuk, yeni yaşını kutluyor! TRT Çocuk'la doğup, kanalın eğitici ve öğretici yapımlarıyla büyüyen çocuklar şimdi 17 yaşında birer yetişkin genç. Kendisi de artık genç bir çocuk olan kanal, yıllardır yüzde 100 çocuk diyerek yayın ilke ve standartlarından taviz vermeden, aynı heyecan ve özenle çocuğu önelemeye devam ediyor.

Reklamsız yayınlarının yanında içeriklerinin yüzde 80'inden fazlası yerli yapım olan TRT Çocuk'un izleyiciye sunduğu tüm içeriklerinde ülkemizin kültürüne, diline, tarihine ve ortak değerlerine verdiği önem ebeveynlerden de takdir topluyor.

17 yıldır Türkiye'nin en güvenilir çocuk kanalı olma unvanını koruyan TRT Çocuk, izlenme oranlarıyla da bu başarısını her geçen gün biraz daha artırıyor. Yıllar içerisinde çoğalttığı dijital platformlardaki zengin içerik yelpazesi, çocuklarla bağını ekranların ötesine taşıyor. TRT Çocuk, web sitesi ile birlikte sayısız oyun ve uygulamayla da çocukların eğitim ve öğretimine katkı sunuyor. Çocukları yepyeni içerikleriyle buluşturmaya devam eden kanalımızın yeni yaşını kutluyor, başarılarının devamını diliyoruz.

Zirvenin yeni adı: "Taşacak Bu Deniz"

İlk bölümü 10 Ekim'de yayımlanmaya başlayan TRT 1'in yeni dizisi "Taşacak Bu Deniz" sezonun en iddialı yapımı oldu. Cuma akşamları tüm gün birinciliği dâhil, prime time kuşağının en çok izlenen yapımı, ekran başarısına dijitali de ekledi. Dizinin altıncı bölümü YouTube'da 24 saatte 7 milyon izlemeye ulaşırken güncel abone sayısı ise 1 milyon 200 bine ulaştı. Siz bu haberi okurken dizinin ilk bölümü 30 milyon izlenmeye ulaşırken yedinci bölümün ikinci fragmanı ise tüm platformlarda toplam 30 milyon görüntülenme sayısını çoktan geçti. Videoların altındaki yorumlara bakıldığında ise yapımın yalnızca Türkiye'de değil, dünya genelinde de geniş bir izleyici kitlesi oluşturduğu görülüyor.

Karadeniz turizmini canlandırdı

Karadeniz gibi dalgalı, Karadeniz gibi hırçın bir aşk hikâyesinin sırlarla dolu geçmişine dair ilgi çekici kurgusuyla "Taşacak Bu Deniz", her cuma izleyicisini TRT 1 ekranına çekiyor. Can düşmanı iki ailenin bitmeyen savaşının ortasında kendini bulan bir yabancı'nın gözünden; dağların, denizin ve insan ruhunun iniş çıkışları anlatılıyor.

Trabzon'un Sürmene ilçesinde çekimleri devam eden diziyen olan bu ilgi bölgesinde ziyaretçi hareketliliğine de neden oldu. Doğası ve korunan mimari dokusu ile her zaman ilgi odağı olan Sürmene âdeta bir açık hava platosu olarak da dizinin sahnelerinin ayrı bir karakteri olarak öne çıkıyor. Ulaş Tuna Astepe ve Deniz Baysal'ın başrollerinde yer aldığı diziyi ilgiyle takip eden ve çekimlerin yapıldığı mekânları görmek isteyenler, farklı illerden Sürmene'ye geliyor.

Dizinin oluşturduğu bu turizm atmosferi hem bölgenin hem de yöre halkının kalkınmasına da önemli ölçüde katkı sağlıyor.

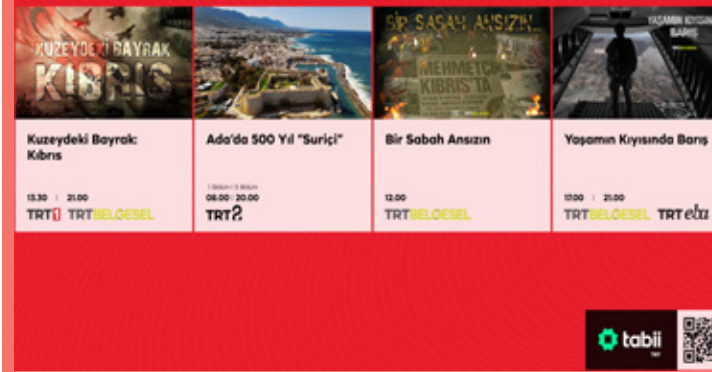
Sobacı'dan set ziyareti

TRT Genel Müdürü Prof. Dr. Mehmet Zahid Sobacı, kasım ayında gerçekleştirdiği bölge ziyaretleri kapsamında dizi setine de bir sürpriz yaptı. "Taşacak Bu Deniz"i'n çekimlerinin sürdüğü Sürmene'ye giderek çalışmaları yerinde takip eden Sobacı, dizi oyuncularını ve set ekibiyle bir araya geldi. Sobacı, tüm ekiple tek tek sohbet ederek dizinin başarısından dolayı kendilerini ayrıca tebrik etti. Ziyaretinin ardından bir paylaşımda bulunan Sobacı, "Adını Karadeniz'in hırçın sularından alan ve izleyicisinden büyük beğeni toplayan 'Taşacak Bu Deniz' dizimizin setinde oyuncularımız ve yapım ekibimizle bir araya geldik. Bu güçlü yapımın ortaya çıkmasında emeği geçen herkese teşekkür ediyor, başarılarının devamını diliyorum "açıklamasında bulundu.

TRT

15 KASIM KUZEY KIBRIS TÜRK CUMHURİYETİ'NİN KURULUŞUNUN 42. YILI ÖZEL İÇERİKLERİ

KKTC'nin kuruluş yıl dönümü kutlu olsun!

Kıbrıs Türk halkının özgürlük ve egemenlik mücadelesinin sembolü olan Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin, 15 Kasım 1983'te ilan edilen kuruluşunun 42'nci yıl dönümü, TRT ekranlarındaki özel yayınlarla izleyiciyle buluştu. TRT 2'de, "Ada'da 500 Yıl - Suriçi" programının birinci bölümü 15 Kasım Cumartesi günü saat 08.00'de, üçüncü bölümü ise saat 20.00'de ekranlara gelerek ilgi gören yapımlardan oldu. Kıbrıs Türk halkının bağımsızlık mücadelesine ve KKTC'nin kurulmasına giden süreci anlatan "Bir Sabah Ansızın" belgeseli, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti eski Cumhurbaşkanı Ersin Tatar'ın ve diğer katılımcıların röportajları ile 15 Kasım Cumartesi günü saat 12.00'de TRT Belgesel ekranına geldi.

Kıbrıs'ın geçmişten günümüze uzanan barış arayışını ve halkın kardeşliğini ele alan "Yaşamın Kıyısından Barış", aynı gün saat 17.00'de TRT Belgesel'de, saat 21.00'de ise TRT EBA ekranlarında oldu. Kıbrıs Türk halkının

tarihi, kültürü ve mücadelesine dair derinlemesine bir bakış sunarak Kıbrıs Barış Harekati'nin öncesinde ve sonrasında yaşananlar üzerinden ele alan "Kuzeydeki Bayrak: Kıbrıs" belgeseli ise özel yayınlar arasında öne çıkan yapımlardan birisi olarak TRT Belgesel ekranlarından izleyici ile buluştu.

Edebiyat ve tıp

Dahiliye ve enfeksiyon hastalıkları uzmanı ve Harvard Tıp Fakültesi öğretim üyesi Kanadalı John J. Ross, kendi uzmanlık alanı ile dünyaca tanınan yazarların biyografilerinde bahsi geçen hastalıklarına çağdaş tıp açısından yaklaşıyor. Biyografilere, kimi zaman yazarın kurmacaları da eşlik ediyor.

Boston Eğitim Hastanesi'nde görev yapan John J. Ross, 2000'li yılların başında, tıbbi platformlarda tartışılabilmesi için bulaşıcı hastalıklarla ilgili hazırladığı sunuma Shakespeare'den alıntılar eklemeye karar verir. Alıntılara Shakespeare'in eşlik etmesinin nedeni ise ünlü ozanın eserlerinde dönemin salgın hastalığı sifilise çokça değinmesi ve yine Shakespeare'in, bu hastalıktan muztarip olabileceği düşüncesidir. Daha sonraları Ross'un makalesinde ve bir televizyon programında yine aynı konu ele alınır ve bu bilgiler dikkatleri çeker. Nihayetinde, Ross'da, yazarlar ve hastalıkları ile ilgili tıbbi yaklaşımla yazılacak bir kitaba imza atma fikri doğar.

Ross'un kitaba başlama serüvenini aktardığı "Yazarın Notu" bölümünün ardından tıp ve edebiyat tarihi üzerine bir yolculuğa çıkıyoruz... Dünyaca bilinen Romeo ve Juliet, Moby Dick, Gülliver'in Gezileri, Martin Eden, Hayvan Çiftliği gibi ünlü eserlerin sahiplerinden sözgelimi; William Shakespeare, John Milton, Jonathan Swift, Herman Melville, Jack London, Geore Orwell'in olası hastalıkları üzerine bir incelemeyi okuyoruz.

Ünlü yazarlar hangi hastalıklarla mücadele ettiler? Hastalıklar kendilerinde nasıl nüksediyordu? Yaşadıkları dönemde tıbbi gelişmeler ne durumdaydı? Tedavi yolları etkili oluyor muydu? Rahatsızlıkları yazarların eserlerine nasıl yansıyor? Günümüz bilimiyle geçmişteki hastalık belirtilere bakarak, bir teşhiste bulunmak mümkün mü? Bahsi geçen yazarların, edebî yaklaşımlarına ve onlara yapılan tıbbi müdahale hikâyelerine kimi zaman onların siyasi görüşlerinin aktarımı da dahil oluyor.

Shakespeare'in bozulan el yazısı...

Shakespeare'in son dönem el yazmalarından ve hakkında görüş bildiren diğer yazarların ifadelerinden anlaşıldığına göre, kendisi yazmakta zorlanıyordu. Ellerinin titriyor olması yazılarında genel bir bozulmaya neden oluyordu. Ünlü ozanın bu durumundan yola çıkılarak olası hastalıklarını tahmin etmeye çalışıyor John J. Ross... Shakespeare, uzun saatler yazı yazan kişilerde görülen kas spazmları geçirmiş olabilir. El titremesine neden olan bir başka olasılık da stres ve yorgunlukla ortaya çıkan "esansiyel tremor"dur.

Titremeleri azaltmak için çareyi içkide aramış olması olasılıklar arasında ancak ne yazık ki alkol, beyinciğe zarar verip intansiyon titremeleri yaratmış olabilir. Bir başka tahmin de o dönem, zührevi hastalıkların tedavisinde kullanılan cıvanın zehirlenmeye yol açabileceğidir. Diğer bir yaklaşıma göre, tifo ateşi bir etkindir. Shakespeare'in titremesi, Milton'ın körlüğü, Swift'in bunaması, Hawthorne'un tuhaf ölümü, Melville'in sayısız illeti, Jack London'ın kibirten ölümü, Joyce'un zührevi hastalıkları, Orwell'in öksürüğü gibi içerikleri de bulabileceğimiz kitap, John J. Ross'un "Teşekkür" notu ile sonlanıyor.

TRT

15 KASIM KUZEY KIBRIS TÜRK CUMHURİYETİ'NİN KURULUŞUNUN 42. YILI ÖZEL İÇERİKLERİ

Kuzeydeki Bayrak: Kıbrıs

13.30 | 21.00

TRT1 TRTBELGESEL

Ada'da 500 Yıl "Suriçi"

1. Bölüm | 3. Bölüm

08.00 | 20.00

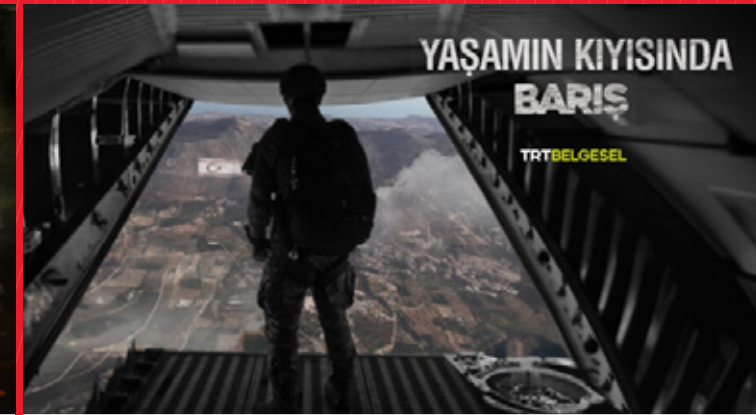
TRT2

Bir Sabah Ansızın

12.00

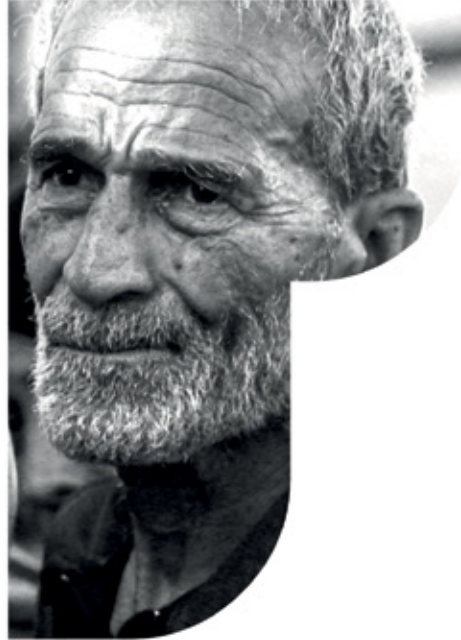
TRTBELGESEL

Yaşamın Kıyısında Barış

17.00 | 21.00

TRTBELGESEL TRT eha

TRT humanitarian film festival

Sadece bir film festivali değil
bir deneyim

trthumanitarianfilmfestival.com

Aralık
2025 **13**
İstanbul

Kayıt için

trthumanitarianfilmfestival.com